

సంపుటి : 73 సంవత్సరం : 39 పుటలు : 52

జాగృతి

8015123 - శ్రీ ప్రజ్ఞాశాస్త్ర పరిషత్తు

09-15 ఆగస్టు 2021

వెల: ₹15/-

రామప్పకు విశ్వఖ్యాతి

జంతు దర్శన్

మూల
సంస్కృతితో
మమేకం

ఆర్షధర్మ
సరోవరంలో
విరిసిన
అరవిందం

జాగృతి చందాను చెల్లించడానికి పక్కనున్న క్యూఆర్.కోడ్ను మీ మొబైల్‌లో స్కాన్ చేయండి. లేదా <http://payit.cc/S18970> అని బ్రౌజర్‌లో టైప్ చేయండి.

73 ఏళ్లుగా వెలువడుతున్న జాతీయ తెలుగు వారపత్రిక

MAHAVEER GROUP OF INSTITUTIONS

(AN ISO 9001-2008 CERTIFIED INSTITUTION)

Estd : 2001

Courses Offered :

B.Tech	ECE EEE CSE IT MECH. CIVIL AERO	PG
M.Tech	DE & CS VLSI PE & ES CSE SE AMS	MBA

Counseling Code : MHVR

MAHAVEER

INSTITUTE OF SCIENCE & TECHNOLOGY

(Approved by AICTE, Affiliated to JNTUH, Hyderabad.)

Email: mist.admissions@gmail.com | website : mist.ac.in

Estd : 2008

Courses Offered :

Polytechnic	DECE DEEE DCME DME DCE
--------------------	--------------------------------

Counseling Code : MHVR

MAHAVEER

Institute of Science & Technology Polytechnic (2nd Shift)

(Approved by AICTE, Affiliated to SBTET Hyderabad.)

Email: mist.admissions@gmail.com | website : mist.ac.in

Estd : 2010

Courses Offered :

B.Tech	ECE EEE CSE MECH.
---------------	-------------------------

Counseling Code : AARM

AAR MAHAVEER

ENGINEERING COLLEGE

(Approved by AICTE, Affiliated to JNTUH, Hyderabad.)

Email: aarm.admissions@gmail.com | website : aarm.ac.in

Estd : 2014

Courses Offered :

B.Com	Computers & General	B.Sc	MSCs
--------------	---------------------	-------------	------

MAHAVEER DEGREE COLLEGE

For Arts, Commerce & Science

(Approved by Telangana Govt. - Affiliated to Osmania University)

Email: mdc.admissions@gmail.com | website : mahaveerdegreecollege.com

Sponsored by **MAHAVEER EDUCATIONAL SOCIETY**

FOR NRI / MANAGEMENT SEATS

Ph: 040-29880079, 29880086, 29880089, 29880081, 29880087

Cell : 9542001907, 9849944411

Vyasapuri, Bandlaguda, Post : Keshavgiri, Hyderabad - 500 005.

ఏ దేశమేగినా ఎందుకాలిడినా ఏ పీఠమెక్కినా.. ఎవ్వరేమనినా..
పాడరా నీ తల్లి భూమి భారతిని నిలుపరా నీ జాతి నిండు గౌరవము!!

నాయకులకు, కార్యకర్తలకు, శ్రేయోభిలాషులకు....

75^వ
స్వాతంత్ర్య దినోత్సవ
శుభాకాంక్షలు

అల్పిండ్ ధర్మపురి

పార్లమెంట్ సభ్యులు, నిజామాబాద్.

Printed & Published by **Nagol Sreenivas Reddy** on behalf of **Jagriti Prakashan Trust** and printed at Kala Jyothi Process Ltd, 1-1-60/5, Musheerabad, RTC 'X' Road, Hyderabad-500 020. And published at Jagriti Bhavan, 3-4-228/4/1, Lingampalli, Kachiguda, Hyderabad - 500 027.

Editor : Dr. Goparaju Narayana Rao.

సర్క్యులేషన్ వివరాలు, ఫిర్యాదులు, వ్యాపార ప్రకటనల వివరాల కోసం
(ఉ॥ 11 నుండి సా॥ 6 గంటల మధ్య) సంప్రదించండి.

బి. నాగరాజు సర్క్యులేషన్ మేనేజర్ 040-27561453/9959997013

జాగృతి చందా - సూచనలు

5 సం॥ చందా రూ.3000, సంవత్సర చందా రూ.650, విడి ప్రతి రూ.15

- ◆ అద్రసులో పేరు, ఇంటి నెం., గ్రామం, మండలం, జిల్లా, పిన్ కోడ్, మొబైల్ నెం. సమగ్రంగా ఉండాలి. లేకుంటే కంప్యూటర్ ఆమోదించదు.
- ◆ తాత్కాలిక రసీదు చేరిన 15 రోజుల తర్వాత చందా నెం., ప్రారంభ తేది వివరాలు మీకు ఎస్.ఎం.ఎస్. చేస్తాం. ఆ వెంటనే సంచిత కూడా అందుతుంది. మీరు చందా నెం. నోట్ చేసుకోవాలి.
- ◆ పత్రిక అందకపోతే వెంటనే సంప్రదించగలరు. చిరునామా మారితే కార్యాలయానికి విధిగా తెలపండి.

చందా కట్టించే వారికి సూచనలు :

- ◆ చందాలు వసూలు చేసే పంపేవారు తమ పూర్తిపేరు, సెల్ నెం. రాయాలి.
- ◆ రసీదుపై చందాదారుని పూర్తి చిరునామా, పిన్ కోడ్, సెల్ నెం., ఈమెయిల్ ఉండాలి. వివరాలు jagritiweekklysub@gmail.comకు మెయిల్ చేయాలి.
- ◆ ఆన్లైన్/చెక్ ద్వారా కూడా చెల్లించవచ్చు. డబ్బు పంపాక 040-27561453/ 9959997013 సంబర్ధకు తెలియజేయాలి.
- ◆ మరిన్ని వివరాలకు చందాపుస్తకంలో మొదటి రసీదు వెనుక చూడగలరు.

చందా పంపవలసిన చిరునామా :

- ◆ 3-4-228/4/1, కాచిగూడ, హైదరాబాద్-500 027.

జాగృతి బ్యాంకు ఖాతా వివరాలు :

- ◆ A/c Name & No. Jagriti Prakashan Trust, 920010061405325, Axis Bank, Kothapet Branch. IFSC : UTIB0002157, PAN : AAATJ3829L
- ◆ చెక్కు డిడిపై Jagriti Prakashan Trust అని ఆంగ్లంలో రాయాలి.

సంపాదక మండలితో సంప్రదింపుల కోసం
(ఉ॥ 11 నుండి సా॥ 6 గంటల మధ్య)

కె. దుర్గారెడ్డి	అసోసియేట్ ఎడిటర్	9959310103
కె. హరీష్	సబ్ ఎడిటర్	9959991304

డిజైనర్లు : సిహెచ్. కుమార్, జి. తుకారాం

ఏది మన గమ్యమో, ఆ గమ్యానికి దారేదో స్పష్టత ఉండాలంటే ఎక్కడ బయలుదేరామన్న విషయం మీద సరైన స్పృహ కలిగి ఉంటేనే సాధ్యమంటారు పెద్దలు. ప్రతి స్వాతంత్ర్య దినోత్సవంలోను ఈ అంశం మీద చిన్న సమీక్షయినా చేసుకోవాలి. అది జాతిజనుల విధి. మనదైన ఆలోచనలతో, మనదైన ప్రతిభతో దేశాన్ని మనమే ముందుకు నడిపించుకునే మహదవకాశాన్ని అందుకున్న మాట వాస్తవం. బాలారిష్టాల మధ్య, చరిత్ర చేసిన గాయాలతోనే, వాటి సలుపుతోనే కొన్ని అడుగులైనా ముందుకేశాం. కొన్ని లోపాలను సవరించుకున్నాం. ఇంకా సరిచేసుకోవలసినవీ ఉన్నాయి కూడా. కానీ ఇలా ప్రయాణించే స్వేచ్ఛనూ, మన శక్తిసామర్థ్యాలను నిరూపించుకునే అవకాశాన్నీ, స్వేచ్ఛతో రెక్కలు సాచిన సృజనాత్మకతనూ ఈ తరం అనుభవానికి తెచ్చినది నిశ్చయంగా సమీప గతంలో జరిగిన ఆ గొప్ప పోరాటమే. అదే మన స్వరాజ్య సమరం.

ఇంత పురాతన సంస్కృతి; రాజనీతి, విజ్ఞానం, యుద్ధ నైపుణ్యం, జీవించే కళ, అన్నింటికీ మించి తప్పులు దిద్దుకునే సంసిద్ధత, సకారాత్మక దృక్పథం ఉన్న సమూహం వందల ఏళ్లు బానిసత్వంలో మగ్గడమా? ఆ దుస్థితి ఎందుకు దాపురించింది? అడుగులో అడుగు కలిపి, భుజం భుజం కలిపి ఇప్పటికైనా వెలుగులోకి అడుగు వేయలేమా? ఇకనైనా కొత్త చరిత్రకు నాంది పలకలేమా? కొత్త ప్రపంచం సృష్టించుకుంటున్న చరిత్ర నుంచి నేర్చుకోలేమా? ఇలాంటి ప్రశ్నలతో మొదలైన పునరుజ్జీవన దృష్టి ఉద్యమరూపం దాల్చింది. కానీ ఆ ఉద్యమ నిర్మాణం సులభం కాలేదు. జాతి పోరాడినది మతోన్మాదాన్నీ, పాలననీ కలగలిపిన విదేశీ శక్తులతో. ఎలాంటి నైతిక విలువలు లేకపోవడమే కాదు, అణచివేతే ఆయుధంగా, నిలువెల్లా జాత్యహంకారం నిండిన శ్వేతజాతితో. ఉద్యమం నిలబెట్టడానికి ఉరితాళ్లకీ, తూటాలకీ, లాఠీలకీ వేలాది శరీరాలను అప్పగించవలసి వచ్చింది. అదంతా నిస్వార్థత్యాగం. భావితరాల కోసం జరిగిన రక్తతర్పణం. అందుకే వారిని గుర్తుచేసుకోవడం కనీస ధర్మం. అందుకు మార్గం చరిత్ర రచన, అధ్యయనం.

శాలివాహన 1943 శ్రీ ఘన శ్రావణ శుద్ధ పాడ్యమి

ముఖపత్ర కథనం

రామప్పకు విశ్వఖ్యాతి

లోపలి పేజీలలో...

ఈ వైఖరి ప్రజాస్వామ్యానికి ప్రమాదం!

జాతీయం

నేతాజీ - ధారావాహిక

సుభాష్ చంద్రబోస్ అనే నేను

- ఎం.వి.ఆర్. శాస్త్రి

జాగృతి

సంపాదక్రియం

కానీ భారతదేశ చరిత్ర నిర్మాణం సమగ్రమని ఏ ఒక్కరూ చెప్పలేరు. కొన్ని కుటుంబాలు, కొన్ని ఘట్టాలు, ఆ కొన్ని జైలు జీవితాలే స్వాతంత్ర్య పోరాట సర్వస్వం కాలేవు. మన స్వాతంత్ర్య పోరాటానికి అనేక పాఠ్యాలు ఉన్నాయి. పలు పంథాలలో సాగిన సమరమది. ఏ ఒక్క త్యాగాన్నీ, రక్త తర్పణనీ కించపరిచే ఉద్దేశం లేకపోయినా, అలా భావించక తప్పని ఒక ఛాయ మన చరిత్ర రచన మీద నిజం. ఈ వాస్తవాలను అంగీకరించాల్సిందే.

ఈ దేశానికి విదేశీ పాలన, బానిసత్వం ఇచ్చిన అనేక రుగ్మతలను నివారించి, ఇంకా మిగిలిన భ్రమల పొరలను తొలగించాలని బీజేపీ ప్రభుత్వం మొదటి

అమృతోత్సవ్ ను ఆహ్వానిద్దాం!

నుంచి ప్రయత్నిస్తున్నది. అలాంటి ప్రయత్నం ఇప్పుడు చరిత్ర రచనలోని ఆత్మహత్య సదృశ ధోరణులను పరిహరించేందుకు ఆరంభించింది. 'ఆజాద్ కా అమృతోత్సవ్' (ఇండియా@75) ఉద్దేశం అదే. ఈ మార్చి 12న ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ ఈ మేధో పునరుజ్జీవన కార్యాక్రమాన్ని ప్రారంభించారు.

ఆజాద్ కా అమృతోత్సవ్ లేదా జాతీయ పోరాటయోధుల, హుతాత్మల సంస్మరణ ఉద్దేశం ఏమిటి? వారి చేత అలాంటి పోరాటానికి ఉద్యుక్తులను చేయడం వెనుక విస్తృత ప్రజా ప్రాతిపదిక ఉంది. ఈ దేశ పోరాట పరిధి ఎంతో విస్తృతమైనది. అందులో మీ పూర్వతరం వారు, మన ప్రాంతంవారు ఎందరో ఉన్నారు. అలా మరుగున పడిన త్యాగమూర్తుల జీవితగాధలను వెలికి

తీయాలి.

1885 డిసెంబర్ చివర భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ ఆవిర్భవించింది. అంతకు ముందే అరాచక పాలన మీద ఆగ్రహం ఉంది. కొండకోనలలో గిరిపుత్రులు ఉద్యమించారు. భూమి కేంద్రంగా మైదాన ప్రాంతాలలో రైతాంగ ఉద్యమాలు ఎగసిపడ్డాయి. భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ స్వరాజ్య సమరాన్ని మలుపు తిప్పిందంటే అభ్యంతరం ఉండనక్కరలేదు. దాని పరిమితులు మాత్రం గుర్తించాలి. చట్టబద్ధంగానే సాగినా విదేశీ పాలనను సహించబోమని చెప్పిన అతివాద జాతీయవాదులు ఉన్నారు. జాతీయ కాంగ్రెస్ తో, అహింసాపథంతో సరిపడక తీవ్ర జాతీయవాదం ఆయుధమైంది. ఇంపీరియల్ లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్ ద్వారా చట్టబద్ధంగా సాగిన పోరాటం మరొక స్రవంతి. వారు ప్రతి చట్టం నిర్మాణంలోను భారతీయ ప్రయోజనాల గురించి నిలదీసేవారు. ఆ చట్టాలే అంతిమంగా రాజ్యాంగానికి పునాదులయ్యాయి. విదేశీ గడ్డ మీద నుంచి మాతృభూమి స్వేచ్ఛ కోసం సాగించిన పోరాటాన్ని గుర్తించ నిరాకరించడం, మరుగుపరచడం వర్తమాన తరాన్ని దగా చేయడమే. అటు ఉద్యమకారులుగా, పత్రికా రచయితలుగా ద్విపాత్రాభినయం చేసిన మేధావులు ఉన్నారు. పంథా ఏదైనా జాతి స్వేచ్ఛ కోసం జరిగిన పోరాటం, ఏ మూల జరిగినా, ఎవరు చేసినా దానిని నమోదు చేయాలి. అప్పుడే సమగ్ర చరిత్ర అవుతుంది. అందుకే ఆజాద్ కా అమృతోత్సవ్ ను జన ఉత్సవంగా నిర్వహిస్తున్నారు. ఎంతో నబబిన ఆలోచన.

మన చరిత్ర రచనకు జరుగుతున్న కొత్త ప్రయత్నం భవ్యంగా, నిజాయితీగా ఉండాలి. త్యాగాల దగ్గరా, రక్త తర్పణల దగ్గరా పక్షపాతం సరికాదు. వస్యాయతనం దృష్టే మన చరిత్ర రచనకు శ్రీరామరక్ష. ఆ తరం వారు కొత్త చరిత్రను సృష్టించారు. దానిని మన తరం సక్రమంగా నమోదు చేద్దాం. ఇంకా ఆలస్యం పెద్ద ద్రోహమే అవుతుంది - అటు త్యాగాలు చేసిన తరానికి, ఇటు ఆ త్యాగంతో స్ఫూర్తి పొందవలసి ఉన్న రేపటి తరానికి కూడా. ★

09 ఆగస్టు 2021, సోమవారం

అసతో మా సగ్ధమయ తమసో మా జ్యోతిర్గమయ మృత్యోర్మా అమృతంగమయ - బృహదారణ్యకోపనిషత్

6

ధారావాహిక నవల
ఆమె మాలింది
- గంటి భానుమతి

26లో

కథ
సంత

- చొక్కర తాతారావు

32లో

మళ్ళీ అదే రచ్చ! (జాతీయం)	- 14	మూల సంస్కృతితో మమేకం (సందర్భం)	- 40
ఓటు బ్యాంకు రాజకీయాలు! (ఆంధ్రప్రదేశ్)	- 16	భారత బ్యాడ్మింటన్ శిఖరం (క్రీడ)	- 43
ఆ సన్నిధిలో ఒక రోజు.. (ముఖపత్ర కథనం)	- 18	స్కెచ్ టూవో (పొలిటికల్ పంచ్)	- 45
ఆర్షధర్మ సరోవరంలో విరిసిన అరవిందం (ప్రత్యేక వ్యాసం)	- 24	బాలజాగృతి	- 46
అక్షరంలో కన్నీరు.. ఆవిష్కరణలో పన్నీరు (సాహిత్యం)	- 29	వారఫలాలు	- 48
సంస్కారం అంటే ఏమిటి? (నేను నుంచి మనం-2)	- 36	పదరసం	- 49
జాతి భక్తి.. వనితా శక్తి (చరిత్ర)	- 38	అంతగా కనిపించని తిమ్మరుసు ధీయక్తి! (సినిమా)	- 50

రామప్పకు విశ్వఖ్యాతి

పరచిన పచ్చటి తివాచీ లాంటి ప్రకృతి ఒడిలో, ఆ అందాన్ని ఇసుమడింప జేసే కొండసానువుల దిగువన ఉన్న పాలంపేట గ్రామమిది. తన ప్రభువు మాదిరే శివునికి ఒక వినూత్న ఆలయాన్ని నిర్మించాలనుకొని, అక్కడి స్థలాన్ని ఆయన ఎంపిక చేసుకొన్నాడు. ఆ కళాహృదయుడు, శివభక్తుడు రేచర్ల రుద్రారెడ్డి. కాకతీయ చక్రవర్తి గణపతిదేవుని సైనాధ్యక్షుడాయన.

దాదాపు 200 సంవత్సరాల పాటు సుస్థిర పాలననందించి, వర్తక, వాణిజ్య, వ్యవసాయాభివృద్ధితో పాటు; సాహిత్యం, సంగీతం, శిల్పం, చిత్రలేఖనాలను పోషించిన కాకతీయులు తెలుగునాట- ప్రత్యేకించి తెలంగాణలో వేయికి పైగా దేవాలయాలను నిర్మించారు. హనుమకొండలోని వేయి స్తంభాల గుడి, ఓరుగల్లు కోటలోని శంభుని గుడి, ఘనపూర్లోని కోటగుళ్లు, పాలంపేటలోని రామప్ప దేవాలయం కాకతీయ శిల్పాల కళాకౌశలానికి అద్దం పడుతున్నాయి. రేచర్ల రుద్రుడు కూడా పాలంపేటలో తన పేరిట రుద్రేశ్వరాలయాన్నీ, సముద్రాన్ని తలపించే చెరువునూ నిర్మించాడు. సార్వత్రిక కళానైపుణ్యంతో, అబ్బురపరచే సాంకేతిక పరిజ్ఞానానికీ, మేథో మధనం అందించిన సృజనాత్మకతకూ నిదర్శనంగా ప్రపంచ దృష్టినికొచ్చి, తెలంగాణ తల్లి కీర్తికిరీటంలో మణిమకుటంగా వెలుగుండుతున్నాయవి. వాటిలో ప్రపంచ వారసత్వ కట్టడాల జాబితాలో చోటు దక్కించుకొన్నదే రామప్ప గుడి. ప్రతి తెలుగువాడికీ గర్వకారణమైంది. తెలంగాణ ఆత్మగౌరవానికి ప్రతీకగా నిలిచింది.

ఆలయాన్ని రామప్ప అనే శిల్పి నిర్మించాడనీ, అందుకే రామప్ప దేవాలయమన్న పేరొచ్చిందనీ స్థానికులు చెబుతారు. చారిత్రకాధారాలు మాత్రం లేవు. అయితేనేం? అపురూపంగా వెలుగుండుతున్న రుద్రేశ్వరాలయం దక్షిణాదిలోనే అరుదైన ఆలయంగా గుర్తింపు పొందింది. ఇది గర్భాలయం, అర్ధమంటపం, రంగ మంటపం, నంది మంటపాలతో నిర్మితమైంది. చుట్టూ ప్రాకారంతో సుందర దేవాలయ సముదాయంగా రూపుదిద్దుకొంది. ఆలయ నిలువుభాగంలో ఉపపీఠం, అధిష్ఠానం, పాదవర్గం, విమానంతో, పైన బంగారు కలశంతో దివ్య విమానాన్ని పోలి ఉంది.

ఆలయానికి కుడివైపున కామేశ్వరాలయం, కల్యాణ మంటపాలనూ, ఎడమవైపున కాటేశ్వరాలయం, భద్రతకోసం చుట్టూ ఎత్తైన ప్రాకారం, కట్టపైన నీటిపై తేలియాడే ఇటుకలతో నిర్మించిన మూడంతస్తుల విమానం, దానిముందు చిలుకముక్కులాంటి శుకనాసి, పైన కలశం అన్నీ మేళవించి అందాల భరణిలాంటి ఆలయంగా, సర్వాంగ సుందరంగా రూపొంది, తెలంగాణ దేవాలయాల్లో మేటిగా నిలిచి ఉంది.

ఆలయం ముందు శివుని వాహనం నంది కూడా ప్రధానాలయంలోని శిల్పరమ్యతకు ఏమాత్రం తీసిపోని కళాశోభితమే. వాస్తుకళా నైపుణ్యానికి నిలయంగా ఒక ఆలయాన్ని తీర్చిదిద్ది, అంతకుముందెన్నడూ, ఎక్కడలేని అందమైన ఆభరణాలతో అలంకరించిన నంది విగ్రహాన్ని అంతే భక్తిశ్రద్ధలతో ప్రతిష్ఠించారు.

కట్టడాలు ప్రాంతీయ, జాతీయ, అంతర్జాతీయ కట్టడాలుగా గుర్తింపు పొందుతాయి. ప్రాంతీయ కట్టడాలు ఒక ప్రాంతం లేక రాష్ట్రంలోని జాతి, ప్రాంత సంస్కృతిని ప్రతిబింబిస్తే, జాతీయ స్థాయి కట్టడాలు దేశ సంస్కృతికి అద్దం పడతాయి. జాతీయ స్థాయిలో మేటి, సాటిలేని సార్వత్రిక విలువలకు, సార్వకాలిక కళాత్మకతకు అద్దం పట్టేవాటినే అంతర్జాతీయ కట్టడాలుగా యునెస్కోకు చెందిన ఐకోమోస్ (ఇంటర్నేషనల్ కమిటీ ఆన్ మాన్యుమెంట్స్ అండ్ సైట్స్) ప్రకటిస్తుంది. మనదేశంలో ఇప్పటివరకూ సహజసిద్ధమైన ప్రదేశాలు, మానవ కట్టడాలు కలిపి 38 వరకూ ఉన్నాయి. యునెస్కోలోని వరల్డ్ హెరిటేజ్ సెంటర్ (పారిస్) ఇటీవల చైనాలో జరిపిన సమావేశంలో తెలంగాణలోని ములుగు జిల్లా, పాలంపేట రామప్ప దేవాలయాన్ని ప్రపంచ వారసత్వ కట్టడాల జాబితాలో చేర్చినట్టు ప్రకటించింది.

రాతిని కరిగించి పోతపోశారనిపించేలా దానిని మలిచారు.

ఉపపీఠం ఎనిమిది వరుసలతో, చుట్టూ ప్రదక్షిణ చేయటానికి వీలుగా రామప్ప గుడిని నిర్మించారు. ఉపపీఠంపైన గల అధిష్ఠానం పైవరుసలో అందమైన అలనాటి మందగమనలైన ఏనుగుల వరుస, దానిపైన మళ్ళీ ఏనుగుల వరుస, గణపతి, భైరవ, గజలక్ష్మి, మల్లయుద్ధం, సూర్యుడు, మొసలి శిల్పాలు కాకతీయ కళా వైభవానికి మచ్చుతునకలుగా భాసిల్లుతున్నాయి. కట్టడ భాగాలపై చెక్కిన శిల్పాన్ని వాస్తుశిల్పం అంటారు. కాకతీయ వాస్తుశిల్పం సమకాలీన హొయసల వాస్తుశిల్పానికి ఏమాత్రం తీసిపోని, వాసి గల శిల్పంగా పేరుగాంచింది. ఏనుగులు జీవం ఉట్టిపడతూ, అలనాటి ధౌర్యసాహసాలకు సాక్ష్యమిస్తున్నాయి.

చిన్నదైనా మన్నికగల అధిష్ఠానాన్ని రచించి, ఎత్తైన గోడలు, వాటిపై పొలాల్లో రైతులు వేసుకునే మంచె లాంటి కోవ్వాలను, వాటిపైన శిఖరం, కలశాలతో అలంకరించారు. గోడలపైన కప్పు భాగంలో బాగా

విస్తరించిన ప్రస్తర కపోతాన్ని తీర్చిదిద్ది, వర్షపు నీరు ఆలయ గోడలపై పడకుండా జాగ్రత్తలు తీసుకొని, నిర్మాణపరంగా ఆధునిక ఇంజనీర్లకు ఏమాత్రం తీసిపోమని కాకతీయ కాలం శిల్పులు నిరూపించారు. అంతేకాదు. చూరు కింది భాగాన రకరకాల చిత్రాలు, పట్టిలతో చిత్రవిచిత్ర శిల్పాల కల్పనలతో చూపరులు మైమరచేలా మలిచారు.

ఆలయంలోకి ప్రవేశించగానే, అధిష్ఠానంపైన, భక్తులు విశ్రాంతి తీసుకొంటూ ఆధ్యాత్మికా నందానుభూతులకు లోనవటానికి వీలుగా కక్షాసనాన్ని తీర్చిదిద్దారు. వీటి బయటి భాగాన చెక్కిన శృంగార, మైథున, దేవతాశిల్పాలతో పాటు రుషి పుంగవులు, వైలారభటులు, కాలాముఖి, పాశువత, లకులీశయతులు, జైన తీర్థంకరులు, దంపతుల శిల్పాలు సందర్భకులను మంత్రముగ్ధుల్ని చేస్తూ, ఆలయం అందాన్ని ఇనుమడింపజేస్తున్నాయి.

దేవాలయ రంగమంటప అధిష్ఠానంపైన ఒక పిట్టగోడ లాంటి నిలువురాతిని వంకరగా నిలబెట్టారు. భక్తులు ఆనుకొని కూర్చోవటానికి వీలుగా తీర్చిదిద్దిన

డా. ఈమని శివనారెడ్డి

9848598446

స్థపతి, సీఈవో, ప్లీచ్ ఇండియా ఫౌండేషన్

ఈ అరుగుపైన వాలురాయినే కక్షాసనం అంటారు. చుట్టూ ఉన్న ఇరవై కక్షాసనాల మీద వెలుపల జైన తీర్థంకరులు, కత్తి దాలూ పట్టిన యోధులు, నాట్య గణపతి, చామరం పడుతున్న యువతి, విల్లంబులు ధరించి, వాటిని ఎక్కుపెట్టడానికి సిద్ధంగా ఉన్న ముగ్ధమనోహర వేటగత్తెలు, భటులు, భైరవులు, ఆలయసృత్యంలో సిద్ధహస్తులైన రుద్రగణికలు, వేణుగోపాలుడు, మల్లయుద్ధంలో మేటి జెట్టిలు, చెట్లకొమ్మలు పట్టుకొని వయ్యారాలను ఒలకబోస్తున్న అందగత్తెలు, నాట్యంలో మాకు మించినవారున్నారు

"మాతృభూమి కోసం తమ ధన, మాన, ప్రాణాలను త్యాగం చేసిన వారెందరో మహానుభావులు... అందరికీ వందనములు!!!"

75వ స్వాతంత్ర్య దినోత్సవ శుభాకాంక్షలు...

SRI VEERA HANUMAN EXPRESS SERVICES

INTERNATIONAL COURIER TO WORLD WIDE

Speed - Safe - Reliable

JITHENDER REDDY

18, Sri Datta Sai commercial Complex, Opposite Saptagiri Theater,

RTC Crossroads, RTC X-Roads, Hyd-500020, Telangana, Cell : 9246219631.

రామప్ప ఎవరో తెలియదుగానీ, అన్నీ తానై ఈ అపురూప ఆలయాన్ని సృష్టించిన వారు రేచర్ల రుద్రసేనాని. తన పేరిట రుద్రేశ్వరుని ప్రతిష్ఠించి, చరిత్రలో మిగిలిపోయాడు.

అది క్రీ.శ. 1203వ సంవత్సరం. కాకతీయ రాజ్యస్థాపనాచార్య బిరుదాంకితుడు, నమర్థ సైన్యాధ్యక్షునిగా గుర్తింపు పొంది, గణపతిదేవ చక్రవర్తి అభిమానాన్ని చూరగొన్న రేచర్ల రుద్రుడు కాకతీయ సామ్రాజ్యంలో ఎక్కడా లేనట్లు వాస్తుశిల్ప విన్యాసంతో

అని సవాళ్లు విసురుతున్న జవరాళ్లు, అటూ ఇటూ మద్దెలు వాయిస్తున్న మార్దంగికులు, నాగుబాములును పూలదండగా ఎత్తిపట్టుకొన్న నాగినులు, రతీమన్మథులకే సురతికేళిలో మెలకువలు నేర్పుతామంటున్న యువతీయువకుల మైథున భంగిమల శిల్పాలు, జగమంతా మిథ్యేనని చాటి చెబుతూ నగ్నంగా తిరుగుతున్న రుషి పుంగవులు, శివుడే తమ సర్వస్వమనుకుంటూ భక్తి పారవశ్యంలో మునిగిన శైవభక్తులు, మైలారీ భటుల శిల్పాలు, చక్కటి అంగసౌష్ఠవంతో ఆభరణాలు, అలంకరణలతో అందాన్ని కరగించి కాకతీయ శిల్పాలు ఈ శిల్పాల్ని సృష్టించారా అన్న

అపురూప ఆలయాన్ని నిర్మించి చక్రవర్తిని అబ్బురపరచాలనుకున్నాడు. రాజధాని ఓరుగల్లుకు ఐదు క్రోసుల దూరంలోని పాలంపేటలో స్థలాన్నెంచుకొని, దేవాలయ నిర్మాణాన్ని ఆరంభించారు.

వాస్తు, శిల్పకళల్లో కొత్తపోకడలకు పేర్గాంచిన శిల్పాల్ని రప్పించాడు రేచర్ల రుద్రుడు. తానొక ఆలయాన్ని నిర్మించాలనుకుంటున్నాననీ, కాకతీయ సామ్రాజ్యానికే మకుటాయమానంగా ఆ ఆలయం భాసిల్లాలనీ తన తలంపును ప్రకటించాడు. ఇక అంతే! అద్భుత ఆలయాల నిర్మాణంలో సిద్ధహస్తులైన కాకతీయ శిల్పాలు, అప్పటివరకూ అందుబాటులో ఉన్న ఆలయాలకు భిన్నంగా, ఒక అపురూప దేవాలయాన్ని బట్టపై చిత్రించి, కొయ్యతో నమూనా దేవాలయాన్ని చెక్కి చూపించారు. కళాపోషకుడు రేచర్ల రుద్రుని ఆమోదం పొందారు.

మునుపటి కల్యాణీ చాళుక్య దేవాలయాల వాస్తునే ఎంచుకొన్నా, నిర్మాణం వరకే ఆ శైలికి పరిమితమై, ఎత్తైన ఉపపీఠంలో మరిన్ని వరుసలు చేర్చి, తమ ప్రయోగ పరంపరలో సాటిలేని మేటి ఆలయ నిర్మాణానికి శ్రీకారం చుట్టారు. ఏమంత లోతు లేని పునాదుల్ని రచించి, ఆధారశిలతో ప్రారంభించి, నక్షత్రాకారపు ఉపపీఠాన్ని ప్రదక్షిణా పథంగా తీర్చిదిద్దారు.

నిర్మాణ కార్యక్రమ పరిశీలనకు వచ్చిన రుద్రునికి, శిల్పాలు తరువాత తీర్చబోయే అధిష్ఠానం, ఆపైన రాబోయే కట్టడ భాగాల గురించి వివరించి చెప్పారు. కట్టడభాగాలకు పాలంపేట, రామానుజపురం మధ్యలో గల ఎర్ర ఇసుకరాతిని, ద్వారాలు, రంగ మంటప స్తంభాలు, దూలాలు, మధ్య, కప్పులు,

భ్రమకు గురౌతారు సందర్భకులు. శిల్పాల మధ్యలో నాలుగు దళాల పద్మాలను, పట్టిలను సుతారంగా చెక్కి తమ హస్తకళా లాఘవాన్ని ప్రదర్శించారు. కక్షాసనం లోపలివైపున రుద్రుని పరివారంగా, ఏడు చిన్న దేవాలయాల్లో, రెండింటిలో మాత్రం, మహిషాసురమర్దిని, గణపతి విగ్రహాలున్నాయి. ఇక అధిష్ఠానంపైన, ఆలయం గోడలపైన చక్కటి స్తంభాలు, చిన్న దేవాలయ నమూనాలు, మధ్యలో మూడంచెల కోవ్వాలు, వాటికింద మళ్లీ ఉరుకుతున్న నిలబడిన, చోద్యం చూస్తున్న ఏనుగుల వరుస, దానికింద ముచ్చటైన బుల్లి నంది శిల్పాల నేర్పరితనాన్ని వెల్లడిస్తున్నాయి.

కప్పుల పైన ముందుకు పొడుచుకు వచ్చిన శు కనాసి, పై వరకూ అందంగా తీర్చిన విమాన శిఖరం, కలశం, ఆలయానికి నిండుదనాన్నిచ్చాయి. దేశంలో ఎక్కడాలేనట్లు విమాన శిఖరాన్ని నీటిలో తేలియాడే తేలికపాటి ఇటుకరాళ్లను మలచి నిర్మించి, గుడిని అద్భుత కట్టడంగా తీర్చిదిద్దడం ద్వారా కాకతీయ శిల్పాలు ప్రపంచ ప్రఖ్యాతి గాంచారు. గర్భాలయ,

ఊహల్లో ఉలి

రుద్రేశ్వర - శివలింగ పానపట్టాలు, నంది వాహనం; రంగ మంటపం ముందుభాగంలో చుట్టూ మదనీకలు, అలసకన్యలు, నాగినులు, సురసుందరీ మణులను బోలిన అప్పరసల వంటి యువతుల శిల్పాలను నల్ల శాసనపురాతితోనూ; కప్పుపైన శిఖరా(విమానా)న్ని నీళ్లపై తేలియాడే ఇటుకలతో నిర్మించబోతున్నామని ప్రధాన శిల్పాచార్యుడు రామప్ప (కల్పితం) వివరించగా, సావధానంగా విన్న రుద్రుడు, చిరునవ్వుతో ఆనందాన్ని వ్యక్తం చేస్తూ, సైగలతో ఆమోదాన్ని తెలిపాడు. అన్ని ఏర్పాట్లు చేయమని ఉన్నతాధికారులను ఆదేశించి, ఏకశిలానగరానికి చేరుకొన్నాడు.

ఒక బృహత్తర నిర్మాణ పథకం ఊపందుకొంది. కావలసిన పరిమాణాల్లో రాళ్లను గనుల నుంచి విడగొడుతున్నారు. వాటిని నిర్మాణ స్థలానికి తరలిస్తున్నారు. దించిన తరువాత, వివిధ కట్టడ భాగాల రూపకల్పనకు పూనుకొన్నారు వందలాది శిల్పాలు. వందల, వేల ఉలుల చప్పుళ్లతో వేదఘోషల్ని తలపించారు. అపురూప ఆలయ రూపు రేఖల గురించి విన్న గణపతిదేవ చక్రవర్తి, మహారాణి సోమలదేవి, మహా ప్రధానులు, ప్రధానులు ఎప్పుడు మార్తపుతుందా అని ఉత్సుకతతో ఎదురు చూస్తున్నారు. ఎర్ర ఇసుకరాయి స్థానికంగానే దొరికినా ద్వారాలకు, స్తంభాలకు కావలసిన నల్ల శాసనపురాతిని ఖమ్మం చుట్టూ వక్కల నుంచి తరలించాల్సి

అర్థమంటపాల తరువాత, మూడువైపులా ప్రవేశ మార్గాలతో చదరపు రంగమంటపముంది. మధ్యలో నాలుగు నల్ల శాసనపురాళ్లతో నగిషీతో, అద్దంలో ప్రతిబింబం కనిపించేట్లు చెక్కిన స్తంభాలు, వాటిపైన దూలాలు శిల్ప సౌందర్యంతో మతి పోగొడతాయి. అంతటి నునుపును తెచ్చిన శిల్పాల సాంకేతిక నైపుణ్యానికి వందల, వేల వందనాలర్పించటం తప్ప మరేమీ చేయలేం! స్తంభాలపైన నాట్యగణపతి, సైనికులు, ఆలయ నిర్మాత రేచర్ల రుద్రారెడ్డి, అతని భార్య, నాట్యగత్తెలు, వాద్యగాండ్రు, రతీమన్మథులు, అమృత మథనం, గోపికా వస్త్రావహరణం, చక్కటి ఆకృతులు, రాతిలో రకరకాల తాళ్లు, గొలుసులు, దండలు ఆనాటి శిల్పాల ఉలి విన్యాసాల సాగసును ప్రకటిస్తున్నాయి. దూలాల పైన, కింద, పక్కలా గల దేవీదేవతామూర్తుల్లో శివ-కల్యాణ సుందరమూర్తి, బ్రహ్మ, విష్ణువుల మధ్య నటరాజు, ఏకాదశ రుద్రులు, త్రిపుర సంహారమూర్తి, నందీశ్వర, అష్టదిక్పాలకులు, సప్తర్షులు, గజాసుర సంహారమూర్తి, సాగర మథనం అనంతరం అమృత కలశం అందుకోవడానికి అటూ

కదలికలు

రావటంతో మంటప నిర్మాణం కొంత ఆలస్యమైంది. విమానానికి కావలసిన సున్నం ఏటూరు నాగారం నుంచి తెచ్చారు. కోట చెరువు అడుగుభాగం మట్టిని తెచ్చి, రంపపు పొట్టు, ఊక, తుమ్మచెక్క కరక్కాయలు, బెల్లం కలిపి బాగా కలియ దొక్కి ఇటుకపెళ్లను పోతపోసి, ఆవంలలో కాల్చి తేలికపాటి ఇటుకలు సిద్ధం చేసుకొన్నారు. కట్టడ భాగాలు, వాటిపై శిల్పాలు చెక్కి నిపుణులైన శిల్పులు ఎవరి పనుల్లో వారు నిమగ్నమైపోగా, అందరి పనితనాన్ని పర్యవేక్షిస్తున్న రామప్ప మాత్రం, ఎక్కడికక్కడ తగు సూచనలిస్తూ కలియ దిరుగుతున్నారు. అలా విశ్వకర్మ దిగొచ్చి రామప్ప అవతారమైతే, రేచర్ల రుద్రునితో భూలోక పుష్పకాన్ని మనకందించి, తరతరాల తెలుగువారి కీర్తికి స్ఫూర్తిగా నిలిచాడు.

ముందుగా ఉలి, తరువాత అరపాశం, పలుమొనలు, సన్నం, రవసన్నం, ఉలులు, శానాలతో నునుపు చేసి, చివరగా ఆకురాతితో అరగదీసిన స్తంభాలు, దూలాలు, కిటికీలను పోలిన ద్వార శాఖల నేత్రాలపై నాటి మార్గ, దేశీ నృత్య రీతులు, పేరిణి, ఆంధ్ర నాట్య విన్యాసాలు పాదచరీ, హస్తముద్రలు ఒక్కొక్కటిగా రూపు దిద్దుకొన్నాయి. రంగమంటపంలో చుట్టూ అరుగుపైన ఉపాలయాలు పరివారాలయాలయ్యాయి. వాటిలో గణపతి, హమాషమర్దినీ, భైరవ, సప్తమాతలు కొలువు దీరారు.

రంగమంటప స్తంభాలపై నాట్య భంగిమలు,

ఇటూ నిలిచిన దేవతలు, రామరావణ యుద్ధం, శిల్పశాస్త్రాలు పేర్కొన్న దేవతా ప్రతిమ లక్షణం కనువిందు చేస్తున్నాయి. దూలాల పైన మూలరాళ్లపైన దిక్పాలకులు, మధ్యన నటరాజ శిల్పం చూపరల దృష్టిని మరల్చకుండా చేస్తాయి.

నాగిని-మదనిక శిల్పాలు

రంగ మంటపం వెలుపల స్తంభాలు, దూలాల మధ్య ఏటవాలుగా, నల్ల శానపురాళ్లతో చెక్కిన ఏనుగు పైనున్న యాళి-గజకేసరి (ఏనుగుపై లంఘిస్తున్న సింహాన్ని పోలిన కల్పిత జంతువు) శిల్పాలు, నాగిని మదనిక శిల్పాలు కాకతీయ శిల్పుల వైపుణ్యాన్ని పుణికి పుచ్చుకున్నాయి. తూర్పువైపు ద్వారానికి ఎడమ వైపు నున్న యువతి ఎత్తుమడమల పాదుకలతో ఉంది. మరో యువతి ఒంటిపై ఎంబ్రాయిడరీ అల్లికల మాదిరి దుస్తులు, అప్పటికీ కొంగ్రొత్త డిజైన్లు అడ్డుకున్న బట్టలతో అందమంతా తన సొంతమేనన్నట్లు ఆనందాన్ని ఒలకబోస్తుంది. శిరోజాల అమరిక, చెవులకు అందమైన గుండ్రటి పెద్ద దుద్దులు, నాజూకైన బంగారునగలు, నాట్య భంగిమలు- ఆ

పురాణ, రామాయణ, భాగవత, భారత ఇతివృత్తాలను కళ్లకు కట్టినట్లు చెబుతారు. స్తంభాలపైన ఫలికా పద్మం. దానికింద ముత్యాల సరాలతో రాతి చుట్టలు, పైన బోదేలు, వాటిపైన నాగసర్పాలు నజీవంగా రూపుదిద్దుకొన్నాయి. దూలాలపై కాలనాళికలా అన్నట్లు అమృతమథనం, త్రిపురాసుర సంహారం, రామ-రావణ యుద్ధం, ధన్వంతరి శిల్పాలను హృద్యంగా మలిచారు. కప్పు రాళ్లపై, వాహనాలపై నున్న దిక్పాలకులు, మధ్యలో లయ విన్యాస చక్రవర్తి నటరాజమూర్తి శిల్పాలను శిల్పించటంలో తమ అనల్ప కళా చాతుర్యాన్ని ప్రదర్శించారు. రామప్ప నేతృత్వంలో శ్రమించారు శిల్పులు.

పదేళ్లు నిర్మాణం సాగి, 31.03.1213న రుద్రేశ్వరుడిని ప్రతిష్ఠించాడు రేచర్ల రుద్రుడు. ఆనాటి

మరో ప్రతిష్ఠ. మరో కుంభాభిషేకాలకు చక్రవర్తి గణపతిదేవుని, పట్టపురాణి సోమలదేవిని, అప్పుడే పుట్టిన గారాల పట్టి రుద్రమదేవిని ఆహ్వానించాడు రుద్రసేనాని. అంగరంగ వైభవంగా, ఆగమ శాస్త్ర ప్రకారంగా కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించి, స్వపతులు, శిల్పులను, గౌరవించి, బహుమానాలిచ్చి, తాను మాత్రం చక్రవర్తి అభిమానాన్ని బహుమతిగా పొందాడు. ఆలయ నిర్వహణకు విప్పుర్లపల్లి, బోర్లపల్లి గ్రామాలను దానంచేసి, ఈ దానాన్ని తనకు శత్రువులైన వారు కూడా గౌరవించాలని వేడుకొంటూ ఒక శాసనాన్ని వేయించి దాతృత్వాన్ని చాటుకొన్నాడు. తన తండ్రి, తల్లి, తన పేరిట నిర్మించిన కాటేశ్వర, కామేశ్వర, రుద్రేశ్వరాలయాల భోగాలకు నడికుడి అనే గ్రామాన్ని దానం చేశాడు. ★

సాగసుగత్తెల మాటేమోగానీ, చేయి తిరిగిన శిల్పుల పనితనానికి గొప్ప నిదర్శనాలనిపిస్తాయి. స్తంభాలు, దూలాలే కాదు, ద్వారశాఖల్ని సైతం శిల్పాలతో నింపారు. సహజ సిద్ధమైన గ్రామీణ యువతులు వేటకెళ్లి పడుతున్న పాట్లు, అటూ ఇటూ రాతి కిటికీలపై మలచిన నాట్యగత్తెలు, వాద్యగాళ్ల బొమ్మలు, ఆనాటి నృత్యరీతులకు అద్దం పడుతూ, పేరిణి ఆంధ్రనాట్యాల పునఃసృష్టికర్త పద్మశ్రీ డా. నటరాజ రామకృష్ణ, కళాకృష్ణ వంటి వారికీ, పేరిణి రమేష్ బృందాలకు ప్రేరణ కాకుండా ఎలా ఉంటాయని

పిస్తుంది.

ఆధ్యాత్మిక ఆనందాన్నిచ్చే ఆలయాన్ని నిర్మించ మన్న రేచర్ల రుద్రుని కోరికపై కాకతీయ శిల్పులు తమ ఉలులతో అపురూప శిల్పాల్ని కల్పించగలమని నిరూపించారు. రాబోయే తరాలకు ఒక రసరమ్య కావ్యాన్ని రాతిలో సృష్టించి అందించారు. తెలుగువారి మదిలో శాశ్వతంగా నిలిచిపోయారు. భారతదేశంలో కళలకు చిరునామాలుగా ఇంకొన్ని కట్టడాలు కూడా ఉన్నాయి. అవి కూడా ఇలాంటి అంతర్జాతీయ గుర్తుంపును సాధించాలని కోరుకుందాం. ★

జాతీయ చేనేత దినోత్సవ (ఆగస్టు 7),
75వ స్వాతంత్ర్య దినోత్సవ శుభాకాంక్షలు

లీలా హైండ్లూమ్ క్లాత్ మర్చంట్

రామల్లి మహింద్రమ్
9440346459

మా పద్ధ ఓం జెండాలు,
అన్నీ పార్టీల జెండాలు,
కాటన్ టవల్స్ కూడా లభించును.

రామల్లి ప్రదీప్
9866233079

ప్రగతి నగర్, రాజన్న సిరిసిల్ల జిల్లా - 505 301.

VIJAYASRI Ikkat Handlooms

- ♦ Mtrs.Spl.In : Pochampally ♦ Ikkat Silk Sarees
- ♦ Silk Fabric ♦ Silk Dupattas, Patola Sarees
- ♦ Cotton Sarees WHOLE SALE MERCHANTS

మీకు, మీ కుటుంబ సభ్యులకు... జాతీయ చేనేత దినోత్సవ (ఆగస్టు 7),
75వ స్వాతంత్ర్య దినోత్సవ శుభాకాంక్షలు

Chikka Srikanth, Chikka Vishnu

Cell : 9666998703, 9848317185, Bhoodan Pochampally - 508 284, Dist. Yadadri Bhuvanagiri - TS.

గుడి చుట్టూ...

పాలంపేటలోను రామప్ప దేవాలయాలతో పాటు రేచర్ల రుద్రారెడ్డి మరిన్ని కట్టడాలను నిర్మించి ఆలయాన్ని సముదాయంగా తీర్చిదిద్దాడు. వాటిలో కామేశ్వరాలయం, కామేశ్వరాలయం, కళ్యాణమండపం, ప్రాకారం, చెరువు కట్టపైన కొన్ని ఆలయాలను ఆయన ఆ తరువాతి తరం, కాకతీయ వాస్తుశైలిలో నిర్మించారు.

కామేశ్వరాలయం

రామప్ప దేవాలయానికి నైరుతి దిక్కులో నిర్మించిన కామేశ్వరాలయంలో చిన్న ఉపపీఠం, సాదా గోడలు, దానిపై చిన్న కపోతం, వ్యాళ వర్గాలున్నాయి. ముందుభాగంలో అటూ ఇటూ రెండు కక్షాసనాలుండటం గమనించదగ్గ విషయం. ద్వారబంధాలు కాకతీయ శిల్ప వైశిష్ట్యాన్ని తెలియజేస్తున్నాయి.

కల్యాణమండపం

రామప్ప ఆలయ దక్షిణ భాగంలో ప్రాకారానికి మధ్యగల కల్యాణమండపం శిథిలమైపోగా భారత పురాతత్వ సర్వేక్షణ శాఖవారు పదిలపరుస్తున్నారు.

ప్రాకారం

ఆలయాలను అపురూపంగా కట్టించిన రుద్రుడు వాటి భద్రతను గురించి కూడా ఆలోచించాడు. ఆలయాల భద్రతతో పాటు పచ్చటి పరిసరాల నడుమ అందం ఇనుమడించేటట్లు (రక్షార్థం మున్నతార్థం) శోభనార్థం ప్రాకారం ప్రకల్పయేత్) చుట్టూ ఎత్తైన విశాలమైన ప్రాకారాన్ని నిర్మించాడు. తూర్పు, పడమర, దక్షిణ దిక్కుల్లో ప్రవేశ ద్వారాలను కల్పించాడు. ప్రాకారం ధృఢంగా ఉండటానికి రెండు వరుసలతో గోడలనుకట్టి, ఆ వరుసల మధ్య మట్టితో నింపి, పైన కప్పునూ, దానిపై అందంకోసం కలశాలను కోడిపుంజు తలపై ఉండే కిరీటాల రీతిలో నిర్మించాడు.

ఇతర దేవాలయాలు

రామప్పకు నైరుతి దిక్కులో 100 గజాల దూరంలో ఒక త్రికూటాలయం, వాయువ్యంలో చాళుక్య రీతిలో నిర్మించిన ఆలయం, చెరువుకట్టపై కుడివైపున కొండగట్టున మరో ఆలయం, చెరువుకట్ట ఎడమవైపున ఒక త్రికూటాలయం, మరో ఏక కూటాలయాలు శిథిలమైనప్పటికీ చూడదగ్గ కట్టడాలు.

శాసన మంటపం

గణపతిదేవుని అడుగుజాడల్లో నడిచిన రేచర్ల రుద్రుడు ఆలయాన్ని కట్టిన సందర్భంగా సంస్కృతంలో ఒక శాసనాన్ని వేయించి, దానిని నిలబెట్టి ఎండా వానల నుంచి రక్షణకు ఒక మంటపాన్ని కట్టించాడు. చక్కటి ఉపపీఠంపై నాలుగు స్తంభాలపై అందమైన కప్పుతో నిర్మించిన శాసన మంటపం కాకతీయ వాస్తు కట్టడాల్లో విలక్షణమైనదిగా గుర్తింపు పొందినది.

ప్రజాస్వామ్యంలో పార్లమెంటు దేవాలయం వంటిది. అటు ప్రభుత్వం, ఇటు విపక్షాలకు సంబంధించి ఇది అత్యున్నత వేదిక. ప్రజలు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యల పరిష్కారానికి చర్చించే కీలకమైన వేదిక. దీనిని ఎంత సమర్థంగా విపక్షాలు వినియోగించుకుంటే ఆ మేరకు సర్కారును నిలబీయవచ్చు. దానిని ఇరుకున పెట్టవచ్చు. ప్రభుత్వం నుంచి సమాధానాలను రాబట్టవచ్చు. అంతిమంగా ప్రజల సమస్యల పరిష్కారానికి దోహదపడవచ్చు. ప్రభుత్వాన్ని నిలబీయడానికి విపక్షాలకు సంఖ్యాబలంతో సంబంధం లేదు. సమస్యలపై అవగాహనతో, ప్రభుత్వ విధానాలపై అధ్యయనం చేసి వచ్చినట్లయితే సర్కారును నిలబీయవచ్చు. ఇక ప్రభుత్వాలకు సైతం పార్లమెంటే అత్యున్నత వేదిక. తాము చేసిన పనులను చెప్పుకోవడానికి ఇంతకు మించిన వేదిక మరొకటి ఉండదు. అయితే పార్లమెంటు సజావుగా, సాఫీగా పనిచేయడమన్నది పూర్తిగా ప్రతివిపక్షాలపైనే ఆధారపడి ఉంటున్నది ఎవరూ కాదనలేని వాస్తవం. అవి బాధ్యతాయుతంగా వ్యవహరిస్తే ప్రజలకు మేలు జరుగుతుంది. అలా కాకుండా అనవసర రాద్ధాంతాలతో అడ్డుకుంటే అంతిమంగా నష్టపోయేది ప్రజలు, ప్రతివిపక్షాలే. పార్లమెంటు వర్షాకాల సమావేశాలు జూలై 19న ప్రారంభమయ్యాయి. ఇవి ఆగస్టు 13 వరకు కొనసాగుతాయి. సమావేశాలు ప్రారంభమైనప్పటి నుంచి జూలై నెలాఖరు వరకు సమావేశాలు జరిగిన తీరును పరిశీలిస్తే ప్రజాస్వామ్యవాదులకు కలిగేది ఆందోళన, ఆవేదనే. తాము అత్యంత కీలకమైన అంశంగా పరిగణిస్తున్న 'పెగాసిస్' వ్యవహారంలో సభలను సజావుగా సాగనిస్తే ప్రభుత్వం నుంచి సరైన సమాధానం లభించేది. కానీ అనవసర రాద్ధాంతాలు, వాయిదాలు, మంత్రులను అడ్డుకోవడం, సభాపతులపై విమర్శలు ద్వారా విపక్షాలు అంతిమంగా తమకు తాము నష్టం చేసుకుంటున్నాయి. విలువైన సభాకాలాన్ని హరించాయి.

ఈ వైఖరి ప్రజాస్వామ్యాని

ఇంతకీ ఏమిటీ 'పెగాసిస్'.. దీనిపై ఎందుకు ప్రతిపక్షాలు ఇంత రాద్ధాంతం చేస్తున్నాయో పరిశీలిస్తే ఆశ్చర్యం, ఆవేదన కలగక మానవు. కేంద్రమంత్రులు, ప్రతిపక్ష నేతలు, పాత్రికేయుల ఫోన్లు హ్యాకింగ్ కు గురయినట్లు వెల్లడైంది. తాజాగా లీకైన ఓ డేటా బేస్ లో వారందరి ఫోన్ల సంబర్లున్నాయి. ఇజ్రాయెల్ లోని ఎన్ఎస్ఓ గ్రూప్ కంపెనీకి చెందిన 'పెగాసిస్' అనే సైవేర్ సాయంతో ఈ హ్యాకింగ్ జరిగింది. ఈ మేరకు 'ది వైర్' అనే వార్తా సంస్థ ఇటీవల ఓ కథనంలో వెల్లడించింది. ఈ సైవేర్ ప్రభుత్వాల వద్దే అందుబాటులో ఉంటుంది. నిఘా కార్యకలాపాల కోసం దాన్ని ప్రభుత్వ సంస్థలకు ఎన్ఎస్ఓ విక్రయిస్తుంది. దీంతో హ్యాకింగ్ వ్యవహారంలో ప్రభుత్వ పాత్ర ఉందన్నది విపక్షాల ఆరోపణ. ఈ విషయంపైనే పార్లమెంటును అడ్డుకుంటున్నాయి. సభను నడవకుండా నిత్యం నిరోధిస్తున్నాయి. అయితే హ్యాకింగ్ విషయంలో తన పాత్ర ఏమీ లేదని కేంద్రం విస్పష్టంగా వెల్లడించింది. పౌరుల గోప్యత హక్కును కాపాడేందుకు తాము కట్టుబడి ఉన్నామని స్పష్టం చేసింది. 'ది వైర్' కథనాన్ని పూర్తిగా తోసిపుచ్చింది. ప్రధాని నరేంద్రమోడి, హోంమంత్రి అమిత్ షా ఈ ఆరోపణలను ఖండించారు. అంతర్జాతీయ స్థాయిలో భారత్ ప్రతిష్టను దిగజార్చేందుకు కొందరు పన్నిన కుట్రగా దీనిని అభివర్ణించారు. ప్రతిపక్షాలు వారి వలలో పడి వాస్తవాలను గుర్తించకుండా అనవసర

రాద్ధాంతం చేస్తున్నాయని వారు ఆరోపించారు. అయితే వారు ఎన్ని కుట్రలు వన్నినప్పటికీ దేశ ప్రగతిని అడ్డుకోలేరని, తమ సర్కారు ప్రజా సంక్షేమానికి అధిక ప్రాధాన్యం ఇస్తూ ముందుకు సాగుతుందని స్పష్టం చేశారు. ఈ వ్యవహారంలో ప్రభుత్వానికి సంబంధం ఉందని చెప్పేందుకు ఎలాంటి ఆధారాలు లేవని పేర్కొంది. హ్యాకింగ్ ఆరోపణలు చేసిన వారి విశ్వసనీయతను భారతీయ జనతా పార్టీ సీనియర్ నాయకుడు రవిశంకర్ ప్రసాద్ సూటిగా ప్రశ్నించారు. ది వైర్ వార్తా సంస్థ గతంలో అనేక అవాస్తవ కథనాలను ప్రచురించిందని ఈ సందర్భంగా గుర్తు చేశారు. ఆమ్మెట్టి ఇంటర్వెషన్ల సైతం గతంలో భారత్ వ్యతిరేక ఎజెండాను బయటపెట్టుకుందని వివరించారు. పెగాసిస్ పై ఐటీ శాఖ మంత్రి ఇప్పటికే సమగ్ర వివరణ ఇచ్చారని, అయినప్పటికీ ప్రభుత్వం చర్చకు సిద్ధంగా ఉందని, ఈ విషయాన్ని విపక్షాలు గుర్తించాలని పార్లమెంటరీ వ్యవహారాల శాఖ మంత్రి ప్రహ్లాద్ జోషి లోక్ సభలో స్పష్టం చేశారు. భారతీయ చట్టాల ప్రకారం అక్రమంగా ఫోన్లను ట్యాపింగ్ చేయడం అసాధ్యమని ఐటీ శాఖ మంత్రి అశ్వనీ కుమార్ వైష్ణవ్ తెలిపారు. ఎవరి ఫోన్ అయినా, ప్రైవేట్ సమాచారాన్ని అయినా ట్యాప్ చేయడానికి ప్రభుత్వాలకు అధికారం ఉంటుంది. సంబంధిత చట్ట ప్రక్రియను భారత టెలిగ్రాఫ్ చట్టం, ఐటీ చట్టం స్పష్టంగా నిర్దేశించింది. అలా కాకుండా వ్యక్తిగతంగా,

కి ప్రమాదం!

ప్రైవేటుగా, రహస్య పద్ధతుల ద్వారా ఫోన్లను హ్యాక్ చేయడం ఐటీ చట్టం ప్రకారం నేరం. చట్టాలు ఇంత స్పష్టంగా ఉన్నప్పుడు ప్రభుత్వ తీరును న్యాయస్థానాల్లో సవాల్ చేసే అవకాశం విపక్షాలు సహా ఎవరికైనా ఉంటుంది. వాటిని సమర్థంగా వినియోగించుకుని ప్రభుత్వ తీరును ఎండగట్టవచ్చు. అలాంటి కనీస ప్రయత్నాలు చేయకుండా కేవలం పార్లమెంటును అడ్డుకోవడం వల్ల ప్రతిపక్షాలు సాధించేదేమిటో ఎవరికీ అర్థం కాదు.

మరోపక్క హ్యాకింగ్ ఆరోపణలను ఎన్ఎస్ఓ గ్రూప్ తోసిపుచ్చింది. దీనికి సంబంధించిన వార్తలన్నీ పూర్తిగా ఊహగానాలేనని స్పష్టం చేసింది. వినియోగ దారుల సమాచారంలోకి తాము ఎప్పుడూ తొంగి చూడమని వివరించింది. ఉగ్రవాదులు, కరడుగట్టిన నేరగాళ్లపై నిఘా కోసమే ప్రభుత్వాలకు 'పెగాసస్'ను విక్రయిస్తుంటామని తెలిపింది. మేం సమకూరుస్తున్న సాంకేతికత సాయంతో నిఘా సంస్థలు ప్రపంచ వ్యాప్తంగా జరిగే నేరాలపై, ఉగ్రవాద ఘటనలపై సమర్థంగా దర్యాప్తు చేయగలుగుతున్నాయి. నేరగాళ్లపై నిఘా పెట్టగలుగుతున్నాయి. నిగూఢపరిచిన సమాచారాన్ని వెలికితీయడంలో కీలకంగా వ్యవహరిస్తున్నాయి. ప్రపంచంలో సైబర్ నిఘాకు మా సాంకేతికత తోడ్పాటు అందిస్తున్నాయి. సురక్షితమైన ప్రపంచం కోసం మా వంత ప్రయత్నాలు చేస్తున్నామని ఆ గ్రూప్ వివరించింది. ఉగ్రవాదులు,

నేరగాళ్ల కదలికలపై నిఘా ఉంచేందుకు తద్వారా శాంతిభద్రతల పరిరక్షణకు తమ సాంకేతికత దోహదపడుతుందని పేర్కొంది. తమ సాంకేతికతను 40 దేశాల సైన్యాలు, గూఢచారి సంస్థలు, పోలీసు దళాలకు మాత్రమే విక్రయించామని తెలిపింది. అంతేకాక తమ సాంకేతికతను దుర్వినియోగం చేసినందుకు పది దేశాల ప్రభుత్వాలను నిషిద్ధ జాబితాలో చేర్చామని చెప్పింది. దుర్వినియోగం చేస్తాయన్న అనుమానంతో మరో 55 దేశాలకు ఈ సాంకేతికతను విక్రయించడానికి నిరాకరించామని ఎన్ఎస్ఓ గ్రూపు వివరించింది. తమ నిజాయితీ, నిబద్ధతకు ఇంతకు మించిన మరో నిదర్శనం అక్కర్లేదని స్పష్టం చేసింది. ఈ సాంకేతికతను ప్రైవేట్ వ్యక్తులు, సంస్థలకు కాకుండా కేవలం ప్రభుత్వాలకే విక్రయించాలని తమ దేశ రక్షణ శాఖ షరతు విధించిందని గుర్తుచేసింది. ప్రైవేట్ వ్యక్తులు, సంస్థలకు, స్థానిక ప్రభుత్వాలకు విక్రయించినట్లయితే అది దుర్వినియోగ మయ్యే ప్రమాదం ఉందని అందుకే కేవలం ఆయా దేశాల కేంద్ర ప్రభుత్వాలకే విక్రయిస్తున్నామని ఎన్ఎస్ఓ వివరించింది. ఇంత స్పష్టంగా ప్రభుత్వం, పెగాసస్ సంస్థ చెబుతున్నప్పటికీ విపక్షాలు రాద్ధాంతం చేయడంలో అర్థం లేదన్న వాదనలు వినపడు తున్నాయి. అదే సమయంలో దేశ అత్యున్నత న్యాయస్థానం సైతం ఈ విషయాన్ని పరిశీలించేందుకు అంగీకరించిన తరువాతా విపక్షాలు తమ వైఖరిని మార్చుకోకపోవడం ఆశ్చర్యంగా ఉంది. పెగాసస్పై ప్రస్తుత లేదా విశ్రాంత న్యాయమూర్తితో విచారణ చేయించాలని కోరుతూ ప్రముఖ పాత్రికేయులు ఎన్.రామ్, శశికుమార్ వ్యాజ్యం దాఖలు చేశారు. దీని వర్యవసానాలు తీవ్రంగా ఉంటాయని పేర్కొంటూ, అందువల్ల సత్వరం విచారణ జరపాలని కోరుతూ పిటిషన్ల తరపున కాంగ్రెస్ నాయకుడైన కేంద్ర మాజీమంత్రి, సీనియర్ న్యాయవాది కపిల్ సిబల్ కోర్టును కోరారు. ప్రధాన న్యాయమూర్తి జస్టిస్ నూతలపాటి వెంకట రమణ, జస్టిస్ సూర్యకాంతలతో కూడిన ధర్యాసనం ఈనెల 5న పిటిషన్పై విచారణకు అంగీకరించింది. పాత్రికేయులతో పాటు ప్రముఖ న్యాయవాది మనోహర్లాల్ శర్మ, జాన్ బ్రిట్టన్ ఇదే విషయమై మరో రెండు వ్యాజ్యాల దాఖలు చేశారు. అన్ని పిటిషన్లపైనా విచారణకు న్యాయస్థానం అంగీకరించిన తరువాతా విపక్షాలు తమ పట్టు విడవకపోవడంలో అర్థం లేదు. మరోపక్క కోర్టు విచారణలో ఉన్న అంశంపై చర్చించడం 'సబ్ జ్యుడిస్' అవుతుందన్న విషయం విపక్షాలకు తెలియనిది కాదు. నేరుగా ప్రధాన న్యాయమూర్తి విచారణకు ఒప్పుకున్న తరువాతా మొండితనంతో విపక్షాలు పార్లమెంటును అడ్డుకోవడం ఎంతవరకు సమంజసం అన్న ప్రశ్నకు సమాధానం కరవవుతుంది. ప్రభుత్వాన్ని, పెగాసస్ లను పక్కనపెడితే కనీసం సర్వోన్నత న్యాయస్థానంపైన

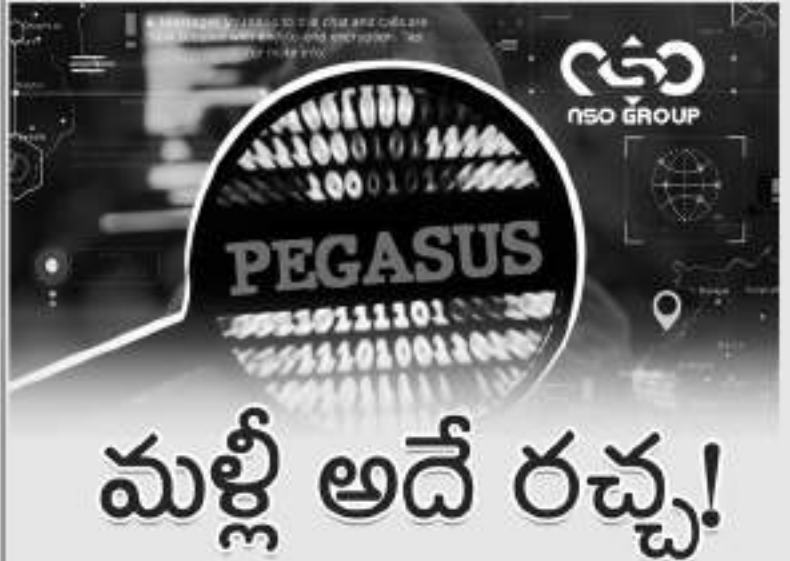
అయినా విశ్వాసం, నమ్మకం ఉంచాల్సిన అవసరం, కనీస అవగాహన విపక్షాలకు లేకపోవడం విచారకరం. మరోపక్క పెగాసస్ వ్యవహారంలో జోక్యం చేసుకోవాలని 500 మంది ప్రముఖులు సుప్రీంకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తికి లేఖ రాశారు. దీనిపై ప్రముఖ న్యాయవాది వ్రుందా గ్రోవర్, మానవహక్కుల కార్యకర్తలు అరుణా రాయ్, అంజలీ భరద్వాజ్ తదితరులు సంతకాలు చేశారు. పెగాసస్పై తిరువనంతపురానికి చెందిన కాంగ్రెస్ పార్టీ పార్లమెంటు సభ్యుడు శశిధరూర్ సారధ్యంలోని సాంకేతిక విభాగానికి చెందిన పార్లమెంటరీ స్థాయి సంఘం విచారణ చేస్తోంది. దీనికి సంబంధించిన అధికారులను ప్రశ్నించనుంది.

ప్రతిపక్షాలు.. పార్లమెంటును అడ్డుకుంటున్న తీరు చూసిన తరువాత ఎవరికైనా ఆందోళన, ఆవేదన కలగక మానదు. ఈ విషయం వాటికి పట్టడం లేదు. జూలై 19 నుంచి 31 వరకు పార్లమెంటును నిరోధించడం ద్వారా రూ.133 కోట్ల ప్రజాధనం వృథా అయినట్లు గణాంకాలు ఘోషిస్తున్నాయి. పార్లమెంటు ఉభయ సభలు కలిసి 107 గంటలు కార్యకలాపాలు సాగించాల్సి ఉండగా కేవలం 18 గంటలే నడవటం ఇక్కడ గమనించదగ్గ విషయం. రాజ్యసభ 53 గంటలకుగాను కేవలం 11 గంటలే కార్యకలాపాలు కొనసాగించింది. లోక్సభ 54 గంటలకు గాను 7 గంటలే పనిచేసింది. అంటే 47 గంటల సమయం వృథా అయింది. లోక్సభ 13 శాతం, రాజ్యసభ 21 శాతం వరకే కార్యకలాపాలను కొనసాగించగలిగాయి. చట్టసభలను విపక్షాలు అడ్డుకుంటున్న తీరుపై సభాధిపతులు పలుమార్లు ఆవేదన వ్యక్తంచేశారు. సజావుగా కార్యకలాపాలు కొనసాగించేందుకు సహకరించాలని వారు కోరారు. సభా వ్యవహారాల ప్రతులను విపక్ష సభ్యులు చించి విసిరి వేయడం తన మనసును నొప్పించిందని లోక్సభ స్పీకర్ ఓం బిర్లా ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. కొందరు సభ్యుల తీరు పార్లమెంటు ప్రతిష్ఠను దిగజార్చే విధంగా ఉందని రాజ్యసభ చైర్మన్ ముప్పవరపు వెంకయ్య నాయుడు ఆక్షేపించారు. పెద్దల సభను మార్కెట్లా మారుద్దామా అని ఆయన అసహనంతో ప్రశ్నించారు. సభ్యుల తీరు కారణంగా ధరల పెరుగుదల, సాగుచట్టాలపై రైతుల ఆందోళన వంటి కీలక అంశాలు చర్చకు రాకుండా మరుగున పడిపోతున్నాయని పేర్కొన్నారు. కొత్తగా బాధ్యతలు చేపట్టిన మంత్రులను ప్రధాని పార్లమెంటుకు పరిచయం చేయడం ఎప్పటినుంచో వస్తున్న సంప్రదాయం. గత నెల 7న జరిగిన మంత్రివర్గ విస్తరణలో నియమితులైన కొత్త మంత్రులను సభకు పరిచయం చేయడానికి ప్రయత్నించిన ప్రధాని మోదీని విపక్షాలు అడ్డుకోవడం ప్రజాస్వామ్య వాదులకు ఆశ్చర్యం కలిగించింది. ఇలాంటి పరిస్థితిని తొలిసారి

చూస్తున్నానని ప్రధాని ఆవేదన వ్యక్తంచేశారు. సభ్యుల నిరసనతో చేసేదేమీ లేక ఆయన కొత్త మంత్రుల జాబితాను సభకు సమర్పించారు. ఇలాంటి పరిస్థితిని తన 24 సంవత్సరాల పార్లమెంటరీ అనుభవంలో ఎనాదూ చూడలేదని రక్షణ శాఖ మంత్రి రాజనాథ్ సింగ్ ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. ఎన్ని విభేదాలు ఉన్నప్పటికీ అనాదిగా వస్తున్న సంప్రదాయాలను గౌరవించడం సభలోని అన్ని పార్టీల సభ్యుల కర్తవ్యం. దీనిని విస్మరించడం సరికాదు.

విపక్షాల ఆందోళన కారణంగా కీలక బిల్లులు ఎలాంటి చర్చ లేకుండా మూజువాటి ఓటుతో ఆమోదం పొందాయి. పౌర విమానయాన మంత్రి జ్యోతిరాదిత్య సింధియా లోక్ సభలో ప్రవేశపెట్టిన 'భారత విమానాశ్రయాల ఆర్థిక నియంత్రణ ప్రాధికార సంస్థ (సవరణ) బిల్లు-2021, జలరవాణా, నౌకాయాన మంత్రి శర్వానంద సోనోవాల్ ప్రవేశపెట్టిన అంతర్గత జల రవాణా బిల్లు- 2021 బిల్లు సభ్యుల ఆందోళన కారణంగా ఎలాంటి చర్చ లేకుండానే ఆమోదం పొందాయి. ప్రతిపక్షాల నిరసనల మధ్య ప్రవేశపెట్టిన జాతీయ రాజధాని ప్రాంతం, పొరుగు ప్రాంతాల్లో గాలి నాణ్యత, నిర్వహణకు కమిషన్ బిల్లు- 2021, జనరల్ ఇన్సూరెన్స్ బిజినెస్ (జాతీయకరణ) సవరణ బిల్లు సైతం ఇదే తరహాలో ఆమోదం పొందింది. ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ రాజ్యసభలో ప్రవేశపెట్టిన ఫ్యాక్టరీంగ్ రెగ్యులేషన్ (అమెండ్మెంట్) బిల్లు-2021 సైతం ఇదేవిధంగా ఆమోదం పొందింది. డిప్యూటీ చైర్మన్ హరివంశ నారాయణ్ సింగ్ సభ్యులు సహకరించాలని పలుమార్లు కోరినా ఫలితం లేకపోవడంతో ఈ పరిస్థితి తలెత్తింది. లిమిటెడ్ లయలిటీ పార్టనర్షిప్ (సవరణ) బిల్లు- 2021, డిపాజిట్ అండ్ క్రెడిట్ గ్యారంటీ కార్పొరేషన్ (సవరణ) బిల్లు- 2021 ఎలాంటి చర్చ లేకుండానే ఆమోదం పొందాయి. వ్యవసాయ శాఖమంత్రి సరేంద్ర సింగ్ తోమర్ ప్రవేశపెట్టిన కొబ్బరి అభివృద్ధి బోర్డు (సవరణ) బిల్లు-2021 విపక్షాల నిరసన మధ్య మూజువాటి ఓటుతో ఆమోదం పొందింది. ఈ సమావేశాల్లో ఆరు ఆర్డినెన్సులు, 29 బిల్లులను పార్లమెంటు ముందుకు తీసుకురావడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నించింది. విపక్షాలు అడ్డుకోవడం కారణంగా వీటిల్లో కొన్నే పార్లమెంటు ముందుకు వచ్చాయి. పెగాసస్ పై మాట్లాడేందుకు రాజ్యసభలో ఐటీ శాఖ మంత్రి అశ్వనీకుమార్ వైష్ణవ్ ప్రయత్నించగా టీఎంసీ సభ్యుడు శాంతను సేన్ ఆయన చేతిలోని పత్రాలను లాక్కొని వాటిని చించేయడం గమనార్హం. ఇలాంటి వ్యవహారశైలిని ఎవరూ అంగీకరించరు. ప్రజాస్వామ్య సాధానికి పునాదిరాళ్లు వంటి పార్లమెంటరీ సంప్రదాయాలను గౌరవించడం, కొనసాగించడంలో ప్రభుత్వానికి కాకుండా విపక్షాలకూ కీలకపాత్ర ఉందన్న విషయాన్ని మరచిపోరాదు. ప్రభుత్వ ప్రజావ్యతిరేక విధానాలను ఎండగట్టడంతో పాటు ప్రజోపయోగ అంశాల విషయంలో నర్కారుతో కలసి పనిచేయడం విపక్షాల విశిష్ట కర్తవ్యం. ఈ పనిని ఎవరు చేయకపోయినా ఎన్నికల్లో ప్రజలు వారిని తిరస్కరించ గలరనడంలో ఎలాంటి సందేహం లేదు. ఈ విషయాన్ని గమనంలోకి తీసుకుని విపక్షాలు పనిచేయాలని ప్రతి ఒక్కరూ కోరుకుంటున్నారు.

వాళ్ళసకర్త: సీనియర్ జర్నలిస్ట్

ప్రపంచంలోని అతిపెద్ద ప్రజాస్వామ్యంలో వాదన విచ్చిన్నత్య వైపు సాగుతోంది. సకారాత్మక వాదన, సహేతుక విమర్శలకు స్థానమైన భారత పార్లమెంటు విచ్చిన్న గళాలకు నిలయమవుతోంది. దేశంలోని మేధావివర్గానికి నిలయంగా పేరుపడి, కూలంకష చర్చకు వేదిక అయిన పార్లమెంట్ లో గత కొంతకాలంగా నిస్వాక్షిక ఆలోచనా పద్ధతి, హుందాతనం కనుమరుగయ్యాయి. సహేతుక చర్చకు బదులు తమ రాజకీయ ఎత్తుగడలను పాలించుకునే వేదికగా పార్లమెంట్ ను మారుస్తున్నాయి, కొన్ని పార్టీలు. ఈ వర్షాకాల సమావేశాలలో కూడా అదే పునరావృతమైంది. ఈసారి ప్రతిపక్షాలు గౌరవ, మర్యాదలు పూర్తిగా వదిలిపెట్టినట్లు కనిపిస్తోంది.

మొదటిసారి 2014లో అధికారంలోకి వచ్చినప్పటినుండి మోదీ ప్రభుత్వానిది అసహన, నియంతృత్వ ధోరణి అని ప్రతిపక్షాలు విమర్శిస్తున్నాయి. కానీ జరుగుతున్న పరిణామాలు మాత్రం ప్రతిపక్షాలే ఆ విధంగా ప్రవర్తిస్తున్నాయనే విధంగా ఉన్నాయని ప్రజలు అనుకుంటున్నారు. పార్లమెంటు సమావేశాలు మొదలవకుండానే ఏదోఒక బూటకపు వార్తతో రాజకీయ వాతావరణాన్ని చెడగొట్టేందుకు ఒక యంత్రాంగం మొత్తం సన్నద్ధమవుతుంది. కొన్ని టీవీ చానళ్లతో ఎన్నో రకాల విశ్లేషణలు, ఏకంగా తీర్పులనే చెప్పేస్తున్నాయి. అభివృద్ధి, వికాసం, సంక్షేమం వంటి విషయాల మీద చర్చ జరపకుండా.. ఇటువంటి హడావుడి, గొడవలను ప్రధానంగా చూపించడం చానళ్లకు సర్వసాధారణమై పోయింది. అయితే వీటి వెనుక ఎవరున్నారో బయటపడుతోంది. ఈ కట్టుకథల్ని కొంత రూపుమార్చి విదేశాలలో తమ యంత్రాంగం ద్వారా ప్రచారం చేయాలనే ప్రతిపక్షాల కుట్రలు కూడా క్రమంగా బయటపడుతున్నాయి. వీటి కోసం రూపొందించుకున్న టూల్ కిట్లు, వాటి ఉద్దేశాలు ప్రతిపక్షాల విచ్చిన్నకర ఆలోచనా ధోరణిని బయటపెడుతున్నాయి.

బట్టబయల్లైన టూల్ కిట్లను తిరిగి సరిచేసుకుని ఉపయోగించుకునే ప్రయత్నం చేస్తున్న కొన్ని జాతీయ పార్టీలకు విదేశాలలో ఏజెన్సీలతో ఉన్న సంబంధాలు బయటపడ్డాయి. టూల్ కిట్ల బంధారం, వాటి ఉద్దేశాలు, దేశంలో అశాంతి నెలకొల్పాలనే ఆలోచన చూస్తే బీజేపీ ప్రభుత్వం మీద కక్ష సాధింపునకు ప్రతిపక్షాలు కొత్త పంథాను ఎంచుకున్నాయని సామాన్యాడికి కూడా అనుమానం రాక మానదు. దేశ రాజకీయాలలో విదేశీ ఏజెన్సీల 'అతి' వ్యవహారం కూడా అనుమానాలు రేకెత్తించేలా ఉంది.

పార్లమెంట్ వర్షాకాల సమావేశాలకు సరిగ్గా ఒక్కరోజు ముందు ప్రతిపక్షాలు ఇజ్రాయేల్ గూఢచార సాఫ్ట్ వేర్ పెగాసెస్ ను ఉపయోగించి ప్రభుత్వం ప్రముఖుల సమాచారాన్ని దొంగిలించిందని ఆరోపించాయి. 40 మంది భారతీయ జర్నలిస్టులు ఆ లిస్టులో ఉన్నారని 'ది వైర్' ఆరోపించింది కూడా. ఆ లిస్టులో హిందుస్తాన్ టైమ్స్, ద హిందూ, ద వైర్, ద ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్, న్యూస్ 18, ఇండియా టుడేకు చెందిన జర్నలిస్టులున్నారని పేర్కొంది. ఈ రిపోర్టు ప్రకారం పారిస్ జర్నలిజం సంస్థ ఫరీద్ నెస్, అమ్మెస్టీ ఇంటర్నేషనల్ తో

కూడిన సంయుక్త సంస్థ వద్ద ఇజ్రాయేల్ పై వేర్ కంపెనీ అయిన ఎస్ఎస్ఎల్ గ్రూప్ ఖాతాదారుల ఫోన్ నంబర్ల లిస్టు ఉంది. ఈ ఏజెన్సీలు మరో 15 ప్రపంచవ్యాప్త ఏజెన్సీలకు వివరాలు పంపించాయని, ఫరీద్ నగర్ స్టోరీస్ సంస్థ ఈ మొత్తం వ్యవహారం తామే చేశామని చెబింది. కేంద్ర సమాచారమంత్రి అశ్వినీ వైష్ణవ్ పార్లమెంటులో ఈ విషయం గురించి ప్రస్తావించి ప్రభుత్వానికి దీనితో ఎలాంటి సంబంధం లేదని కూడా స్పష్టంచేశారు. అయినా విపక్షాల వైఖరి మారకపోవడం గమనార్హం.

మరోవైపు ద క్వెర్ ప్రచురించిన రెండవ లిస్టులో రాహుల్ గాంధీ, ప్రశాంత్ కిశోర్, అభిషేక్ బెనర్జీ, అశ్వినీ వైష్ణవ్, ప్రహ్లాద్ సింగ్ వట్టల్, ప్రవీణ్ తోగాడియా, సుప్రీంకోర్టు మాజీ ప్రధాన న్యాయమూర్తి రంజన్ గొగాయత్ పాటు మరో 300 పేర్లు ఉండడంతో ఇది నిరసనగళాన్ని అణచివేయడంగా ప్రతిపక్షాలు కొత్తరంగు పులిమి దాడిచేశాయి.

2019 ఎన్నికల సమయంలో వాట్సాప్ లో పెగాసిస్ వాడారని ప్రతిపక్షాలు పార్లమెంటును స్తంభింపజేశాయి. కానీ సుప్రీంకోర్టు ఈ ఆరోపణలకు ఆధారాలు లేవని కొట్టి పారేసింది. అన్నీ రాజకీయ పార్టీల కోర్టు నిర్ణయాన్ని స్వాగతించాయి. అయినా ఇప్పుడు మళ్లీ సమావేశాలకు ముందు అలాంటి ఆరోపణలు, విమర్శలే రావడం యాదృచ్ఛికమని అనిపించదు.

భయంకరమైన కొవిడ్ సెకండ్ వేవ్ వల్ల ఆర్థిక వనరులు ఘర్షిగా కుంటుపడి ఇప్పుడిప్పుడే కోలుకుంటున్న దేశానికి మరలా ఆ గతి పట్టకుండా ఒక దృఢమైన కార్యాచరణను రూపొందించాల్సిన బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద ఉంది. దీన్ని వదిలిపెట్టి ప్రతిపక్షాలు హాస్యాస్పదమైన విషయాలను తెరపైకి తెచ్చి పార్లమెంటు నిర్వహణను అడ్డుకుంటున్నాయి. తమ ఫోన్ లపై నిఘా ఉందన్న కొందరి ఆరోపణలను తేలికగా కొట్టిపారవేయకుండా తగిన విచారణ జరిపించడం కోసం ఆ పరికరాలను విచారణ ఏజెన్సీలకు సమర్పించవలసిందిగా ప్రభుత్వం కోరింది. తమ వాదానికి బలం చేకూర్చే సాక్షాత్తీయ విచారణకు మొగ్గు చూపకుండా ప్రతిపక్షాలు అనవసర ఆరోపణలకే పరిమితమై గందరగోళం సృష్టించాయి. పెగాసిస్ నిఘా వ్యవహారంలో విచారణ, హాం మంత్రి అమిత్ షా రాజీనామాను డిమాండ్ చేశాయి. సమావేశాల మొదటిరోజు కొత్త మంత్రులను సభకు పరిచయం చెయ్యకుండా కూడా అడ్డుకున్నాయి. ఉభయ సభల్లోనూ ఇదే వాతావరణంతో సభలు వాయిదా పడ్డాయి. ప్రభుత్వం 19 రోజుల గడువులో 31 బిల్లులపై చర్చ జరపాలనుకుంది. కానీ ప్రతి పక్షాలు విలువైన సభా సమయాన్ని వృథా చేశాయి.

ఒక వ్యక్తి (మోదీ) మీద ద్వేషంతో విదేశీ ఏజెన్సీల సాయంతో దేశ వ్యవస్థను, ప్రజాస్వామ్యాన్ని తప్పుదోవ పట్టించేందుకు చేస్తున్న వ్యూహాత్మక ప్రయత్నంలో పడి

డా॥ రామహరితే

ప్రతిపక్షాలు అప్రదిష్ట మూటగట్టుకున్నాయి. వారికి దేశం వట్ల ఉన్న బాధ్యతను నిర్వర్తించడానికి పార్లమెంటు సమావేశాలు ఒక వేదిక. ఇలాంటి క్లిష్ట పరిస్థితుల్లో కొవిడ్ విపత్తును ఎలా ఎదుర్కోవాలో సభతో తమ అభిప్రాయాలను పంచుకోవడానికి బదులు సమావేశాలను బహిష్కరించడం ప్రజారోగ్యం పట్ల ప్రతిపక్షాల నిర్లక్ష్యానికి నిదర్శనంగా తెలుస్తోంది.

ప్రజాస్వామ్యాన్ని అణచివేసే విధంగా ప్రభుత్వం వ్యవహరిస్తోందనే విషయం ఇంకా నిరూపణ కానప్పటికీ, పార్లమెంటు సమావేశాలను స్తంభింప జేస్తున్న ప్రతిపక్షాల వల్ల మాత్రం ప్రజాస్వామ్యానికి నిజంగానే ప్రమాదం పొంచి ఉందనే అభిప్రాయం ప్రజలకు కలుగుతోంది. గందరగోళం సృష్టించడం ద్వారా తమ ఉనికిని చాటుకోవాలనే ఉబలాటంలో రాజకీయ పార్టీలు మరింత దిగజారుతున్నాయి, విలువనూ కోల్పోతున్నాయి.

అను: కేశవనాథ్

వాకాటి పాండురంగారావు స్మారక కథల పోటీ

జాగృతి వారపత్రిక దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక కోసం

సుప్రసిద్ధ కథా రచయిత స్వర్ణీయ వాకాటి పాండురంగారావు స్మారకార్థం

'కథల పోటీ - 2021' ని ప్రకటిస్తూ రచయితలకు ఆహ్వానం పలుకుతున్నది.

1. సమకాలీనం, చారిత్రకం, సైన్స్ ఫిక్షన్ అతివృత్తంతో కూడిన కథలను వంపవచ్చు. ఇందులో భారతీయ సామాజిక జీవనమే నేపథ్యంగా ఉండాలి. సాధ్యమైనంత వరకు ఆంగ్ల పదాలను వరిపారించండి.
2. ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ బహుమతులతో పాటు ఎస్ఎమ్ఐ కథలకు రూ. 1,000 బొప్పన ప్రోత్సాహక బహుమతి, సాధారణ కథకు స్వీకరించిన ప్రతి కథకు జాగృతి పారికోపకం ఉంటాయి.
3. కథ నిడివి 1500 పదాలకు మించరాదు. ఒక రచయిత 3 కథలకు మించి పంపరాదు.
4. కథ తన స్వంతమైనది, అనుభవం, అనుసరణ జాదవి, భాగ్యుల్లోనూ, వెబ్ పత్రికల్లోనూ మరెక్కడా ప్రచురితం, ప్రసారం జాలేదని; సరిశీలనలో లేదని విడిగా హామీపత్రం జతచేయాలి. హామీపత్రంలో రచయిత పేరు, చిరునామా, ఇ-మెయిల్ అడ్రెస్, ఫోన్ నంబర్ తప్పక రాయండి. కథ రాసిన పుటలలో ఎక్కడా రచయిత పేరు గానీ, ఇతర వివరాలేవి ఉండరాదు.
5. బహుమతి పొందిన కథలను జాగృతి దీపావళి సంచికలో ప్రచురిస్తాం. కొన్నిదిన సాధారణ ప్రచురణకు స్వీకరించి, మీలుగుబట్టి ఆ తరువాత రాబోయే సంచికలో ప్రచురిస్తాం.
6. కథలను తెలుగులో అను ఫింట్ లేదా యునికోడ్ ఫింట్ లో టైప్ చేసి jagriticompetition@gmail.comకు మెయిల్ చేయాలి. చేతి రాత అందంగా, న్యాయనిర్ణేతలకు అర్థమయ్యేలా ఉంటే స్పాన్ చేసి పంపినా పరవాలేదు. భాష అర్థంకాని, సరిగా స్పాన్ చేయని కథలు పోటీకి తీసుకోలేం.
7. కథను పోస్ట్ లేదా కొరియర్ ద్వారా పంపాలనుకుంటే జాగృతి వారపత్రిక, 3-4-228/4/1, జాగృతి భవన్, కాచిగూడ, హైదరాబాద్-500027 కు పంపావచ్చు. అయితే జాగృతికి కథల్ని చేర్చే చార్జ్ రచయితలదే. (కరోనా దృష్టి తప్పనిసరి అయితే ఈ విధానం వాడుకోగలరు.)
8. కథం ఎంపికలో ఉత్తర, ప్రత్యక్షరాలకు తావులేదు. సంపాదకునిదే అంతిమ నిర్ణయం.

కథలు జాగృతికి చేరడానికి చివరి తేదీ : 05 సెప్టెంబర్, 2021

**ప్రథమ
ద్వితీయ
తృతీయ
బహుమతులు
వరుసగా
రూ.12,000
రూ.7,000
రూ. 5,000**

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఓటు బ్యాంకు రాజకీయాలకు పాల్పడుతూ, అన్యమతాల సంతృప్తికరణకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యం ఇస్తోంది. హిందువులు అందరిలో దైవత్వాన్ని చూస్తారు. ప్రకృతి, చెట్లు, నదులు, జంతువులను కూడా పూజ్యభావంతో ఆరాధిస్తారు. హిందూ మతంలో గోవుకు అత్యంత ప్రాధాన్యం ఉంది. సమస్త దేవతలు ఆవులోనే ఉంటారని, ఆవును దేవతల నిలయంగా భావించి కొలుస్తారు. గృహప్రవేశాల్లో మంచి జరగాలని ఆవులను ముందు ఇంటిలోకి తీసుకువస్తారు. ఆవుపాలు, మూత్రం, పేడ అన్నిటిని పవిత్రంగా భావిస్తారు. అంతేకాదు, గోవును తల్లిగా చూస్తున్నారు. గోమాత అంటున్నారు. గోవు ప్రాధాన్యాన్ని గుర్తించే.. దానిని రక్షించే బాధ్యతను రాజ్యాంగం తీసుకుంది.

గోవును సంరక్షించాలనే ఉద్దేశంతో డా॥ బి.ఆర్ అంబేద్కర్ రాజ్యాంగంలో గోహత్యను నిరోధించేలా 48వ ఆర్టికల్లో స్పష్టం చేశారు. దీనిని అనుసరించి పలు రాష్ట్రాలు గోవధ నిషేధ చట్టాలు చేశాయి. కాని ఒక మతం వారు మహిళను ఆస్తిగా చూసినట్లు ఆవును మాంసాహారంగానే భావిస్తున్నారు. గోవులను అక్రమంగా ఎత్తుకుపోయి సంహరిస్తున్నారు.

జూలై 10న బక్రీద్ సందర్భంగా కర్నూలు జిల్లా ఎమ్మిగన్నూరులోని ఒక మదర్సాలో కొన్ని గోవులను అక్రమంగా తరలించి వధించేందుకు ప్రయత్నిస్తున్న వారిని కొందరు గో ప్రేమికులు అడ్డుకున్నారు. వారు వినలేదు. పోలీసులకు ఫిర్యాదుచేసినా ఫలితం లేదు సరికదా... గోవధకు ఉత్సాహం చూపిస్తున్నవారంతా పోలీసుల ముందే వారిని చితకబాదారు. గోప్రేమికులు పెద్దల సహాయంతో పోలీసుస్టేషన్లో ఫిర్యాదుచేస్తే, నిందితులను వదిలేసి ఫిర్యాదుచేసిన

వారిపై పోలీసులు కేసులుపెట్టారు. ఈ సంఘటన ఊరంతా తెలిసి సంచలనమై సభ్యసమాజం మొత్తం గోహత్యలను ఖండిస్తూ, బాధపడింది. దెబ్బలు తిని, పోలీసు కేసుల్లో ఇరుక్కున్న బాధితులపై సానుభూతిని చూపించారు. కానీ స్థానిక ఎమ్మెల్యే చెన్నకేశవరెడ్డి 24వ తేదీన మదర్సా పెద్దలు, పట్టణ మున్సిపల్ వైస్ చైర్మన్తో మీడియా సమావేశం నిర్వహించారు. గోహత్యా నిరోధక చట్టం కాలం చెల్లినదని, అది అమలుచేయడానికి వీలుకాదని, పైగా ఆవును ఆహారంగా కొన్ని వర్గాలు తీసుకుంటున్నాయని అందువల్ల గోవును తినడంలో తప్పేంటని పేర్కొన్నారు. గోవును ఒక జంతువుగా, వస్తువుగా భావిస్తూ ఒక వర్గాన్ని సంతృప్తికరించేలా మాట్లాడారు. హిందువుల మనోభావాలు దెబ్బతింటున్నా వట్టిచు కోకుండా మాట్లాడటాన్ని భాజపా ఖండించింది. మతమార్పిడులు పెరగడం, ఏదొక మతాన్ని భుజాన వేసుకుని మరో మతం ఆచార, వ్యవహారాలకు ఇబ్బందులు కలిగించడం, ఒక మతానికి చెందిన ఆర్థిక వనరులను మరో మత ప్రచారానికి వాడుకోవడం, ఇతర మతస్తులపై దాడులు వంటి సంఘటనలు రెండేళ్లుగా పెరుగుతూనే ఉన్నాయి.

ప్రకాశం జిల్లా పెద్దారవీడు మండలంలో రాజంపల్లి చెంచుల గ్రామం ఉంది. ఐటీడిఏ ఆర్థిక సహకారంతో 30 ఏళ్లుగా కొందరు చెంచులు ఇక్కడ నివాసం ఉంటున్నారు. కాలనీలో ఉన్న 60 సెంట్ల స్థలంలో గిరిజన పాఠశాల, అంగన్వాడీ కేంద్రం, కమ్యూనిటీ హాల్ నిర్మాణం కోసం అధికారులకు ప్రతిపాదన చేశారు. అయితే అన్యమతస్తులు కొందరు

ఈ భూమిని కబ్జా చేసి అక్కడ చర్చి కట్టాలని ప్రయత్నించారు. చెంచులను మతం మారాలని అన్ని రకాలుగా ప్రలోభపెట్టారు. వీరు మారలేదు. దాంతో బెదిరింపులకు దిగారు. అదీ కుదరలేదు. ఇక దండో పాయానికి దిగారు. బలవంతంగా స్థలాన్ని కబ్జా చేయడానికి ప్రయత్నించగా చెంచులు అడ్డుకున్నారు. దీంతో దౌర్జన్యం చేసి వారిపై మారణాయుధాలతో దాడులు చేశారు. ఈ దాడుల్లో పలువురు చెంచులకు తీవ్ర గాయాలయ్యాయి. పోలీసు స్టేషన్లో ఫిర్యాదు చేస్తే జిల్లా మంత్రి ఒత్తిడితో నిందితులకు స్టేషన్ బెయిల్ లభించేలా చిన్న కేసులు నమోదుచేశారు. ప్రకాశం జిల్లా రాచర్ల మండలం కేంద్రంలో హరిజన వాడలో మతం మారలేదని, గుడి కడుతున్నారనే కక్షతో ఇటీవల హిందువులపై పోలీసుల సమక్షంలో రాజేంద్రప్రసాద్ అనే ఫాస్టర్ బృందం దాడులు చేసింది. ఈ దాడుల్లో బుజ్జి మున్నయ్య కుటుంబం

ఓటు బ్యాంకు రాజ

తీవ్రంగా గాయపడింది. ఈ దాష్టీకాలను ప్రశ్నించేందుకు భాజపా అధ్యక్షులు సోమవీరాజు ఆ ప్రాంతాన్ని సందర్శించి ప్రభుత్వ నిర్వాకాన్ని ఎత్తిచూపారు. ఈ చర్యలను ఖండించారు. హిందువులపై జరుగుతున్న దాడులకు వ్యతిరేకంగా ఉద్యమం ప్రారంభించారు.

తెలుగు రాష్ట్రాల్లో ప్రపంచ వారసత్వ సంపద

తెలుగు రాష్ట్రమైన తెలంగాణలోని రామప్ప దేవాలయాన్ని యునెస్కో ప్రపంచ వారసత్వ సంపదగా గుర్తించింది. ఇది ఎంతో సంతోషించాల్సిన విషయం. భారత శిల్పకళకు, మన సంస్కృతికి దక్కిన గౌరవంగా భావించవచ్చు. సాంకేతిక వైభవం లేని రోజుల్లోనే ఎత్తైన భవనాలతో అమరూపమైన శిల్పాలతో నిర్మించిన మన దేవాలయాలు ప్రపంచంలోనే ప్రాచుర్యాన్ని పొందాయి. వీటిని భరించలేని విదేశీ ముష్కర మూకలు దేశంలోని ఎన్నో ప్రధాన ఆలయాలను ధ్వంసం చేశాయి. ఆ దాడులను సైతం తట్టుకుని మన సంపద నిలబడగలిగింది. దేశంలోని పలు రాష్ట్రాల్లోని దేవాలయాలు, ప్రకృతి ఆవాసాలకు వారసత్వ గుర్తింపు లభించినా తెలంగాణకు మొట్టమొదటి గుర్తింపు రామప్ప ఆలయం ద్వారా లభించింది. మన ఆంధ్రప్రదేశ్లోనూ యునెస్కో ప్రపంచ వారసత్వ సంపదగా గుర్తింపు పొందదగిన నిర్మాణాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. వాటిలో లేపాక్షి ఆలయం మొట్టమొదటిది. ఆర్కియాలజికల్ సర్వే ఆఫ్ ఇండియా ఇటీవల చేసిన చర్యల్లో భాగంగా ఈ ఆలయాన్ని యునెస్కో తాత్కాలిక జాబితాలో చేర్చారు. త్వరలోనే లేపాక్షి ఆలయానికి యునెస్కో ప్రపంచ

వారసత్వ గుర్తింపు ఇస్తుందని భావించవచ్చు.

లేపాక్షి అద్భుత కళాఖండం

లేపాక్షి ఆలయం పర్యాటక ప్రాంతమే కాదు గొప్ప ఆధ్యాత్మిక కేంద్రం. చారిత్రక సంపదకు నిలయం. శిల్పకళలకు పెట్టింది పేరు. శిల్పుల నైపుణ్యానికి నిలువెత్త సాక్ష్యం లేపాక్షి దేవాలయం. 108 శైవ క్షేత్రాల్లో లేపాక్షి ఒకటి అని స్కాందపురాణం తెలియచేస్తుంది. ఇక్కడ గల పాపనశేశ్వర స్వామిని అగస్త్య మహర్షి ప్రతిష్ఠించారని స్థలపురాణం చెబుతోంది. పెనుకొండ రాజధానిగా విజయనగర చక్రవర్తి కృష్ణదేవరాయల సోదరుడు అచ్యుతరాయలు (క్రీ.శ. 1530 నుంచి 1542) పాలనలో ఆయన ఆస్థానంలో రాజకోశాధికారిగా పనిచేస్తున్న విరూపణ్ణ లేపాక్షి ఆలయాన్ని నిర్మించారు. ఈ ఆలయం కూర్మగిరి అనే కొండపై ఏడు ప్రాకారాల్లో నిర్మితమైంది. ఆలయంలో ప్రధానదైవం వీరభద్రస్వామి.

కీయాలు!

ఆలయంలో మొత్తం 878 స్తంభాలున్నాయి. అందులో 246 స్తంభాలపై ఎన్నో శిల్పకళాకృతులు దర్శనమిస్తాయి. గర్భగుడిలో వీరభద్రస్వామికి విరూపణ్ణ కుటుంబం మొక్కుతున్న తైలవర్ణ చిత్రం ఆసియా ఖండంలోనే అతిపెద్ద తైలవర్ణ చిత్రంగా గుర్తింపు పొందింది. పంచముఖ లింగాలు, భక్త శిరియాళ నీతికథలు, అభిషేకమూర్తి, నాట్యగణపతి శిల్పం, శివపార్వతులు ఇతివృత్తం, విరూపణ్ణ పరివాహిక తైలవర్ణ చిత్రాలను ఈ ఆలయంలో చూడొచ్చు. విభిన్న దేవ-దేవతామూర్తుల విగ్రహాలు, ఆకట్టుకునే వటపత్రసాయి చిత్రం, పద్మినీజాతి మహిళ శిల్పం, శతపత్రాలుగా చెక్కిన కమలం ఒకటేమిటి ఏ శిల్పం చూసినా చూపరులను కట్టిపడేసే శిల్పకళా సౌందర్యం లేపాక్షి సొంతం.

లేపాక్షిలోని ప్రధాన ఆకర్షణ బసవయ్య విగ్రహం. 15 అడుగుల ఎత్తు, 22 అడుగుల పొడవుగల విస్తరించి ఉన్న బ్రహ్మాండమైన విగ్రహం ఇది. ఇంతటి ఘనమైన చరిత్ర, శిల్పకళ, భాష సంస్కృతి

సాంప్రదాయాలు కలిగిన లేపాక్షి ప్రపంచ వారసత్వ సంపదగా గుర్తింపు పొందే అవకాశాలు ఉండటంతో ఎన్నో దశాబ్దాలుగా ఎదురుచూస్తున్న కల సాకారమవుతోందనే ఆనందం అందరిలోనూ వ్యక్తమవుతోంది.

గుర్తింపు ప్రక్రియలోనే..

లేపాక్షి ప్రాచుర్యాన్ని చాటుతూ 2016లో కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సమగ్ర నివేదిక అందింది. ఆ శిల్పకళలను కాపాడుకోవడంతో పాటు పర్యాటక ప్రాంతంగా మరింత అభివృద్ధి చెందేందుకు అవసరమైన నిధులను కేంద్ర ప్రభుత్వం మంజూరు చేసింది. లేపాక్షి ఆలయంలోని శిల్పకళలు, ప్రాచుర్యం, ఏకశిలా నంది విగ్రహంతో పాటు ప్రతి శిల్పం భావం, చరిత్ర, ఆలయం పుట్టుపూర్వోత్తరాలు, విస్తీర్ణం, దేవాలయం విశిష్టతను తెలిపే నివేదిక రూపొందించి పురావస్తుశాఖ ద్వారా కేంద్ర సాంస్కృతిక మంత్రిత్వశాఖకు పంపారు. యునెస్కో గుర్తింపు కోసం ఆర్యులరాజిక్ సర్వే ఆఫ్ ఇండియా లేపాక్షిని ప్రపంచ వారసత్వ జాబితాలో చేర్చింది. ఇటీవల కేంద్ర ప్రభుత్వం ఎంపిక చేసిన ఆదర్శ స్మారకాల జాబితాలో లేపాక్షి ఆలయానికి ప్రత్యేక గుర్తింపు లభించింది. ఈ ఆలయానికి యునెస్కో గుర్తింపునకు అన్ని అర్హతలు ఉన్నాయి. లేపాక్షికి వారసత్వ గుర్తింపు వస్తే.. పర్యాటకుల తాకిడి పెరుగుతుంది. తద్వారా కరవు జిల్లా అసంతృప్తం అభివృద్ధి చెందుతుంది. ప్రపంచవ్యాప్తంగా గుర్తింపు కూడా లభిస్తుంది.

జీవో 198ను ఆమోదించడం చారిత్రాత్మక తప్పదం

రాష్ట్రంలోని నగర పాలక సంస్థలు, మున్సిపాలిటీల్లో ఆస్తిపన్నులు పెంచుకునే జీవో నెంబర్ 198 ను ఆమోదించడం చారిత్రాత్మక తప్పిదంగా భావించవచ్చు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఓట్లు వేసి గెలిపించిన ప్రజలకు బహుమానంగా పన్ను వెన్నుపోటు పొడిచింది. ఏకపక్షంగా జీవోను ఆమోదించుకుంది. ఒక్క వైసీపీ కార్పొరేటర్, కౌన్సిలర్ కూడా పన్నుల పెంపును వ్యతిరేకించకపోవడం దుర్మార్గం. కౌన్సిలర్లలో ప్రతిపక్షాలు జీవో నెంబర్ 198పై మాట్లాడేందుకు కేవలం రెండు నుంచి మూడు నిమిషాలు సమయం ఇవ్వడం వారి నిరంకుశ

తురగా నాగభూషణం

విధానాన్ని తెలియచేస్తుంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సంక్షేమ పథకాల్లో ఇచ్చే డబ్బును చూపించి కార్పొరేటర్లు, కౌన్సిలర్లు గెలిచారు. ఈ జీవో ద్వారా తమకు కలిగే నష్టం ప్రజలకు తెలియదు. ఈ జీవోను అమలు చేసేటప్పుడు ప్రతిఘటన తప్పదు.

పేద విద్యార్థులకు ప్రయోజనం

వైద్య, డెంటల్ కళాశాలల్లో జాతీయ కోటా సీట్లలో ఓబీసీలకు 27 శాతం, ఈడబ్ల్యూఎస్ కు 10 శాతం రిజర్వేషన్లు ఇవ్వడం చారిత్రక నిర్ణయం. దీని వల్ల ఎంబీబీఎస్ లో 1,500 మంది ఓబీసీలు, 550 మంది ఈడబ్ల్యూఎస్ విద్యార్థులకు; పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేషన్ (పీజీ)లో 2,500 ఓబీసీలు, వెయ్యి మంది ఈడబ్ల్యూఎస్ విద్యార్థులకు మొత్తం దేశంలోని 5,500 మంది పేద విద్యార్థులకు మేలు జరుగుతుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయంతో ఓబీసీ, ఈడబ్ల్యూఎస్ కేటగిరీకి చెందిన విద్యార్థులు ఆలిండియా కోటాలో ఏ రాష్ట్రంలోనైనా మెడిసిన్ సీటు పొందేందుకు వీలవుతుంది. వైద్య కోర్సుల సీట్లలో ఓబీసీ విద్యార్థులకు జరుగుతున్న అన్యాయంపై ఈ మధ్య ఢిల్లీలో నిర్వహించిన ఓబీసీ సమావేశంలో చర్చించారు. ఓబీసీలకు జరుగుతున్న అన్యాయాన్ని కేంద్ర మంత్రి భూపేందర్ యాదవ్ ద్వారా ప్రధాని దృష్టికి తీసుకెళ్లారు. దీనిపై సానుకూలంగా స్పందించిన ప్రధాని మోదీ ఓబీసీ, ఈడబ్ల్యూఎస్ రిజర్వేషన్లను కల్పించారు. ఈ నిర్ణయంతో రెండు తెలుగు రాష్ట్రాల్లో విద్యార్థులకు మేలు జరుగుతుంది. పేదలు, బలహీన వర్గాలకు మోదీ ప్రభుత్వం అండగా ఉంటుందన్న నమ్మకాన్ని మరింత పెంచింది.

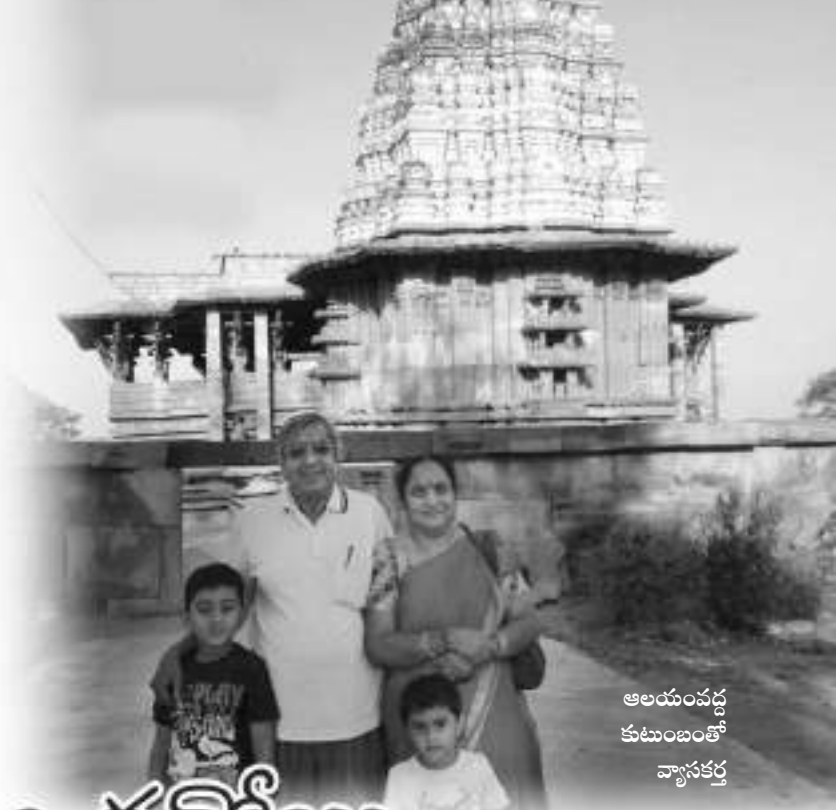
పెరిగిన సీట్లు కాలేజీలు

పేదలకు వైద్యం అందుబాటులోకి తీసుకు రావాలని భావించిన మోదీ ప్రభుత్వం వైద్యకళాశాలలు, సీట్లను భారీగా పెంచింది. ఎంబీబీఎస్ సీట్లు 2014లో 54,348 ఉండగా.. 2020 నాటికి 84,649 సీట్లకు పెరిగాయి. అంటే 56 శాతం పెరుగుదల నమోదైంది. అదే పీజీ కోర్సుల్లో 30,191 నుంచి 54,275కి పెరిగాయి. ఈ కాలంలో 80 శాతం సీట్లు అదనంగా అందుబాటులోకి వచ్చాయి. కాలేజీల విషయానికి వస్తే ఈ ఆరేళ్లలో 179 కొత్త కాలేజీలు ఏర్పాటయ్యాయి. ప్రస్తుతం దేశంలో 558 వైద్య కాలేజీలుండగా అందులో 289 ప్రభుత్వ కాలేజీలు, 269 ప్రైవేట్ కాలేజీలున్నాయి.

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

ఇంతకాలానికి ఇప్పుడు (జూలై 25, 2021) మన కల పండింది. రామప్పగుడికి ప్రపంచ వారసత్వ కట్టడంగా గుర్తింపు వచ్చింది. ఆ శుభవార్త విన్న తరువాత మేం ఆ గుడిని క్షణాలు గుర్తుకొచ్చాయి. మూడు రంగుల రాళ్లతో కనిపించే ఆ అద్భుత ఆలయ శిల్ప సంపద దర్శించుకున్నవారి దృష్టిపథం నుంచి నిష్క్రమించడం అంత సులభం కాదు. నాటి శిల్పుల ఉలి విన్యాసాలు కళాహృదయులను, భక్తులను కూడా వెంటాడుతూనే ఉంటాయి. భక్తిభావం, లలితాకళా దృష్టి మేళవించుకున్న నిర్మాణమిది. వీటికి అక్కడి ప్రశాంత వాతావరణం కూడా గొప్పగా దోహదం చేస్తుంది. ప్రతి అంగుళాన్ని అద్భుతంగా శిల్పించిన నాటి శిల్పుల ప్రతిభ చూడడానికి రెండు కళ్లు చాలవు. ఆ కళాత్మకతను, ఆ ప్రశాంతతను ఒకరోజంతా ఆస్వాదించే అవకాశం ఇచ్చినందుకు భగవంతుడికి మోకరిల్లాల్సి.

ఆలయంపద్ద
కుటుంబంతో
వ్యాసకర్త

ఆ సన్నిధిలో ఒకరోజు...

కాకతీయ ప్రభువు గణపతిదేవుడి నైన్యాధ్యక్షుడు రేచర్ల రుద్రుడు నిర్మించినట్లు చరిత్ర చెబుతున్న ఈ గుడికి అసంఖ్యాక ప్రత్యేకతలు ఉన్నాయి. నాటి ప్రభువులు, ప్రభుత్వ పెద్దలు గుడులే కాదు, శాశ్వత ప్రయోజనం చేకూర్చే మహా తటాకాలు కూడా నిర్మించారని చెబుతుంది సమీపంలోనే ఉన్న రామప్ప చెరువు. భారత్ లోనే 39వ ప్రపంచ వారసత్వ

కట్టడంగా, తెలుగు నాట అలాంటి గౌరవం పొందిన తొలి కట్టడంగా మరొకసారి చరిత్ర సృష్టించింది రామప్పగుడి.

నేటి శాండ్ లాక్స్ విధానంతో ఈ ఆలయాన్ని నిర్మించారని నిపుణులు చెబుతారు. అవసరం మేరకు పునాదులు తీసి, అందులో ఇసుక నింపి, అది తడిగా ఉండేటట్లు చేసి, దాని మీద ఆలయం కట్టారని కూడా వారు చెబుతున్నారు. దాదాపు ఎనిమిది వందల సంవత్సరాలు గడిచినా నేటికీ గుడి పదిలంగా ఉండడానికి కారణం కూడా ఇదేనని అంటున్నారు. నక్షత్ర శైలిలో నిర్మించిన ఆలయమిది. ఎత్తయిన వేదిక మీద గర్భాలయం, అంతరాలయం, మహా మంటపాలయాలను నిర్మించారు. ఆలయ శిఖర నిర్మాణంలో తేలికైన ఇటుకలు వినియోగించారు. ఇవి నీటిలో తేలతాయి. ఇలాంటి విన్యాసం ప్రపంచంలో మరే కట్టడంలోనూ శిల్పులు చేయలేదు. బ్లౌక్ డోలారైట్ (నల్లరాయి) శిల్పాలు కూడా అద్భుతం. కాకతీయ శిల్ప శైలిలో గుడి, కొలన, అవాసాలు కనిపిస్తాయి.

రేచర్ల రుద్రుడు ప్రతిష్ఠించిన రుద్రేశ్వరస్వామి వారి మీద వగలంగా సూర్యకాంతి ప్రసరిస్తూనే ఉంటుంది. కానీ లోపల మిగిలిన భాగం చీకటిగా ఉంటుంది. రుద్రేశ్వరాలయాన్ని దర్శించుకున్నప్పుడు అక్కడ విశేషాలను సాంస్కృతిక, కళాత్మక అంశాలుగా గమనించడం అవసరమనిస్తుంది. కళాత్మక విభాగంలో ఎక్కువగా సృత్యశాస్త్ర విశేషాలు

ఆచార్య మత్స్యరాజు హరగోపాల్

కనిపిస్తాయి. కాకతీయులు ప్రధానంగా శైవాన్ని అనుసరించినా, ఈ ఆలయంలో రామాయణ, భారత, భాగవత గాథల నుంచి ఇతివృత్తాలతో శిల్పాలు చెక్కించారు. పేరిటి తాండవ శైలిని తెలియచెప్పే శిల్పాలు విరివిగా కనిపిస్తాయి. అతి సూక్ష్మ శిల్పాల నుంచి ఆరు అడుగుల ఎత్తయిన శిల్పాలు వరకు ఈ ప్రాంగణంలో 600 వరకు ఉన్నాయని నిపుణుల అంచనా. మూలవిరాట్ కు ముందు ఉన్న రంగమంటపం దేశంలోనే పెద్దదని కూడా ప్రతీతి.

రామప్ప గుడి ఇప్పటి నుంచి ప్రపంచ వారసత్వ కట్టడం. ఈ సంగతిని విస్మరించలేం. ఇకముందు ఆ ఆలయ ప్రాంగణంలో మర్యాదలు, పద్ధతులు, నిబంధనలు వేరుగా ఉంటాయి. నిజం చెప్పాలంటే కాస్త కఠినంగానే ఉంటాయి.

కట్టడానికి చిన్నపాటి నష్టం జరిగినా ఇప్పుడు ఈ వార్తతో వచ్చిన ఇంతటి నంతోషం ఆవిరైపోతుందని పత్రికలలో వార్తలు వచ్చాయి. దీనిని గమనిస్తూనే భక్తులు ఆలయ వరిరక్షణకు సహకరించాలి. అలాగే అధికారులు కూడా భక్తుల మనోభావాలను గమనంలో ఉంచుకోవాలి. అవి గాయపడకుండా చూడడం కూడా అవసరమే. అభిషేకాలకు, దీపాలకు, హారతికి, పసుపు కుంకుమల అలంకరణకు, కొబ్బరికాయలు, అరటిపండ్లు వంటి నైవేద్యాలకు ప్రత్యేక ఏర్పాట్లు చేయాలి. ★

బిజినెస్ కోసం
ముందుగా ఏడియో
గోల్డ్ లోన్ కోసం
ముందుగా ఎస్బిఐ

భారతదేశంలో లోన్ని అందించే వారిలో ఎస్బిఐ ఆతి పెద్దది, అందుకే -ముందుగా ఎస్బిఐ.

గోల్డ్ లోన్ @ 7.50%

జీరో ప్రొసెసింగ్ ఫీ &

యోనో పై తక్షణం ఇన్-ప్రిన్సిపల్ మంజూరి

కాల్ బ్యాక్ కోసం, మిస్డ్ కాల్ ఇవ్వండి 7208933143 లేదా 7208933145 కు GOLD అని SMS వంపండి.
మరిన్ని వివరాల కోసం, విజిట్ bank.sbi/sbiyono.sbi / కాల్ 1800 11 2211.

ఆర్థ్రి హుకూమత్ ఎ ఆజాద్ హింద్
Provisional Government of Free India
స్వతంత్ర భారత తాత్కాలిక ప్రభుత్వం
అది మహా ఘనత వహించిన బ్రిటిషు మహా
సామ్రాజ్యానికి దిమ్మ తిరిగేట్టు చేసిన సుభాస్
చంద్రబోస్ మాస్టర్ స్ట్రోకు!

స్వాతంత్ర్య సమరాన్ని సమర్థంగా నడపాలంటే ఏ పరాధీన జాతికైనా ఒక సెంట్రల్ కమాండ్ తప్పనిసరి. ఇంచుమించుగా రెండు శతాబ్దాల తరబడి పారతంత్ర్యంలో మగ్గుతున్న భారతదేశంలో అలాంటి కేంద్రీయ పోరాట వ్యవస్థ రూపొందలేదు. బ్రిటిషు దురాక్రమణదారులే తమ అవసరాల కోసం పని గట్టుకుని పెట్టించిన జాతీయ కాంగ్రెసు పేరుకెత్తే ఉంది. అది కలగూరగంప. లెక్కలేని వైరుధ్యాలున్న నానాజాతి సమితి. స్వాతంత్ర్యం కోసం తెగించి పోరాడుతున్న వారిలో కాంగ్రెసు లోపల ఉన్నవారి కంటే వెలుపల ఉన్నవారి సంఖ్యే బహుశా ఎక్కువ. నాయకులందరూ జైలు పాలై క్విట్ ఇండియా ఉద్యమం క్రమేణా నీరుకారిన తరువాత కాంగ్రెసు ప్రభావం నామమాత్రమైంది.

అనలైన దేశం లోపలే జాతీయోద్యమం డీలాపడిన సమయాన బయటి నుంచి ఎవరో ఏదో చేసి బ్రహ్మాండం బద్దలు కొడతారన్న భయం నిన్న మొన్నటి దాకా బ్రిటిష్ ప్రభువులకూ లేదు. వారి శత్రువులకూ లేదు. జపాన్ వాళ్లు తమ చేతికి చిక్కిన భారత యుద్ధ ఖైదీలను దువ్వి ఐఎన్ఎను పెట్టించింది బ్రిటన్ మీద ప్రాపగాండా యుద్ధానికి వాటంగా ఉపయోగించుకోవాలన్న ఉద్దేశంతోటే. సుభాస్ చంద్రబోస్ స్వయంగా రంగంలోకి దిగిన తరువాతా ఇండియన్ ప్రతాపం మీద జపాన్ వారి చిన్నచూపు మారలేదు. “మీరేమీ ప్రత్యక్షంగా యుద్ధం చేయనక్కర లేదు. అదంతా మేమే చూసుకుంటాం. మీరు కాస్త మాకు సాయంగా ఉండి భారత ప్రజల్లో మా పట్ల కాస్త అనుకూలత కలిగిస్తే చాలు” అని జపాన్ సైనిక కమాండర్ తెరాచీ సింగపూర్లో తనను కలిసిన సుభాస్ బోస్ కే నేరుగా చెప్పాడు.

“అది నసేమిరా కుదరదు. మా రక్తం చిందించి మా స్వాతంత్ర్యం మేమే సాధించుకుంటాం” అని బోస్ అతగాడి మొగానే తెగిసి చెప్పాడనుకోండి. కాని - భారత జాతీయ సైన్యాన్ని కేవలం తనకు పంచమాంగదళంగా వాడుకోవాలన్నదే జపాన్ ఎత్తుగడ అన్నది పాయింటు. అటువంటి జపాన్

వాళ్లనే తన దారికి రప్పించుకుని, వారి గడ్డమీదే ప్రవాస ప్రభుత్వాన్ని స్వతంత్రంగా ఏర్పరచి తెల్లవాళ్ళ గుండెల్లో రైళ్ళు పరుగెత్తించిన మొనగాడు నేతాజీ సుభాస్ చంద్రబోస్!

అప్పటిదాకా తూర్పు ఆసియాలో పనిచేస్తున్న ఐ.ఎన్.ఎ.కు గాని ఇండియన్ ఇండిపెండెన్స్ లీగ్ (ఐ.ఐ.ఎల్.)కు గాని చట్ట ప్రతిపత్తి లేదు. భారత

స్వాతంత్ర్యం కోసం పోరాడేందుకు న్యాయపరమైన అధికారమూ వాటికి లేదు. పైగా ఐ.ఎన్.ఎ.లో చేరింది యుద్ధ ఖైదీలుగా జపాన్ చేతికి చిక్కిన భారత సైనికులు. బ్రిటిష్ వారి కొలువులో ఉన్న ఉద్యోగులు వారు. అలాంటివాళ్ళు తమ దేశ స్వాతంత్ర్యం కోసమే అయినా - బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడితే అది చట్టప్రకారం రాజద్రోహమవుతుంది. ఆ నేరానికి భవిష్యత్తులో వారిని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ఉరి తీసినా అది న్యాయబద్ధమే అవుతుంది.

సుభాస్ చంద్రబోస్ స్వతంత్ర భారత తాత్కాలిక ప్రభుత్వాన్ని స్థాపించటంతో పరిస్థితి మౌలికంగా మారింది. యుద్ధ ఖైదీలకు, వారితో ఏర్పడిన సైనిక దళాలకు, వాటిని నడిపే వ్యక్తులకు అంతకుముందు వరకూ లేని అధారిటీ తాత్కాలిక ప్రభుత్వం గొడుగు కిందికి వచ్చాక నమకూడుతుంది. తాత్కాలిక ప్రభుత్వం ఆయుధాల సరఫరా, ఆర్థిక సహాయం, సైనిక సామగ్రి, వేరొక భూభాగంలో స్థావరాల ఏర్పాటు వగైరాలకు సంబంధించి అవసరమైతే వేరొక రాజ్య ప్రభుత్వంతో ఒడంబడిక కుదుర్చుకొనగలదు. ఇతర దేశాల ప్రభుత్వాల చేత గుర్తింపు కూడా పొందగలిగితే ఆ ప్రభుత్వానికి అంతర్జాతీయ ప్రతిపత్తి కలుగుతుంది. అది నడిపే స్వాతంత్ర్య పోరాటం అంతర్గత దేశీయ వ్యవహారం నుంచి అంతర్జాతీయ రాజకీయ వివాదం స్థాయికి చేరుతుంది. తాత్కాలిక ప్రభుత్వం పద్ధతి ప్రకారం యుద్ధాన్ని ప్రకటించి, తన సార్వభౌమత్వానికి లోబడిన సేనలచేత యుద్ధం సాగిస్తే, అంతర్జాతీయ యుద్ధ నియమాలూ, న్యాయ సూత్రాలూ ఆ సేనలకు వర్తిస్తాయి. ఇది తెల్ల దొరతనం ఊహించని పరిణామం.

బ్రిటన్ కే కాదు. జపాన్ లోనూ ఇది మింగుడు

పడని అహంకారులు చాలా మంది ఉన్నారు. తాత్కాలిక ప్రభుత్వాన్ని అనుమతిస్తే జపాన్ దానిని అధికారికంగా గుర్తించవలసి వస్తుంది. ఒక స్వతంత్ర రాజ్యానికి కల్పించే సదుపాయాలు, దౌత్య మర్యాదలు, ప్రత్యేక హక్కులు ఆ ప్రభుత్వానికి కూడా వర్తింపజేయాలి. ఆజాద్ హింద్ ప్రభుత్వానికి, ఐఎన్ఎకూ, తూర్పు ఆసియాలోని దాని జాతి జనులకూ అన్ని విషయాలలోనూ సమాన ఫాయా ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. జపాన్ అధిపత్యంలోని వార్ జోస్తలోని భారత జాతీయులు ఆజాద్ హింద్ ప్రభుత్వ అధికార పరిధి కిందికి వస్తారు. జపన్ పౌర, సైనిక చట్టాలు వారికి వర్తించక పోవచ్చు. సుభాస్ చంద్రబోస్ వెళితే జపాన్ చక్రవర్తి ఆయనను ఒక స్వతంత్ర రాజ్యాధినేత లాగే రిసీవ్ చేసుకోవాలి.

సుభాస్ చంద్రబోస్

జపాన్ కు చెందిన అత్యున్నత స్థాయి మిలిటరీ కమాండర్లు, ఐఎన్ఎ కమాండర్లు సమానులు అవుతారు. ఐఎన్ఎనూ భారతీయ సంస్థలనూ తమ కాళ్ళ దగ్గర పడి ఉండి తమ దయాధర్మం మీద బతకాల్సిన తాబేదార్లుగా తలచే జపాన్ సైన్యాధికారులకు అది సుతరామూ ఇష్టం లేదు. ఐఎన్ఎతో రైజానింగ్ కోసం జపాన్ ప్రభుత్వం ఏర్పరిచిన ‘పికార్ కికాన్’ బాసులకు మరీనూ.

1943 అక్టోబర్ 21 : సింగపూర్ లో స్వతంత్ర భారత తాత్కాలిక ప్రభుత్వం

తాత్కాలిక ప్రభుత్వం ఏర్పరచనున్నట్టు జూలై 4న సింగపూర్ సభలో బోస్ మొదటిసారి ప్రకటించినప్పుడు అక్కడే ఉన్న కికాన్ అధికారులు తుట్టిపడ్డారు. మాకు చెప్పా పెట్టకుండా అలా ఎలా ప్రకటిస్తారని తెగ గింజుకున్నారు. టోక్యోకు పితురీలు చేశారు. తమ ప్రధానమంత్రి గ్రీన్ సిగ్నల్ ఇచ్చాడని తెలిశాక కూడా రాబోయే ప్రభుత్వంలో ఎవరుండాలి, విధాన ప్రకటన ఎలా చేయాలి అన్నవాటిలో వేలు పెట్ట చూశారు. వాటిపై బోస్ ఏమనుకుంటున్నదీ కూపీ లాగటానికి ఆపసోపాలు పడ్డారు.

సుభాష్ బోస్ వారిని తలదన్నిన వాడు. కనీసం మర్యాదపూర్వకంగానైనా కికాన్ అధికారులను సంప్రదించకుండా, అనలు దగ్గరికే రానివ్వకుండా సర్వ స్వతంత్రంగా వ్యవహరించాడు.

అనే నేను...

నేతాజీ అద్భుత కార్యశైలికి మచ్చుకు ఒక ముచ్చట. ఆజాద్ హింద్ ప్రభుత్వంలో ప్రచార శాఖ మంత్రిగా పనిచేసిన ఎస్.ఎ. అయ్యర్ మాటల్లో..

“ఇండియా నుంచి విదేశాలనుంచి అందిన సమాచారాన్ని చెప్పటం కోసం నేను ప్రతి రాత్రి 11 గంటలకు నేతాజీని ఆయన నివాసంలో కలుస్తూండే వాడిని. ప్రభుత్వ ఆవిర్భావానికి మూడు రోజుల ముందు అక్టోబర్ 18 రాత్రి మామూలుగా ఆయనను

లిక ప్రభుత్వ ఏర్పాటు సమావేశంలో ప్రసంగిస్తున్న నేతాజీ

కలసినప్పుడు ‘ప్రభుత్వాన్ని ఆవిష్కరించే ప్రకటనను తయారు చేయాలి. ఇప్పటిదాకా నేను ఏమీ ఆలోచించలేదు. రేపు త్వరగా రా.’ అన్నారు. మర్నాడు సాయంత్రం 6 కల్లా టైప్ రైటర్లు, తెల్ల కాగితాలూ తీసుకుని ఆయన బంగాళాకు వెళ్ళాను. సముద్రాన్ని లాన్సూ ఫేస్ చేసే వెనుక వరండాలో నేతాజీ కాసేపు నాతో మాట్లాడి, భోజనం తరవాత పని మొదలుపెడదామన్నారు. ఆ పూట తనను కలిసేందుకు 11 మందికి విడివిడిగా ఆయన టైం ఇచ్చి ఉన్నారు. ఆ సంగతి నాకు తెలియదు. రాత్రి 9 గంటలకు నేతాజీ, నేను, ఇద్దరుముగ్గురు పర్సనల్ స్టాఫ్ కలిసి భోజనం చేశాం. ఆ సమయాన ఆయన ఏదో ఆలోచిస్తూ గంభీరంగా ఉన్నారు. తరవాత నేను ఆయన పిలుపు కోసం ఎదురు చూస్తూ టైప్ రైటర్ తో ముందు గదిలో సిద్ధంగా ఉన్నాను. విజిటర్లు ఒకరి తరవాత ఒకరు వెళ్లి కలుస్తున్నారు. అర్ధరాత్రి కూడా దాటింది. నాకు నిద్ర ముంచుకొస్తున్నది. ఈ రాత్రి పని అయ్యేట్టు లేదు. ఇంటికెళ్ళి పడుకుంటే బాగుండు అనిపించింది. తరవాత చాలా సేపటికి నాకు పిలుపు వచ్చింది.

నేను డ్రాయింగ్ రూమ్ లోకి వెళ్లేసరికి కెప్టెన్ లక్ష్మీ స్వామినాథన్ నేతాజీని కలిసి బయటికి వస్తున్నది. ఆమెను సాగనంపటానికి నేతాజీ ప్లడీ రూమ్ బయటికి వచ్చారు. ‘జై హింద్’ అని నమస్కరించి కెప్టెన్ లక్ష్మీ వెళ్ళిపోయింది. ప్లడీ రూము చిన్నది. పొడవు, వెడల్పు 10 అడుగులు మించవు. మధ్యలో టేబిల్. వెనుక గోడకు అర్చెరా. ఒక మూల రేడియో సెట్టు. టేబిల్ ముందు రెండు విజిటర్స్ కుర్చీలు. రాసుకోవటానికి వీలుగా డెస్క్ మీద టేబిల్ లాంపు.

‘భలే పిల్ల. దేవుడు తనను చల్లగా చూడాలి’ అని లక్ష్మీని ఉద్దేశించి మెల్లిగా అన్నాక నేతాజీ నన్ను కూర్చోమన్నారు. ‘ఇక మొదలెడదాం. ఇప్పటిదాకా నేను ఏమీ ఆలోచించలేదు. ఎలాగైనా ఈ రాత్రి పూర్తిచెయ్యాలి. స్వాతంత్ర్య ఉద్యోషణ ప్రకటనతో పాటు ఒక స్టేట్ మెంటు కూడా డ్రాఫ్ట్ చెయ్యాలి’ అంటూ ఒక పెన్సిల్ నూ కాసిని కాగితాలనూ చేతిలోకి తీసుకున్నారు. అప్పుడు కళ్ళారా చూశాను ఒక అద్భుతాన్ని!

‘1757లో బెంగాల్ లో బ్రిటిష్ వారి చేతుల్లో మొదటిసారి ఓడిపోయాక’ అంటూ మొదలెట్టి వంచిన తల ఎత్తకుండా, క్షణం కూడా ఆగకుండా, నేతాజీ చకచకా రాయటం మొదలెట్టారు. మొదటి కాగితం కాగానే నా చేతికి ఇచ్చి రెండోది మొదలెట్టారు. నేను పరుగెత్తుకు వెళ్లి టైప్ రైటర్ ముందు కూర్చున్నాను. టైప్ చేసింది సరిచూసుకునేలోపే ఆబిద్, స్వామి వంతులవారీగా వెళ్లి తరవాత కాగితం పట్టుకు వచ్చారు. అలా షీటు తరవాత షీటు నేతాజీ రాసిపంపుతూనే ఉన్నారు. ఆశ్చర్యం ఏమిటంటే కిందటి కాగితంలో ఏమి రాశానో చూడాలని అని

ఎం.వి.ఆర్. శాస్త్రి

ఆయన ఒక్కసారికూడా అడగలేదు. ఏకధారగా రాస్తూనే ఉన్నారు. రాసినదానిలో ఒక్క హంసపాదు లేదు. ఒక్క కొట్టివేత లేదు. ఆజాద్ హింద్ ప్రభుత్వ ఆవిర్భావాన్ని లోకానికి చాటే 1500 పదాల చరిత్రాత్మక పత్రాన్ని ఏదో చిన్న ఉత్తరాన్ని రాసినంత అలవోకగా నేతాజీ రాసేశారు. నేను టైపు చేసింది రెండు మూడు సార్లు సరిచూసుకున్నాక నేతాజీ చేతిలో పెడితే ఆయన ఒకసారి తిరగేసి పక్కన పెట్టారు. మళ్ళీ దానిలో ఒక్క అక్షరమూ మార్చలేదు. దాని తరవాత ప్రభుత్వం ఏర్పాటు ప్రకటన తయారు చేయటంలో పడ్డారు. రాత్రంతా బ్లాక్ కాఫీ సిప్ చేస్తూనే ఉన్నారు. అంతా అయ్యేసరికి ఉదయం 6 అయింది. అప్పుడు ‘ఇక పడుకుంటా. సాయంత్రం రా’ అన్నారు నేతాజీ.”

[Unto Him a Witness, S.A. Ayer, pp. 159-165]

కోట్లాది దేశభక్తులు ఎప్పుడెప్పుడా అని ఎదురుచూసిన స్వతంత్ర భారత తాత్కాలిక ప్రభుత్వం 1943 అక్టోబర్ 21న సింగపూర్ లోని కేథ్ సినిమా బిల్డింగ్ ఆడిటోరియంలో ఆగ్నేయాసియాలోని అనేక దేశాల నుంచి హాజరైన వేలాది ఇండియన్ ఇండిపెండెన్స్ లీగ్ ప్రతినిధుల సమక్షంలో ఆవిర్భవించింది.

(పెద్ద సినిమా హాల్ ఉండే కేథ్ బిల్డింగ్ అప్పట్లో సింగపూర్లో అతిముఖ్యమైన లాండ్ మార్కు. 1943 జూలై 4న రాన్ బిహారీ బోస్ ఇండియన్ ఇండిపెండెన్స్ లీగ్ పగ్గాలను సుభాష్ బోస్ కు అప్పగించింది ఆ హాల్ లోనే. ఆజాద్ హింద్ రేడియో ఆ భవనం నుంచే ప్రసారాలు చేసేది. దాని చారిత్రక ప్రాధాన్యతను పేర్కొంటూ సింగపూర్ ప్రభుత్వం ఆ భవనం ముందువైపు అనంతరకాలంలో ఒక కాంస్య ఫలకం పెట్టించింది.)

మలయా, జావా, సుమత్రా, నయాం, ఇండోచైనా, హాంకాంగ్ ల నుంచి పెద్ద సంఖ్యలో వచ్చిన జనాలతో పెద్ద ఆడిటోరియం, దాని కారిడార్లు, బయట ఆవరణ కూడా అక్టోబర్ 21న కాలుపెట్ట సండు లేకుండా కిక్కిరిసిపోయాయి. మిన్నంటిన జయజయధ్వానాల నడుమ నేతాజీ లేచి ప్రతిపాదించగానే ప్రతినిధుల మహాసభ ఆజాద్ హింద్ తాత్కాలిక ప్రభుత్వం ఏర్పాటును ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించి సుభాష్ చంద్రబోస్ ను ప్రభుత్వ అధినేతగా

ఎన్నుకున్నది.

అప్పుడు నేతాజీ ప్రభుత్వ లక్ష్యాలను, పూర్వాపరాలను ప్రకటిస్తూ ఇలా అన్నాడు:

“ప్రపంచ చరిత్రనూ, ముఖ్యంగా పలు దేశాల విప్లవాలనూ అధ్యయనం చేసిన వ్యక్తిగా నాకు భారత స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో రెండింటి కొరత కనిపించింది. మొదటిది జాతీయ సైన్యం... రెండోది ఆ సైన్యాన్ని యుద్ధానికి నడిపించేందుకు జాతీయ ప్రభుత్వం! ప్రస్తుత యుద్ధంలో జపాన్ అద్భుత విజయాల ఫలితంగా తూర్పు ఆసియాలోని భారతీయులు ఇండిపెండెన్స్ లీగ్ నూ, ఇండియన్ నేషనల్ ఆర్మీని ఆర్గనైజ్ చేయగలిగారు. నేషనల్ ఆర్మీ ఏర్పడ్డాక ఆజాద్ హింద్ తాత్కాలిక ప్రభుత్వం ఆవసరమయింది. నేడు ఈ ప్రభుత్వ ఆవిష్కరణతో భారత స్వాతంత్ర్యోద్యమ దిగ్విజయానికి కావలసిన హంగులన్నీ సమకూడాయి. స్వాతంత్ర్యం కోసం

7గురు అద్వైజుర్లు, ఒక కేబినెట్ ర్యాంక్ సెక్రటరీ.

తరవాత సభికులందరూ ఉద్వేగభరితంగా ఆలకిస్తూండగా ఆజాద్ హింద్ తాత్కాలిక ప్రభుత్వం తరపున నేతాజీ చరిత్రాత్మక స్వాతంత్ర్య ఉద్ఘోషణ పత్రాన్ని చదివి వినిపించాడు. 1857 నుంచి నాటివరకూ స్వాతంత్ర్యోద్యమంలోని వివిధ దశలను సమీక్షించాక-

“మాతృభూమి విమోచన కోసం మనం తలపెట్టిన కార్యానికి దేవుడి దీవెన ఉండాలని ప్రార్థిస్తున్నాం. భారతమాత స్వాతంత్ర్యం కోసం, దేశ సంక్షేమం కోసం, అభ్యున్నతికోసం మా ప్రాణాలు అర్పిస్తామని ప్రతినబూనుతున్నాము. బ్రిటిషు వారిని, వారితో జతకలసిన వారిని భారత భూమినుంచి వెళ్ళ గొట్టేందుకు పోరాటం సాగించటం తాత్కాలిక ప్రభుత్వ కర్తవ్యం. అనంతరం భారత ప్రజల అభీష్ట ప్రకారం, వారికి విశ్వాసపాత్రమైన ఆజాద్ హింద్

తాత్కాలిక ప్రభుత్వ కేబినెట్ సభ్యులు

అంతిమ పోరాటమే ఇక చేయవలసింది. ఇండియన్ నేషనల్ ఆర్మీ భారత సరిహద్దు లోపలికి చొచ్చుకు వెళ్లి దిల్లీకి మనం చరిత్రాత్మక జైత్రయాత్ర సాగించాలి. ఇండియా నుంచి ఆంగ్లో అమెరికన్లను తరిమేసి న్యూదెల్లీలోని వైస్రాయి హౌస్ మీద భారత జాతీయ పతాకాన్ని ఎగురవేసేంతవరకూ మనం పోరాటాన్ని ఆపేది లేదు.”

అనంతరం నేతాజీ ఆజాద్ హింద్ కేబినెట్ మెంబర్ల పేర్లు, వారి శాఖలను ఇలా ప్రకటించాడు:

1. సుభాష్ చంద్రబోస్ : రాజ్యాధినేత, ప్రధాన మంత్రి, యుద్ధ మంత్రి, విదేశాంగ మంత్రి, ఐ.ఎన్.ఎ. సుప్రీం కమాండరు.
 2. కెప్టెన్ అక్బీ స్వామినాథన్ : మహిళా సంఘటన
 3. ఎస్.ఎ.అయ్యర్ : పబ్లిసిటీ
 4. లెఫ్టినెంట్ కల్నల్ ఎ.సి.చట్టర్జీ : ఆర్థిక శాఖ
 5. రాస్ బిహార్ బోస్ : సుప్రీం అద్వైజర్
- వీరుకాక 8 మంది సాయుధదళాల ప్రతినిధులు,

జాతీయ ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పరచటం మన బాధ్యత. తెల్లవారిని కూలదోసినది మొదలు శాశ్వత ప్రభుత్వం ఏర్పడేవరకూ దేశ వ్యవహారాలను ప్రజల పనుపున తాత్కాలిక ప్రభుత్వం నిర్వహిస్తుంది. ప్రతి భారతీయుడి విధేయతనూ తాత్కాలిక ప్రభుత్వం అపేక్షిస్తున్నది. తన పౌరులందరికీ మతస్వేచ్ఛనూ, సమాన హక్కులనూ, సమాన అవకాశాలనూ ఈ ప్రభుత్వం గ్యారంటీగా కల్పిస్తుంది. దేవుడి పేరిట, భారతజాతిని మలచిన వెనకటి తరాల పేరిట, శౌర్యాన్ని, అత్యుత్సాహాన్ని మనకు అలవరచిన మృతవీరుల పేరిట భారత ప్రజలందరికీ ఇదే మా పిలుపు. తాత్కాలిక ప్రభుత్వ ఫత్రం కింద సంఘటితమవండి. బ్రిటిషు వారిపై చివరిపోరాటం మొదలెట్టండి. శత్రువును పారదోలి మళ్ళీ మనది స్వతంత్ర జాతి అధ్యంతవరకూ పరాక్రమంతో పట్టువదలక పోరాడండి.” అంటూ స్వాతంత్ర్య ఉద్ఘోషణను ఎడతెగని చప్పట్ల నడుమ ముగించాడు.

ఇక కొత్త ప్రభుత్వం, కొత్త మంత్రిమండలి ప్రమాణ స్వీకారం. ఆ ముచ్చటను ఆ సమయాన అక్కడే ఉన్న కొత్త ప్రభుత్వ సలహాదారు జాన్ థివి మాటల్లో ఆలకించండి:

మొదటగా నేతాజీ లేచాడు. భారతదేశానికి విధేయత ప్రమాణం చేస్తూ “సుభాస్ చంద్రబోస్ అనే నేను” అని ఆయన గంభీరంగా అనగానే సభాప్రాంగణం హర్షధ్వానాలతో చాలాసేపు మారుమోగింది. “...భారతదేశాన్ని నా 38 కోట్ల దేశ వాసులనూ విముక్తి చేయటానికి ఈ పవిత్ర స్వాతంత్ర్య సమరాన్ని నా ఆఖరి ఊపిరి వరకూ కొనసాగిస్తానని దైవసాక్షిగా ప్రమాణం చేస్తున్నాను.” అన్న వాక్యం మధ్యలోనే నేతాజీ గొంతు గద్దడమైంది. తీవ్ర ఉద్వేగంతో మాట్లాడలేక కాసేపు మౌనంగా ఉండిపోయాడు. శతాబ్దాల పర్యంతం దాస్యపు సంకెళ్ళలో చిక్కుకుని అష్ట దరిద్రంలో అలమటిస్తున్న ప్రియతమ భారత జనయిత్రి ఆయన మనసును తొలిచిందో... మాతృభూమి శృంగులాలూ తెంచటానికి తరతరాలుగా స్వాతంత్ర్యవీరులు ధారవోస్తున్న ప్రాణాహుతులు మదిలో మెదిలాయో తెలియదు. చిన్ననాటినుంచీ దేశభక్తి అణువణువు నిండిన సుభాస్ సున్నిత హృదయం తీవ్ర భావోద్వేగానికి లోనై కన్నీళ్ళు జలజల రాలాయి. ఎక్కిళ్ళు వచ్చాయి. చుట్టూ ఉన్నవారు నిశ్చేష్టులయ్యారు. చీమ చిటుక్కుమన్నా వినపడేంత నిశ్శబ్దం. ఆ సమయాన మహాజన సమూహంలో చెమర్చిన కళ్ళు లేవు. తల్లడిల్లే నేతాజీని ఊరడించే సాహసం ఎవరూ చేయలేదు. ఏమి చేయాలో ఎవరికీ అర్థం కాలేదు. అంతలో ఒక ఉత్సాహపంతుడు “నేతాజీకి జై” అని బిగ్గరగా అరిచాడు. మిగతావారూ గొంతు కలిపారు. నేతాజీకి జయధ్వానాలతో కేథె బిల్డింగ్స్ వరిసరాలు దిక్కులదిరాయి. ఉద్రిక్తత సమసింది. నేతాజీ తెప్పరిల్లి “నేను ఎల్లకాలం భారతమాత సేవకుడుగానే ఉంటాను. 38 కోట్ల నా సోదరీ సోదరుల సంక్షేమం కోసం పాటుపడతాను. భారత స్వాతంత్ర్యం కోసం నా చివరి రక్తపు బొట్టును చిందించటానికి సర్వదా సిద్ధంగా ఉంటాను” అని ప్రమాణం కొనసాగించాడు.

[John Thivy in Netaji :His Life And Work , Ed. Shree Ram Sharma, p.284]

కొత్త ప్రభుత్వ మంత్రిమండలి మొట్టమొదటి సమావేశం ఆ రాత్రే జరిగింది. తొమ్మిది స్వతంత్ర దేశాల (1.జర్మనీ 2.జపాన్ 3.ఇటలీ 4.చైనా (నాన్ కింగ్) 5.మంచూకి 6.ఫిలిప్పీన్స్ 7.బర్మా 8.సయాం 9.క్రొయషా) ప్రభుత్వాలు ఆజాద్ హింద్ ప్రభుత్వాన్ని ఆధికారికంగా గుర్తించాయి. జర్మనీ విదేశాంగ మంత్రి హెర్ వాన్ రిబ్బెన్ ట్రాప్ అందరికంటే ముందు నేతాజీకి అభినందన సందేశం పంపాడు. ఇటలీ అధినేత ముస్సోలినీ పాతమిత్రుడు బోస్ కు స్వయంగా అభినందనలు తెలిపాడు. ఇక జపాన్ సరే సరి.

ఐరిష్ బ్రిష్ స్టేట్ అధ్యక్షుడు డి వలేరా కూడా నూతన ప్రభుత్వాధినేత అయిన సందర్భాన బోస్కు శుభాకాంక్షలు తెలిపాడు.

ప్రమాణ స్వీకారం అయిన రెండో రోజు అక్టోబర్ 23 అర్ధరాత్రి కేబినెట్ సమావేశమై బ్రిటన్, అమెరికాల మీద యుద్ధం ప్రకటించింది. మన శత్రువు బ్రిటనే కానీ అమెరికా కాదు కదా? బ్రిటన్ ప్రాధేయపడితే దానికి సాయంగా సేనలను పంపిందే తప్ప అమెరికాకు మనతో వైరం లేదుకదా? అలాంటప్పుడు అమెరికా మీద ఎందుకు యుద్ధం? దానిని వదిలేసి బ్రిటన్ మీదనే యుద్ధానికి దిగితే అమెరికా సుహృద్భావం మనకు ఉంటుంది కదా- అని కేబినెట్ చర్చలో ఒకరు అడిగారు. “భారతభూమి మీద అమెరికా సేనలు ఉన్నది యధార్థం. అవి ఉండటం వల్లే బ్రిటన్తో మన పోరాటం మరింత జటిలం కావటమూ వాస్తవం. సాధ్యమైనంత త్వరగా బ్రిటిష్ వారిని ఇండియా నుంచి గెంటివేయటం మన లక్ష్యం. అమెరికన్ దళాలు దానికి అడ్డుపడుతూ మన పురోగతిని నిరోధిస్తున్నప్పుడు అమెరికాతోనూ పోరాడవలసిందే. తన స్వాతంత్ర్యం కోసం సంఘర్షిస్తున్న జాతిని ఎదుర్కొనే హక్కు ఈ భూమి మీద అమెరికా సహా ఏ జాతికీ లేదు. ఇది మరచి అమెరికా ప్రాపకం కోసం వెంపర్లాడటం అనైతికం. స్వతంత్ర భారత ప్రభుత్వ ఔన్నత్యానికి అవమానం” అని నేతాజీ ఇచ్చిన జవాబు అందరికీ నచ్చింది.

బ్రిటన్, అమెరికాలతో పాటు రష్యా, చైనాలు కూడా జపాన్కు శత్రుకూటమిలో ఉన్నాయి. సైనికంగా, ఆర్థికంగా జపాన్తో తనకు ఎన్ని అవసరాలు ఉన్నా,

భారతభూమి మీద అమెరికా సేనలు ఉన్నది యధార్థం. అవి ఉండటం వల్లే బ్రిటన్తో మన పోరాటం మరింత జటిలం కావటమూ వాస్తవం. సాధ్యమైనంత త్వరగా బ్రిటిష్ వారిని ఇండియా నుంచి గెంటివేయటం మన లక్ష్యం. అమెరికన్ దళాలు దానికి అడ్డుపడుతూ మన పురోగతిని నిరోధిస్తున్నప్పుడు అమెరికాతోనూ పోరాడవలసిందే. తన స్వాతంత్ర్యం కోసం సంఘర్షిస్తున్న జాతిని ఎదుర్కొనే హక్కు ఈ భూమి మీద అమెరికా సహా ఏ జాతికీ లేదు. ఇది మరచి అమెరికా ప్రాపకం కోసం వెంపర్లాడటం అనైతికం.

జపాన్ తీవ్రంగా సంఘర్షిస్తున్న చైనా మీదా, రష్యా మీదా బోస్ యుద్ధం ప్రకటించలేదు. ఎందుకంటే ఆ రెండు దేశాలతో భారతదేశానికి ఎలాంటి తగవులు లేవు. ప్రతి విషయంలోనూ నేతాజీ అనుసరించిన నియమబద్ధ స్వతంత్ర వైఖరికి ఇది చిన్న ఉదాహరణ. తరవాతి రోజుల్లో చర్చా లేని త్రివర్ణ పతాకం జాతీయజెండాగా; టాగూర్ “జనగణమన” ఆధారంగా రూపొందిన “శుభ సుఖ చయిన్ కీ...” జాతీయ గీతంగా; “జై హింద్” జాతీయ అభివాదంగా ఆజాద్ హింద్ ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. బర్మా, థాయిలాండ్, మలయా, ఇండో చైనా, జపాన్లో ఆజాద్ హింద్ ప్రభుత్వం సొంతంగా రేడియో స్టేషన్లు నెలకొల్పింది. వాటి నుంచి సుభాస్ బోస్ సందేశాలు దేశవాసులకు నేరుగా ప్రసారం అయ్యేవి.

ఈ ప్రకారంగా బోస్ సింగపూర్లో అడుగుపెట్టిన మూడునెలల్లో జాతి జనుల విధేయతకు పాత్రమైన ఒక స్వతంత్ర ప్రభుత్వం ఏర్పడింది. ఆ ప్రభుత్వాన్ని ఇతర రాజ్యాలు గుర్తించాయి. ప్రభుత్వానికి విధేయులైన వారితో రెగ్యులర్ ఆర్మీ ఏర్పాటైంది. పోరాటం చేయటానికి ఒక సమంజసమైన, న్యాయమైన స్వాతంత్ర్య లక్ష్యం ఆ ప్రభుత్వానికి ఉన్నది. ఆ లక్ష్యసాధన కోసం ప్రభుత్వం బహిరంగంగా యుద్ధాన్ని ప్రకటించింది. ప్రపంచ స్థాయిలో మరో స్టేట్స్మన్కు ఎందులోనూ తీసిపోని సుభాస్ చంద్రబోస్ జాగ్రత్తగా ఆలోచించి, పూర్వహత్యకంగా వేసిన ఈ అడుగుల వల్ల అంతర్జాతీయ న్యాయసూత్రాల ప్రకారం యుద్ధానికి అవసరమైన విధివిధానాలన్నీ పూర్తి అయ్యాయి. విజయసారథి శత్రువుల గుండెలదిరేలా సమరశంఖం పూరించాడు. ఇక సేనలను కదనరంగంలోకి ఉరికించటమే తరువాయి.

మిగతా పచ్చేవారం

నిర్వహణ : జింకా నారాయణస్వామి

సంఖ్యాయంత్రం

ఈ స్క్వేర్ చూశారు కదా! ఈ స్క్వేర్లో నిలువు, ఏటవాలు, అడ్డం, వాలుగు వంతున గడులలోని అంకెలు కూడితే మొత్తం 34 వస్తుంది. కానీ ఇక్కడ కొన్ని గడులలోనే అంకెలు ఇవ్వారు. అంటే అవి క్షూలు. మొత్తం 34 రావాలంటే ఏవి అంకెలు ఉండాలి? మీ బుద్ధిని ఉపయోగించి పూరించండి! సమాధానం రాకపోతే పచ్చే వారం దాకా ఆగండి!

	14		
15		9	
	5	16	
			13

సంఖ్యాయంత్రం - 13 సమాధానాలు

1	12	7	14
8	13	2	11
10	3	16	5
15	6	9	4

ఒక అంతర్యామిని విన్నానని అరవిందులు చెప్పేవారు. నాటికే తనువు చాలించిన వివేకా నందునితో సంభాషించాననీ అన్నారు. నిజం చెప్పాలంటే ఆ సంభాషణ చిరంతనమైన భారతీయ చింతనతోనే. ఆంగ్ల వర్ణమాలతో అక్షరాభ్యాసం చేయించి, బెంగాలీ ముక్కల శబ్దం కూడా చొరబడలేని డార్జిలింగ్ లోరెటో కాన్వెంట్ పాఠశాలలో కొడుకును చేర్చారు తండ్రి కృష్ణధున్ ఫోఫ్. ఆయన ఆంగ్ల ప్రభుత్వంలో అసిస్టెంట్ సర్జన్. ఆయనదీ ఇంగ్లండ్ చదువే. ఆ సర్జన్ ఆంగ్లాభిమానం ఎంతవరకు వెళ్లిందంటే కొడుకు పేరులోనే బ్రిటన్ సంస్కృతిలోని పదం చేర్చారు. అరవిందుల అసలు పేరు అరబిందో ఎక్రిడ్ ఫోఫ్. ఏడేళ్లు వచ్చే సరికి డార్జిలింగ్ నుంచి ఇంగ్లండ్ సెయింట్ పాల్స్ పాఠశాలకీ, అక్కడ నుంచి

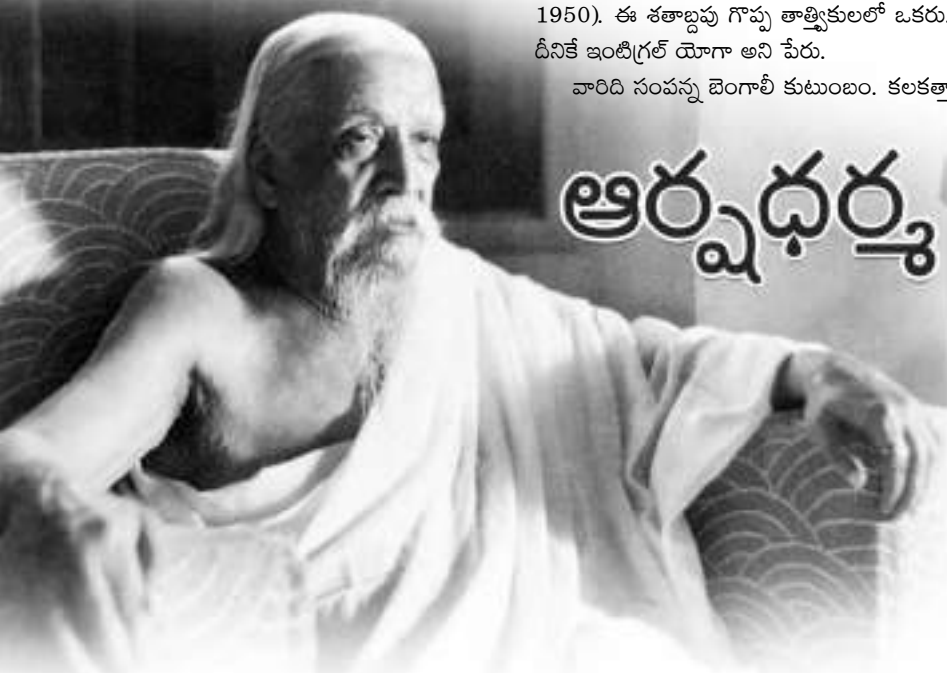
భాష్యం వెలయించారు. వందేళ్ల క్రితం నాటి ఈ అద్భుత వ్యక్తి చరిత్ర ఇచ్చే స్ఫూర్తి ఇవాళ మరింత అవసరం. బ్రిటిష్ ఇండియా నాటి ఇంగ్లీష్ దాస్యాన్ని మించిపోయాయి నేటి ఇంగ్లీష్ వ్యామోహం, ఇంగ్లీష్ బుద్ధి.

ఎప్పుడైనా మానవజాతి మనోదశ (మెంటల్ స్టేట్)ను దాటి, అతి మనోదశ (సూపర్ మెంటల్) దశను అందుకుంటుంది. అదే దివ్య చైతన్యదశ. ఆ దశను చేరుకున్న మానవుడు అధిమానవుడవుతాడు. క్రమంగా ఒక అధిమానవ జాతి అవతరించినా ఆశ్చర్యం లేదు. అయితే ఆ పరిణామం అనివార్యమే అయినా దానిని త్వరితం చేయడానికి కృషి చేయాలి. సాధన చేయాలి. ఇలాంటి ఒక వినూత్న పరిణామ వాదాన్నీ, దానిని పురస్కరించుకుని ఒక విలక్షణ తత్వచింతననూ ప్రవచించిన మహనీయుడు అరవిందుడు (ఆగస్టు 15, 1872-డిసెంబర్ 5, 1950). ఈ శతాబ్దపు గొప్ప తాత్త్వికులలో ఒకరు. దీనికే ఇంటిగ్రల్ యోగా అని పేరు.

వారిది సంపన్న బెంగాలీ కుటుంబం. కలకత్తా

మృణాళినిదేవితో వివాహం అయింది (ఇన్ ఫ్లు యెంజాతో 1918లో ఆమె చనిపోయారు). బరోడాకు చేరడంతోనే ఆయనలోని జాతీయతా జ్వాల ఒక్కసారి ఎగసిపడింది. బొంబాయి నుంచి వెలువడే 'ఇందు ప్రకాశ్' ఆంగ్ల పత్రికకు విప్లవం గురించి వ్యాసాలు రాశారు. అవి ఎంత తీవ్రంగా ఉండేవంటే, పత్రిక నిషేధానికి గురి అవుతుందేమోనని సంపాదకుడు భయపడి నిలిపివేశాడు.

1902 నుంచి అరవిందుడు భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ సభలకు హాజరయ్యారు. కానీ మితవాదుల ధోరణి ఆయనకు రుచించే అవకాశమే లేదు. బెంగాల్ విభజన తరువాత ఆయన తిరిగి బెంగాల్ లో అడుగుపెట్టారు. 1907లో జాతీయ కాంగ్రెస్ రెండుగా చీలినప్పుడు అతి జాతీయవాదుల పక్షంలో చేరారు. బాలగంగాధర తిలక్ అభిమానిగా మారిపోయారు. ఇంతలోనే సొంత తమ్ముడు బారీన్ ఫోఫ్ తీవ్ర జాతీయవాదులతో కలసి విప్లవ సంస్థను నెలకొల్పారు. (చిత్రంగా, బారీన్ కూడా అరవిందుడు, మరొక సోదరుడు వినయభూషణ్ తో కలసి

ఆర్షధర్మ సరోవరంలో

కేంబ్రిడ్జ్ లోని కింగ్స్ కళాశాలకి కూడా కొడుకును పంపించారాయన. వనవాసం ముగించినట్టే అక్షరాలా పద్నాలుగేళ్ల తరువాత బరోడా మహారాజు దగ్గర పనిచేయడానికి భారతగర్వ మీద అడుగు పెట్టారు. భారతీయ సంస్కృతి వాసన కూడా సోక కుండా అభేద్యంగా నిర్మించానని ఆ తండ్రి భావించిన 'తెల్లగోడ' మంచుతెరలా కరిగిపోయింది. తాను ఆరు భాషలు నేర్చుకున్నా ఈ నేల ధర్మంతో, సంస్కృతితో మాట్లాడాలంటే కావలసింది సంస్కృతమని తెలుసు కున్నారు అరవిందులు. ఇక్కడి గాలి వాసనని పట్టిచ్చే మాతృభాష బెంగాలీలోను నిష్ణాతులయ్యారు. ఇక్కడి రాజకీయ చింతన భారతీయతపై నిర్మించాలని నమ్మారు. భారతదేశానికి బానిస చదువు అవసరం లేదని నిశ్చయించారు. వేదాలకీ, గీతకీ, ఉపనిషత్తులకు

ఇంట్లో బెంగాలీ నౌకర్లు ఉంటే ఆ భాష చెవినపడు తుందని బ్రహ్మ సమాజీకుడు కృష్ణధున్ యూరోపియన్ నౌకర్లను నియమించారు. అరవిందుడు, మిగిలిన సోదరులను కూడా ఐసీఎస్ చేయించాలన్న ఆశయంతో మాంచెస్టర్ లో రెవరెండ్ డబ్ల్యు హెచ్ డ్రెస్ట్ డగ్లర్ చేర్పించారు. ఈయన మత బోధకుడు. ఇతడే ఆ అన్నదమ్ములకు మొదట లాటిన్ నేర్పి, తరువాత అక్కడే గ్రామర్ స్కూల్ లో చేర్చాడు. ఇంగ్లండ్ లో ఆంగ్లంతో పాటు ఫ్రెంచ్, లాటిన్, గ్రీక్, ఇటాలియన్, జర్మన్, స్పానిష్ భాషలు నేర్చారు అరవిందుడు. 1893లో బరోడా సంస్థానంలో చేరిన తరువాత మహారాజా కళాశాలలో ఇంగ్లీష్, ఫ్రెంచ్ బోధకునిగా కూడా పనిచేశారు. అక్కడే గుజరాతీ, మరాఠీ భాషలు కూడా నేర్చుకున్నారు. 1901లో

ఇంగ్లండ్ లో చదువుకుని వచ్చినవారే). అందులో ప్రత్యక్షంగా పాల్గొనకపోయినా సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమే మన ఆశయం కావాలని కోరుకున్నారు. బిపిన్ చంద్రపాల్ నడిపే 'బందేమాతరం' పత్రికను నిర్వహించారు. అయితే ఇది రహస్యం. అందుకే ఒకసారి అరెస్టు చేసినా ఆధారాలు దొరక్క వదిలి పెట్టవలసివచ్చింది. కానీ ఆయనను వేటాడడం మానలేదు. అనుశీలన్ సమితి ఆధ్వర్యంలో జరిగిన 1908 నాటి అలీపూర్ బాంబ్ కేసులో అరెస్టు చేశారు. ఆ హత్య ప్రణాళిక ఖుదీరాం బోస్, ప్రఫుల్ల చాకి, బారీన్ ఫోఫ్ లది. కింగ్స్ ఫర్డ్ అనే బ్రిటిష్ జాతి న్యాయమూర్తిని హత్య చేసేందుకు విసిరిన బాంబులు ప్రింజ్లి కెన్నడి అనే బారిస్టర్ కూతురు, భార్యకు పొరపాటున తగిలి మరణించారు. ఈ కేసులో 40 మంది వరకు అరెస్టు కాగా, వారిలో అరవిందుడు ఒకరు. నిజానికి తన తమ్ముడి బారీన్ వల్ల అనుశీలన్ సమితి సభ్యులు భాగా జతీన్, జతీన్ ముఖర్జీ, సురేంద్రనాథ్ టాగోర్ లతో అరవిందుడికి మంచి బంధమే ఏర్పడింది. 'ఈనాడు దేశంలోకెల్లా అత్యంత ప్రమాదకారి అయిన వ్యక్తి' అని అరవిందుల గురించి నాటి గవర్నర్ జనరల్ మింట్ ఇంగ్లండ్ లోని భారత కార్యదర్శి మోర్లేకు లేఖ రాశాడు.

అలీపూర్ కేసును చిత్రరంజన్ దాస్ వాదిం చడంలో 1909లో అరవిందులు అలీపూర్ కారాగారం నుంచి విడుదలయ్యారు. ఆ జైలులోనే

ఆయన పూర్తిగా అతివాదం నుంచి ఆధ్యాత్మికత వైపు మారిపోయారు. నిజానికి ఇవేమీ జరగక ముందే 1907లో తమ్ముడు బారీన్ పరిచయం చేసిన మహారాష్ట్ర యోగి విష్ణుభాస్కర్ లేలే బోధనలతోనే ఆయనలో మార్పు మొదలయిందని చెబుతారు. ఆయనే, నీకు బయటి గురువు అక్కరలేదు. నీలోనే గురువును అన్వేషించుకోమని చెప్పారట. బరోడాలో ఉండగానే నేర్చిన యోగసాధన దీనికి నేపథ్యం. యోగాలో ఉన్నప్పుడే ఆయనకు ఒక గొంతు వినిపించేది. అది స్వామి వివేకానందులది.

అయినా అరవిందులను ఆంగ్లేయులు వేటాడడం మానలేదు. ఏదో ఒక కుట్రలో ఇరికించి ద్వీపాంతరం పంపించాలన్న కుట్ర సాగుతోంది. ఇది తెలిసిన సిస్టర్ నివేదిత రహస్య జీవితంలోకి వెళ్లిపోమని ఆయనకు వర్తమానం వచ్చింది. దీనితో ఫిబ్రవరి 10, 1910న మొదట ఫ్రెంచ్ అధీనంలో ఉన్న చంద్రనగర్‌కు వెళ్లారయన. అక్కడ కూడా రక్షణ లేదని తలచి ఏప్రిల్ 2న కలకత్తా రేవు నుంచి రహస్యంగా నౌకాయానం చేసి 4వ తేదీన

అరవిందుడంటే కేవలం అతివాద దృక్పథం నుంచి ఆధ్యాత్మికత వైపు మళ్లిన విప్లవయోగి అనుకోరాదు. ఆయన పుదుచ్చేరిలో ముక్కుమూసుకుని తపస్సు చేసుకోలేదని అర్థమవుతూనే ఉంది. సామాజిక, రాజకీయ జీవనాలకు; ఇందుకు పునాదిగా ఉండే విద్యకు ఆయన తనదైన మార్గదర్శనం చేశారు. వాటిని స్మరించుకోవడమే, ఆచరించడమే ఈ 150వ జయంతి సందర్భంగా మనం ఆయనకు ఇచ్చే నిజమైన నివాళి.

పుస్తకాలు - 'ది లైఫ్ డివైన్', 'సావిత్రి'.

మహాభారతంలోని సావిత్రి, సత్యవంతుల కథకు ఇది గొప్ప పునర్ నిర్మాణం 'సావిత్రి'. 23,814 పంక్తులు ఉన్న ఈ మహాకావ్యం నోబెల్ పోటీకి వెళ్లింది. అరవిందులు తన తాత్వికతకు జన్మస్థానం ఉపనిషత్తులు, భగవద్గీతేనని నవనయంగా చెప్పుకున్నారు. నా యోగ సాధనలో ఓనమాలు అక్కడ నుంచి అందుకున్నవేననీ చెప్పారు. 'ది లైఫ్ డివైన్'లో రుగ్వేదం, ఉపనిషత్తులు, భగవద్గీతల నుంచే ఎక్కువ ఉల్లేఖించడం కనిపిస్తుంది. 'సావిత్రి' కావ్యం ఆధునిక విశ్వసాహిత్యంలో అరవిందుని మహోన్నత వచనకవిగా నిలిపింది. మొత్తం ఆయన రచనలు

మానవత్వం అని కూడా అన్నారు. ఈ మూడింటి సంబంధాన్ని అర్థం చేసుకోవడమే ఆధ్యాత్మికత అని నిర్వచించారు. జాతీయ విద్యా విధానం స్ఫూర్తిని కలగచేయడానికి, ఆధ్యాత్మిక పునాది వేయడానికి దోహదం చేయగలదని అన్నారు. వీటన్నిటిలోను యోగ సాధన జాడలు స్పష్టంగా కనిపిస్తాయి.

ఒక చిన్నారి అభిరుచి, ఒక విషయం పట్ల సహజంగా ఏర్పడిన మొగ్గు, మానసిక పరిపక్వత, ప్రవర్తన, తృప్తి ఆధారంగా వారే కేంద్ర బిందువులుగా విద్య ఉండాలన్నారు అరవిందులు. బిడ్డ తత్వం, మానసిక సంసిద్ధత, మానసిక అవసరాల ప్రాతిపదికగా విద్య ఉండాలని కూడా చెప్పారు. ఇవన్నీ ఉన్నా చిన్నారలకు విద్యను అందించే పని మాతృభాషలోనే జరగాలన్నదే ఆయన నిశ్చితాభిప్రాయం. విద్యలో నైతిక, ఆధ్యాత్మిక స్పర్శ లేకుంటే నీతిలేని ఒక తరం రాగలదని హెచ్చరించారు. మామూలు విద్య మేధస్సుకు సంబంధించినదైతే, నైతికాంశాల విద్య హృదయం కోసం ఉద్దేశించినదని అన్నారు.

మతం గురించి అరవిందులు చెప్పిన సూత్రాలు కూడా స్మరణీయాలు. అసత్యం నుంచి విముక్తం చేసేదే మతం అన్నారు. మతం అంటే తన కోసం జీవించడం ఒక్కటే కాదు, దేవుని కోసం, మానవత్వం కోసం, దేశం కోసం, ఇతరుల కోసం జీవించడం కూడా. బ్రహ్మచర్యానికీ, దాని ద్వారా వచ్చే మేధస్సుకీ చదువుకీ బంధం ఉందని విశ్వసించారు. బోధన పేరుతో విద్యార్థి మీద ఏదీ రుద్దడం సరికాదని చెప్పారు. గురువు అంటే జ్ఞానసముపార్జనలో ఉన్న విద్యార్థికి మార్గదర్శిగా మాత్రమే ఉండాలి. అంటే ఒక లక్ష్యాన్ని నిర్దేశించి అక్కడికి తరమడం కాదు. జ్ఞానసాధనలో విద్యార్థి సరైన పంథాలో నడిచేటట్లు చేయడమే. అలాగే తల్లిదండ్రుల కోరుకున్న విధంగా తయారయ్యే బొమ్మ కూడా కాదని ఆయన విద్యార్థి గురించి చెప్పారు.

తీవ్రజాతీయవాదులు, లేదా అతివాద జాతీయవాదులు ఈ దేశానికీ, స్వాతంత్ర్య సమరానికీ, ఆలోచనా విధానానికీ చేసిన సేవ నిరుపమానమైనది. కాంగ్రెస్ నీడలోకి రానంత మాత్రానే వారి మీద ముద్రలు వేయడం సరికాదు. వారి పోరాటంలో పరిపూర్ణ భారతీయత కోసం రాజీలేని ఆరాటం ఉంది. అది గమనించాలి. అందుకు అరవిందుల జీవితమే నిదర్శనం.

విరిసిన అరవిందం

పుదుచ్చేరి చేరుకున్నారు. అయినా కొద్దికాలం విప్లవసంస్థలతో మంతనాలు జరిపారు. 1902 నుంచి 1910 వరకు మొత్తం ఎనిమిదేళ్లు ఆయన స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో పాల్గొన్నారు. తరువాత పూర్తిగా రాజకీయాలు విరమించి యోగ సాధనకు పరిమితమయ్యారు. తిలక్, లాలా లాజపతిరాయ్, చిత్తరంజన్ వంటి వారంతా కోరినా బ్రిటిష్ ఇండియాకు రాలేదు. గాంధీ మార్గంలోకి పోలేదు. 1924లో గాంధీజీ కుమారుడు దేవదాస్ గాంధీ కలిసినప్పుడు, 'అయితే, అప్టానిస్టాన్ దాడి చేసినా మనం అహింసతో ఎదుర్కొనాలా?' అని ప్రశ్నించారంటే ఆయనకు గాంధీజీ పట్ల ఉన్న వ్యతిరేకత అర్థమవుతుంది. 1926లో పుదుచ్చేరి అరవిందాశ్రమం ఆవిర్భవించింది.

పుదుచ్చేరిలో ఉండగానే ఆయనలోని తాత్వికుడు, కవి, రచయిత విశ్వరూపం దాల్చారు. 1914లో ప్రారంభించిన 'ఆర్య' పత్రిక ఇందుకు వేదిక. 'ది సీక్రెట్ ఆఫ్ వేదా', 'ఎస్సేస్ ఆన్ గీత', 'ది సింథసిస్ ఆఫ్ యోగ' వంటి అసమాన రచనలు అందులోనే ధారావాహికంగా వెలువడినాయి. వ్యాసుడు, వాల్మీకి రచనలకు భాష్యాలు, కాళిదాసు రచనల అనువాదాలూ వెలయించారు. ఎనిమిది ఉపనిషత్తులు, గీత అనువాదం వంటివాటితో, 'షేక్స్పియర్, గెథేల సాహిత్యం మీద వ్యాఖ్యానం రాసి విశ్వసాహిత్యానికి గొప్ప సేవ చేశారు. వీటికి మించి ఖ్యాతిగాంచినవి

36 సంపుటలలో వెలువరించారు.

అరవిందుడంటే కేవలం అతివాద దృక్పథం నుంచి ఆధ్యాత్మికత వైపు మళ్లిన విప్లవయోగి అనుకోరాదు. ఆయన పుదుచ్చేరిలో ముక్కుమూసుకుని తపస్సు చేసుకోలేదని అర్థమవుతూనే ఉంది. సామాజిక, రాజకీయ జీవనాలకు; ఇందుకు పునాదిగా ఉండే విద్యకు ఆయన తనదైన మార్గదర్శనం చేశారు. వాటిని స్మరించుకోవడమే, ఆచరించడమే ఈ 150వ జయంతి సందర్భంగా మనం ఆయనకు ఇచ్చే నిజమైన నివాళి. జగత్తు మిథ్య కాదు అంటారాయన. దీని మీదనే మొత్తం వారి తాత్వికత ఆధారపడి ఉంది. బ్రిటిష్ ఇండియా విద్య మనసును తాకలేనిదే కాకుండా, జాతి వ్యతిరేకమైనదని కూడా ఆయన చెప్పారు. మనిషి మనసు ఆధారంగా, భారతీయతను ప్రతిబింబించే విద్య కావాలని ఆకాంక్షించారు. సాంస్కృతిక విలువల ఆధారంగా విద్య బోధించాలని ప్రకటించారు. తన వారపత్రిక 'కర్మయోగిన్'లో వీటి గురించి రాసేవారు. వాస్తవికమైన విద్య అంటే స్వేచ్ఛ, సృజనాత్మక వాతావరణంలో చిన్నారులు ఉండాలని అన్నారు. అలాగే విద్య నైతిక విలువలు నేర్పేదై ఉండాలి. ఇలాంటి విద్య మాత్రమే విద్యార్థికి అతడి జీవితంతో, ఆత్మతో, వీటితో పాటు దేశంతో సరైన బంధాన్ని ఏర్పరుస్తుందని చెప్పారు. వారి దృష్టిలో ఈ మూడు ఒక 'యూనిట్'. మరొక అడుగు ముందుకేసి చదువు అంటే మానవుడు, దేశం (ప్రజలు), ప్రపంచ

6

మాటల్లో అన్నాడు. బంధుప్రీతి ఎక్కువ. అలాంటి వాళ్ల మధ్య ఉండగలదా! అమ్మా వాళ్లు అక్కడ ఉండాల్సిన అవసరం లేదన్నారు, పెళ్లయ్యాక ఓ వారం పదిరోజులు తప్పనిసరిగా ఉండాల్సి అంతే కదా, అయినా అవి పెద్ద ఆలోచించాల్సిన విషయాల్లాగా అనిపించడం లేదన్నారు. కానీ వారం కూడా ఎక్కువే. మనుషుల మధ్య కష్టం అనుకుంది.

“కట్నం ఎంత అంటారో, వాళ్లకి ఇద్దరమ్మాయిలున్నారు, లాంఛనాలంటారు. ఏం అడుగుతారో” అని అంది స్వర్ణ.

“కట్నం అడిగితే మాత్రం నేను చేసుకోను. మనం కూడబెట్టిన డబ్బుని వాళ్లకి ఇవ్వడం ఏంటి? మనం ఇచ్చిన డబ్బుని వాళ్లు తమ ఖర్చులకి వాడుకోవడం ఏంటి? అయినా ఈ పెళ్లి నా ఒక్కదానికే కాదు విక్రాంతికి కూడా కదా. వాళ్లు కూడా ఖర్చు పెట్టుకోవాలి. వాళ్లు మనల్ని డబ్బు అడుగుతే మనం కూడా వాళ్లని అడుగుదాం.” ఆవేశంగా అంది సుధీర.

“మతి లేకుండా మాట్లాడకు. నువ్వు ఇప్పుటి నుంచి గొడవ పెట్టకు. అది నుంచి వస్తూన్నదే. ఎంతో కొంత ఇవ్వడం అన్నది ఉంది. భూములూ, కోట్లూ అదగడం మనవాళ్లలో లేదు. మేము నీ పెళ్లి కోసం కొంచెం కొంచెంగా దాస్తూ వచ్చాం. అది ఇప్పుడు ఉపయోగపడుతుంది. అప్పు చేయక్కర్లేకుండానే పెళ్లి జరిగిపోతుందనే అనుకుందాం. రజనీకి కట్నం ఇవ్వక్కర్లేకుండానే పెళ్లి అయింది. ఇది కూడా అలాగే అవుతుందని నాకనిపిస్తోంది.”

“సుధీర మాకు అన్ని విధాలా నచ్చింది. అన్ని విషయాలు మాట్లాడుకోవడానికి మీరు ఒకసారి ఇక్కడికి వస్తే, బావుంటుంది.” అని విక్రాంతి తండ్రి ఫోన్ చేసారని సుధాకర్ భాస్కరరావుకు మెసేజ్ పెట్టాడు.

ఆరోజు అంతా సుధీర మనసు మనసులో లేదు. అమెరికా గురించి గూగుల్లో చూస్తోంది. విక్రాంతి ఉండే ప్రదేశం. అక్కడికి ఏ ప్రదేశాలు దగ్గర, ఏవి చూడచ్చు, వాటి బొమ్మలు చూస్తూ అక్కడ ఏం దొరుకుతాయో, దేనికి ఆ ఊరు ప్రత్యేకమో అన్నీ ఎంతో ఉత్సాహంగా చూస్తోంది. అక్కడి ఇళ్లు, పచ్చని లాన్ల మధ్య సన్నటి సిమెంటు దార్లు, తనని అక్కడ ఊహించుకుంటూ ఆమె మనసు ఎక్కడికో వెళ్లిపోతోంది.

అనలు కల్లో కూడా అనుకోలేదు, తను అమెరికా వెళ్తుందని. ఎందుకంటే అమెరికా అబ్బాయిలందరూ ఇంజనీరింగ్ చదివిన అమ్మాయిలే కావాలనుకుంటున్నారు. లేదా అక్కడే ఎమ్మెస్ చేస్తున్న అమ్మాయిలని వాళ్లే చూసుకుంటున్నారు. తను ఇంజనీరు కాదు. అమెరికాలో పైచదువుల కోసం ఉండడం లేదు. తను బీకాం చేసింది. కంప్యూటర్ క్లాసులకెళ్లింది. ఎమ్మెస్ ఆఫీసు చేసింది. ఉద్యోగం కోసం కావలసిన చదువు చదువుకుంది. చక్కటి ఉద్యోగం వచ్చింది. అమెరికా సంబంధానికి కావలసిన అర్హతలు తనకి లేవు. అలాంటిది తనని ఇష్టపడి చేసుకుంటున్న విక్రాంతి విషయం, తన పెళ్లి విషయం తన ఫ్రెండ్స్ కి చెప్పాలా, వద్దా. చెప్తే ఎప్పుడు చెప్పాలి. ముహూర్తం పెట్టాక చెప్తే బావుంటుందనిపించింది.

ఇంక స్వర్ణ, భాస్కరరావులు కూడా ప్రతీ నిమిషం పెళ్లి మాటలే... “పెళ్లి ఫిబ్రవరిలో చేస్తే బావుంటుంది. అప్పుడే చెయ్యమని అడుగుదాం. సుధాకర్ కి చెప్పాం,

ఫిబ్రవరిలో ముహూర్తం చూడమని. మగ పెళ్లి వారు తొందరగా ముహూర్తం పెట్టి పంపిస్తే బావుంటుంది. ఏ రోజుకి కుదిరిందో తెలిస్తే మనం మన ఏర్పాట్లు చేసుకోవచ్చు. ముందు హాలు అదీ దొరకాలి. ఆ తరవాత పెళ్లి పత్రికలు వేయించాలి. ఎలా చెయ్యాలి? ఎక్కడ చెయ్యాలి? వచ్చిన వాళ్లకి ఏం పెట్టాలి? ఎంతలో పెట్టాలి? ఇలా ఇలా - ఎన్నో వసులున్నాయి. పట్టు చీరలకి చెన్నై వెళ్తే బావుంటుంది. బెర్రీలో ఉన్న పెద్దమ్మాయి రజనీని రమ్మని చెబుదాం. దాన్ని కూడా తీసుకెళ్లాం. దానిక్కావలసినది అది తీసుకుంటుంది.” అని స్వర్ణ, భాస్కరరావు మాట్లాడుకుంటున్నారు.

వీళ్ల మాటలు ఇలా ఉంటే సుధీర ఆలోచనలు ఇప్పుడు మరో వైపు మళ్లాయి. పెళ్లి అయ్యాక విక్రాంతి ఊరు వెళ్లాలి. ఓ విధంగా పల్లెటూరు, చాలా మంది బంధువులు వస్తూంటారు, వెళ్తుంటారు అని విక్రాంతి

గంటి భానుమతి

జాగృతి - ఎండివై రామమూర్తి స్మారక నవలల పోటీలో మొదటి బహుమతి పొందిన రచన

“మరి మీ సంగతేంటి, దాచిన డబ్బుని నా పెళ్లికి ఖర్చు పెట్టేస్తే..?” కోపంగా అంది.

“చాలే. మొన్న నీ పుట్టిన రోజు అంటూ పార్టీ ఇవ్వలేదూ. ఆ రోజున ఎన్ని వేలు ఖర్చు పెట్టావో నీకు గుర్తుందా! ఆ రోజున మేము ఏమన్నా అడిగామా? లేదు కదా. వాళ్లంతా నీకు బహుమతులివ్వలేదూ ఇది కూడా ఇంచు మించు అలాంటిదే. కానీ డిగ్రీల్లో తేడా అంతే. ఈ రోజుల్లో చిన్నపిల్లల పుట్టినరోజులకి రిటర్న్ గిఫ్టులిస్తున్నారు. ఇప్పుడు ఇది కూడా అంతే. పెళ్లికి వచ్చిన వాళ్లకి ఏదో మనకి తోచింది పెట్టాలి. నువ్వేం మాట్లాడకు.”

“అది ఇది ఒకటి కాదు. అది కొన్ని వేలే. కానీ పెళ్లంటే లక్షలు” అంది కాస్త తగ్గి.

“ఆ.. ఈ మాటలన్నీ పైపైనే. పెళ్లికి ముందు అమ్మాయి లందరూ ఇలాగే అంటారు. ఎన్నో విన్నాం, ఎన్నో చూసాం. నువ్వు నీ నగలు, చీరలు ఎంత రేంజ్లో కొంటావో నేను చూస్తాను గదా. నీ ఖర్చులు నువ్వెంత తగ్గించుకుంటావో అదీ చూస్తాను.”

నిజమే తను ఏం తగ్గించాలి. వెళ్లేది అమెరికా. అక్కడి పార్టీలకి, గెట్ టు గెడర్లకి, బయటికి వెళ్తే ఎన్నో కావాలి. అమెరికా వెళ్తే రోజున ఏం చీర కట్టుకోవాలి? కూడా ఆలోచించుకుంది. అలాంటిది తను ఏం తగ్గించుకోగలదు. అన్నీ కావాలి. అన్నింటికీ డబ్బు కావాలి. అసలు తన అకౌంట్లో ఎంత ఉందో చూడాలి. ఎంత ఉన్నా అది సరిపోదు. అందుకే అమ్మ చెప్పిన దానికీ తలాపాలి. నీ ఇష్టం అనాలి.

అందుకే చీరలు ఒక్కొక్కటి ఇరవై వేలకి తక్కువ కాకుండా కొనాలి అని అమ్మ అంటూంటే వద్దని అనలేదు. పైగా రంగులు చెప్పింది. డ్రెస్సులు, అవి కూడా అంతే ఖరీదుల్లో ఉన్నాయి. పార్టీ చీరలు, పంజాబీ డ్రెస్సులు, షార్ట్ స్కర్టులు, లాంగ్ స్కర్టులు, గౌన్లు, జీన్స్ టాప్లు అన్నీ ఒకదాని తరువాత మరొకటి లిస్ట్ ఇస్తోంది.

ఏం అక్కర్లేదు. అంతంత డబ్బు పెట్టి నాకు కొనక్కర్లేదు. పెళ్లికి కనీసం ఓ రెండు నెలలైనా టైముంటుంది, ఈ లోపల నా జీతం డబ్బుతో నేను నాకు కావలసినవి కొనుక్కుంటాను అని అనడం లేదు. ఇంక తను అమ్మ వాళ్ల గురించి ఏం ఆలోచిస్తుంది. ఇది ఓ రకమైన దోపిడి. అమ్మ నాన్న గార్లకి నచ్చిన ప్రియమైన దోపిడి. వాళ్లకి ఇష్టమై చేస్తున్నారు. ఏం బాధ పడడం లేదు. సంతోషంగా చేస్తున్నారు అలాంటప్పుడు తనది స్వార్థం కాదు.

మర్యాద ఆఫీసులో అంతుకి మాత్రమే చెప్పింది. ఎవరికీ చెప్పద్దని ఒట్టేయించుకుంది. కాని అది లంచ్ టైంలో అందరికీ చెప్పేసింది. అందరూ కలిసి పెళ్లిళ్లు, ఖర్చులూ దాని మీద డిస్కషన్ పెట్టుకున్నారు.

ఆఫీసులో కొలిగ్గి అంతా యూపీ, పంజాబీ, హిందీ వాళ్లే. వాళ్లు వాళ్ల కమ్యూనిటీలో పెళ్లిళ్లలో ఒక్కొక్క అకేషన్ కి ఎంతెంత డబ్బు అవుతుందో చెప్తున్నారు. రోకా అనే ఫంక్షన్ కి ఎంత ఇవ్వాలి, ఎంగేజ్మెంటు ఎలా చెయ్యాలి, బారాత్ లో ఎన్ని వెండి నాణేలు అందమైన మెరుపుల వెల్వెట్ బుట్ట సంచీలో పెట్టి ఇవ్వాలి, డ్రెస్ ట్రాట్స్, స్వీట్స్ ఎన్నెన్ని కిలోలు ఇవ్వాలి ముందే చెప్తారుట. ఇది కాకుండా ఫర్నిచర్, బహుమతులు అవీ కూడా ఎంతలో ఉండాలో, తాహతుని బట్టి వెహికల్ అన్నీ కూడా మగ పెళ్లివారే చెప్తారని, విదాయిలో ఎన్ని రకాల స్వీట్లు ఎదురు సన్నాహంలో మగపెళ్లి వారికి అందించాలో, ఇలాంటివి ఒకళ్ల తరువాత ఒకళ్లు వంతుల వారిగా చెప్పారు.

అంతా విన్నాక తమలో ఇలాంటి కోరికలుండవు కానీ మరో రకంగా

ఉంటాయి. ఏవో లాంఛనాలు, వెండి, బంగారాలు ఉంటాయి. వాటికి కూడా చాలానే అవుతుంది. ఆ మాటే అంది..

“సరే నువ్వు ఖర్చుల గురించి అంతగా ఆలోచిస్తూ తగ్గించుకోవాలని అనుకుంటే సింపుల్ గా దండలపెళ్లి చేసుకో. లేకపోతే గుళ్ళే, రిజిస్టర్ అవి ఎలాగూ ఉంటాయి. అది వద్దనుకుంటే ఆర్య సమాజ్ లో పెళ్లి చేసుకుంటే సరి. అక్కడ వాళ్లు పద్ధతి ప్రకారంగా చేస్తారు. కాని వీటికి నువ్వు ఒప్పుకుంటావా, ఒప్పుకోవు. మీ వాళ్లు కూడా ఒప్పుకోరు. జీవితంలో పెళ్లి ఒకసారే కదా చేసుకుంటాం అని నువ్వు అనుకుంటావు, మీ వాళ్లు కూడా అలాగే అనుకుని ఎలాగూ గ్రాండ్ గానే చేస్తారు. బాగానే ఖర్చు పెడతారు. నువ్వు అంతా చూస్తూ ఊరుకుంటావు కానీ ఏం అనవు. అంతా లెక్క వేస్తే పెళ్లి ఖర్చులో సగం నీ బట్టలకి, నగలకే అవుతుంది. వాటి సంగతేంటి. ఈ మాటలన్నీ ఇప్పటికే. తరువాత పెద్దగా పట్టించుకోవు. మీ పేరెంట్స్ ఎంత ఖర్చు పెట్టారో, అందులో అప్పు ఎంత చేసారో కూడా వాళ్లని అడగవు, అసలు ఆ విషయం నువ్వు పట్టించుకోవు. అవన్నీ వదిలెయి. హాయిగా పెళ్లి చేసుకో. అమెరికా వెళ్లిపో. కాని మమ్మల్ని మర్చిపోకు.”

వాళ్ల మాటలు విన్నాక అంతా నిజమే అనిపించింది. జీవితంలో పెళ్లి ఒకేసారి చేసుకుంటాం. నలుగురిని పిలిచి ఆ మాత్రం ఖర్చు చేసి డిన్నర్ ఇవ్వడంలో కష్టం లేదనిపించింది. డబ్బు సరిపోకపోతే అప్పుచేయచ్చు, తరువాత తీర్చచ్చు. కాని పెళ్లి తరువాత రాదు కదా.. అదీ నిజమే అనిపించింది. మిసెస్ మెహతా తన కూతురి పుట్టినరోజుకి ఎంత ఖర్చు చేసిందో చెప్తుంటే బుర్ర తిరిగి పోయింది. రిటర్న్ గిఫ్టుగా వచ్చిన పిల్లలకి హెడ్ ఫోన్స్ ఇచ్చారుట.

“ఆ తరువాతది కూడా విను. పెళ్లంటే చాలా వాటిని త్యాగం చెయ్యాలి. నీ ఇష్టాల్ని త్యాగం చెయ్యాలి వస్తే నా ఇష్టం, నేనింతే అని ఆర్జున్ చేస్తావా అప్పుడు కూడా ఏం అనవు, ఏం చెయ్యవు. ఇలాంటివి మేం ఎన్నో చూసాం”

“అందరి సంగతి వేరు. నేను వేరు. నా ఇష్టాల్ని నేను చంపుకోను. అతను చెప్పింది వినడానికి, చేయడానికి నేను ఓ బానిసని కాదు. ఇద్దరూ సమానం.” అని గట్టిగా అంది.

“సరే ఇష్టాలని చంపుకోకుండా రోజూ వాదించు కుంటూంటే గొడవలు మొదలవుతాయి. అప్పుడు?” అంటున్న స్నేహితులని ఆలోచనగా చూసింది.

“ఏమో అతనలా అనిపించడం లేదు. నెమ్మది. పైగా బాగా చదువుకున్న వాడు. డామినేట్ చేసే మనిషిలా అనిపించలేదు.”

“ఇతను కావచ్చు, కాని అక్కడితో ఆగదు. అతనికో కుటుంబం ఉంది కదా. ఆ ఇంట్లో కొంతమంది

రామమూర్తి

ఉంటారు కదా. వాళ్ల సంగతి. అందరూ కొత్త వాళ్లు. మెంటాలిటీస్ ఎలా ఉంటాయో”

“నీకంతా కొత్తగా ఉంటుంది. కొత్త మనుషులు, కొత్త వాతావరణం, కొన్ని విషయాల్లో నువ్వు సర్దుకు పోవాల్సిస్తుంది.”

ఈ సర్దుకుపోవడం అన్నది ఆమెకి నచ్చలేదు. మరోసారి ఆఫీసులో ఈ సర్దుకుపోవడం గురించి పెద్ద డిస్కషన్ జరిగింది. అంతకు ముందు కొలీగ్ మెహాక్ కొఠారి పెళ్లి జరిగింది. వాళ్లు మార్వడీ వాళ్లు. పెళ్లి బాగా చేసారు. పెళ్లి అవగానే ఓ పదిహేను రోజులు రాలేదు. ఆ తరువాత ఆఫీసుకి రావడం మొదలు పెట్టింది.

మధ్య మధ్య అత్తగారింటి కబుర్లు చెప్పేది. ముగ్గురు అన్నదమ్ములు, అందరూ కలిసి బట్టల దుకాణం చూసుకుంటూ, వ్యాపారం చేస్తుంటారు. మెహాక్ ఆఖరి కోడలు. అందరూ కలిసి ఉంటారు. ఇంట్లో పెత్తనం అంతా అత్తగారిది. అత్తగారి మాట ఎవరూ జవదాటకూడదు. వంట పని అంతా ఆమె చూస్తుందిట. పైపని అంతా కోడళ్లు చూస్తారుట. ఎప్పుడూ వంటింట్లోనే ఉంటారు. పనిమనుషులు ఉన్నా ఇంట్లో పని ఎక్కువే. ఎప్పుడూ ఏదో ఒక హడావుడి.

ఎవరో ఒకళ్లు వస్తూంటారు, వెళ్తుంటారు. రెండు రోజులకోసారి ఓ వారానికి సరిపడా చిరుతిళ్లు చేసి డబ్బాల్లో ఉంచుతారుట. రెండు మూడు రకాల తీపి, కారం ఇంట్లో చేసి ఉంచుతారు. వారానికోసారి అప్పుడూ ఒత్తుకుంటారుట. సాయంత్రాలు ఆడవాళ్లు,

“సుధీరా నీ పెళ్లవనీ అప్పుడు నువ్వు ఏం మాట్లాడుతావో చూస్తాం. ఈ మాటలు ఇప్పుడే. అన్నీ పైపైనే. నువ్వు అమెరికా వెళ్లాకా నీ మాటలు నువ్వు మింగాల్సిందే. ఎందుకంటే నీ క్వాలిఫికేషన్కి అమెరికాలో ఉద్యోగం రాదు. ఉద్యోగం కావాలంటే అక్కడి పరీక్షలు పాసవ్వాలి. అక్కడ పనిమనుషులు ఉండరు. అన్ని పనులు నువ్వే చేసుకోవాలి. అమెరికా అనే పదం ముందు త్యాగం, సర్దుకుపోవడం అన్నీ కూడా వెనక్కి వెళ్లిపోతాయి. ఇక్కడ ఇంతే. ఇక్కడి సిస్టం ఇదే అని ఆ చట్టంలో ఉండిపోతావు.”

మగవాళ్లు, పిల్లలు టీతో పాటూ ఇవి తింటారుట. ఇలాంటి సమయాల్లో ఆ రోజున వంట అంతా మెహాక్ చెయ్యాల్సి వస్తుందిట. అంతమందికి రొట్టెలు చేసేటప్పటికి చేతులు పడిపోతాయిట. అని చెప్పిన ఆమెని చూసి తనకి కూడా ఇలాంటి ఇంట్లో ఉండాల్సి వస్తుందా!?

మెహాక్ మళ్లీ తన కష్టాన్ని చెప్పుకుంది.

ఉమ్మడి కుటుంబం అంటే ఇలాగే ఉంటుంది. ఇంటినుంచి వర్క్ చేయాలంటే అర్ధరాత్రి మాత్రమే కుదురుతుంది. పగలు పనితో కుదరడం లేదు. ఇల్లా ఉద్యోగం కుదరదు. ఇక్కడ సర్దుకుపోవడం అనేది ఎలా కుదురుతుంది. పెళ్లైన కొత్తలో అత్తగారింటి విషయాలు ఏం చెప్పకపోయినా, రాను రాను అన్నీ మాతో చెప్పడం మొదలెట్టింది. రాత్రి నిద్ర ఉండడం లేదని బాధపడేది. మానేయాలనిపించి నప్పుడు చెప్పింది.

“ఇన్ని వేలు వచ్చే ఉద్యోగం మానకు. అంతగా అయితే వేరే ఉండండి”

అంటూ ఆవేశంతో ఆఫీసులో వాళ్లు ఏవో నలహాలు ఇచ్చారు. ఈ లోపల రెండో నెలట. ఓ నెల మామూలు గానే వచ్చింది. ఆ తరువాత ఏం జరిగిందో ఏమో కాని ఉద్యోగం మానేసింది. పెళ్లైతే ఇంతేనా! కెరీర్ పక్కదారి పట్టేస్తుందా?

ఓరోజు సాయంత్రం ఆఫీసు నుంచి మెహాక్ ఇంటికి వెళ్లారు. ఆమె తోడికోడళ్లు బాగా మాట్లాడారు. వెళ్లగానే మంచినీళ్లు తెచ్చారు. అత్తగారు వాళ్ల పక్కనే కూచుంది. మెహాక్కి రెండు నిండి మూడో నెల వచ్చింది. కడుపుతో ఉన్నప్పుడు డ్రైఫర్, టెన్నీస్ ఉండకూడదు. అది లోపల బోబీ మీద ప్రభావం

చూపుతుంది. ఈ సమయం ప్రతి క్షణం అనుభవించాలి. రెండోసారి గర్భం అక్కర్లేదనుకుంటున్నారు, అందుకని దీన్ని పూర్తిగా సంతోషంగా పిల్లల ఆటలు పాటలు అన్నీ చూడాలి. ఉద్యోగానిదేముంది తరువాత చెయ్యచ్చు అని ఇన్డెరెక్ట్గా అన్నీ చెప్పింది. ఆఫీసులో వాళ్లు ఏం మాట్లాడలేదు.

అంతలో తోడికోడళ్లు మటరీలు, కచోడీలు పెట్టి, టీ ఇచ్చారు. అందరూ ఎంతో కలివిడిగా ఉన్నారు.

మెహాక్ గుమ్మం వరకూ వచ్చింది. తను ఇంక ఉద్యోగం చెయ్యడం కష్టం అంది.

ఇది కూడా సర్దుకుపోవడమేనా! త్యాగమా, రాజీ పడిపోవడమా! మరి ఈ ఉద్యోగాలు, సంపాదనా అంతా పెళ్లికి ముందేనా! ఆ తరువాత కుదరదా!

వంట చెయ్యడం, వంటిల్లు సర్దుకోవడం, పిల్లల్ని చూడడం, అన్నీ ఆడవాళ్ల పనులేనా! వాళ్ల కర్తవ్యాలేనా! జీవితం ఇద్దరికీ అయినప్పుడు త్యాగాలు ఇద్దరూ చెయ్యాలి... అని ఆ రోజున ఎన్నో మాట్లాడింది.

“సుధీరా నీ పెళ్లవనీ అప్పుడు నువ్వు ఏం మాట్లాడుతావో చూస్తాం. ఈ మాటలు ఇప్పుడే. అన్నీ పైపైనే. నువ్వు అమెరికా వెళ్లాకా నీ మాటలు నువ్వు మింగాల్సిందే. ఎందుకంటే నీ క్వాలిఫికేషన్కి అమెరికాలో ఉద్యోగం రాదు. ఉద్యోగం కావాలంటే అక్కడి పరీక్షలు పాసవ్వాలి. అక్కడ పనిమనుషులు ఉండరు. అన్ని పనులు నువ్వే చేసుకోవాలి. అమెరికా అనే పదం ముందు త్యాగం, సర్దుకుపోవడం అన్నీ కూడా వెనక్కి వెళ్లిపోతాయి. ఇక్కడ ఇంతే. ఇక్కడి సిస్టం ఇదే అని ఆ చట్టంలో ఉండిపోతావు.”

“ఏం కాదు. నేను డిఫరెంటు.” అని వాళ్ల మాటల్ని కొట్టేసింది.

“అ.. ఇప్పుడలాగే అంటావు కానీ, నువ్వు ఎడ్జెస్ట్ అయిపోతావు” అన్న మాటలకి ఆలోచనలో పడింది.

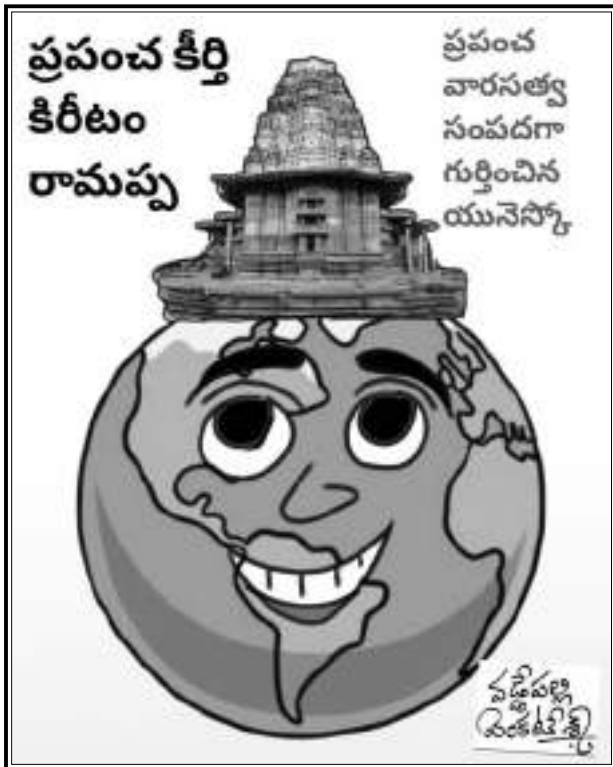
అమెరికా వెళ్లినవాళ్లందరూ ఆ పనులన్నీ ఏదో పెద్ద కష్టాలుగా చెప్పుకున్నట్టు తను వినలేదు.

ప్రాబ్లెం అది కాదు, ప్రాబ్లెం ఆ పల్లెటూరు.

విక్రాంతతో పెళ్లికి ఓకే.

కానీ అత్తగారు, మామగారు, ఆడపడుచులు, ఆ పల్లెటూరు, ఆ మనుషులు ఓకే కాదు.

(ఇంకా ఉంది)

ఆధునిక కవితా నికేతనంలో మానవతావాద కేతనాన్ని నిలిపిన మహాకవి దేవరకొండ బాలగంగాధరతీలక్ (01.8.1921-01.7.1966). అనుభూతి వాద కవిగా ప్రకటించుకున్న తీలక్, చేపట్టిన ప్రతి వస్తువునీ కవితామయం చేసి కవిత్వంలో వెలుగులు విరజిమ్మిన రవి. శైలీరమ్యత సాధించిన నవకవి. 1921 ఆగస్టు మొదటి తేదీన పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా, తణుకు సమీపాన మండపాక గ్రామంలో జన్మించారాయన. తండ్రి సత్యనారాయణ లోకమాన్య బాలగంగాధర తీలక్ పై ఉన్న అభిమానంతో ఈ పేరు పెట్టాడు.

తణుకులో స్కూల్ పైసల్ పూర్తయిన తర్వాత మద్రాసు, విశాఖపట్టణాల్లో ఇంటర్మీడియట్ చదివినా పూర్తి చేయలేదు. సాహిత్యంపై ఆసక్తితో సాహిత్యాధ్యయనం చేశాడు. ఆధునిక కవితా ఉద్యమాల్లో నాడు ప్రముఖంగా ఉన్న భావ కవితా ఉద్యమ ప్రభావంతో వివిధ పత్రికల్లో ప్రచురించిన 'పద్యాలు' ప్రచురించారు. 1935 నుండి 45 వరకు వచ్చిన రచనలను 'ప్రభాతము-సంధ్య' పేరుతో పద్యగేయ మిశ్రమ ఖండ కావ్యంగా వెలువరించాడు. ఆయన 1942-62 మధ్యకాలంలో భావ కవితా ప్రభావం తోనే రాసిన

తీలక్ ప్రసిద్ధ కవితా సంకలనం 'అమృతం కురిసిన రాత్రి' వచన అభ్యుదయ కవితా దృక్పథంతో వచ్చింది.

ముంబాయిలో 1942లో జరిగిన అఖిల భారత అభ్యుదయ రచయితల సంఘం మహాసభల్లో తీలక్ ప్రతినిధిగా పాల్గొన్నాడు. అనారోగ్యం వల్ల 1945 నుండి 1955వరకు సాహిత్యం కృషి అంతగా సాగలేదు. 1961 నుండి కవిత్వంలో కొత్త పోకడలు చూపించారు.

కవిత్వంతో పాటు 'కథలు, నాటకాలు, నాటికలు,

అక్షరంలో కన్నీరు.. ఆవిష్కరణలో పన్నీరు

18 పద్య కవితా ఖండికలను తీలక్ కుమారుడు డా॥ సత్యనారాయణమూర్తి (లండన్) 1993లో 'గోరువంకలు' పేరుతో ప్రచురించాడు. దీనికే ప్రఖ్యాత సంపాదకుడు నందూరి రామమోహన రావు అద్భుతమైన పీఠిక రాశారు. ఈ ఖండికలన్నీ 'ప్రతిభ', 'భారతి' వంటి పత్రికలలోను, తల్లావజ్జుల శివశంకర శాస్త్రి భావ కవితా సంకలనాల్లో ప్రచురిత మయ్యాయి. వాటిపై ప్రముఖ భావకవులు రాయప్రోలు, కృష్ణశాస్త్రి, వేడుల, నాయని వంటి వారి ప్రభావం కనిపిస్తుంది.

డా॥ పి.వి.సుబ్బారావు

9849177594

రిటైర్డ్ ప్రొఫెసర్ & తెలుగు

శాఖాధిపతి, సి.ఆర్. కళాశాల, గుంటూరు.

వ్యాసాలు, లేఖా సాహిత్యం వంటి ప్రక్రియలన్నింటినీ స్పృశించి సుసంపన్నం చేశాడు తీలక్. కవిత్వానికి కావలసిన ప్రతిభ - వ్యుత్పన్నత - అభ్యాసం పుష్కలంగా ఉన్నందున ఉత్తమ శ్రేణి కవిగా ప్రసిద్ధుడయ్యాడు. కథా రచయితగా అంతే ప్రసిద్ధుడు.

'అమృతం కురిసిన రాత్రి'లో చెప్పినట్లు 'లలిత లలిత లతాంతమాలగా' భావించాడు. బ్రతుకులో నుండి చావునీ, దుఃఖాన్నీ వెళ్లిపోమ్మన్నాడు. అతి పిన్న వయసులో జూలై 2, 1966న 45వ ఏట తానే బ్రతుకు నుండి నిష్క్రమించాడు.

మరణానంతరం 1968లో ఆయన వచన కవితలను విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్ 'అమృతం కురిసిన రాత్రి' పేరిట సంకలనంగా వెలువరించారు. ఆ సంకలనానికి 1969లో ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడెమీ, 1971లో కేంద్ర సాహిత్య అకాడెమీ పురస్కారాలు ఇచ్చాయి. అంతకుముందే కవితా ప్రియుల హృదయాల్లో ఆ ఖండికలు నిలిచి పోయాయి. 'అమృతం కురిసిన రాత్రి' ఇప్పటివరకు 15 ముద్రణలు పొందింది. ఆ సంపుటి ఆధారంగా తీలక్ కవితా విశేషాలను స్థూలంగా పరిశీలిద్దాం.

తీలక్ కవితా విశేషాలు: కవిత్వ తత్వవివేచన, 2. నగర జీవిత చిత్రణ, 3. స్మృతి కవితా చిత్రణ, 4. మధ్యతరగతి జన జీవిత చిత్రణ, 5. అట్టడుగు జన జీవిత చిత్రణ, 6. యుద్ధోన్మాద నిరసన 7. అధిక్షేపాత్మక కవితా చిత్రణలుగా విశ్లేషించి వాటిని పరిశీలిద్దాం.

1. కవిత్వ తత్వవివేచన

'నా కవిత్వం', 'నవత-కవిత' ఖండికల్లో తీలక్ తన కవితా లక్ష్యాన్ని వివరిస్తూ 'ఇజాలలో ఇంప్రిజన్' కావడం ఇష్టం లేనందున 'నా కవిత్వం కాదోక తత్వం' అన్నాడు. 'నా అక్షరాలు కన్నీటి జడులలో తడిసే దయాపారావతాలు/విజయ ఐరావతాలు/వెన్నెలలో ఆడుకొనే అందమైన ఆడపిల్లలు'-అని అందమైన ఆర్థమైన భావాలను అందమైన శైలిలో చెప్పడమే తన కవితా లక్ష్యమన్నాడు. ఆధునిక కవిత్వతత్వాల్లో ఉన్న దేనికీ తన కవిత్వం చెందదని స్పష్టీకరించాడు. ఏ ఇజానికి కట్టుబడకున్నా నిరంతర కవితాన్వేషిగా కవితా ఎవరెస్ట్ ని అధిరోహించిన ప్రతిభాసంపన్నుడు. స్వేచ్ఛాప్రియుడు, సౌందర్యం- అభ్యుదయం ఆయనకు రెండు కళ్లు. భావకవితా యుగం నుండి సంక్రమించిన

శబ్ద శైలి సౌందర్యం, అభ్యుదయ కవితా యుగ ప్రభావంతో సామాజిక హితాన్ని కాంక్షించే వస్తు స్వీకరణ ఆయన కవితకు ప్రత్యేకతను సంతరించి పెట్టాయి. ఆయన భావ కవితా సౌందర్య పిపాస కవిత్వ సీమను సౌందర్య సీమగా చేసింది. అందుకే 'గాజుకెరటాల వెన్నెల సముద్రాలూ, జాజిపువ్వుల అత్తరు దీపాలూ మంత్ర లోకపు మణిస్తంభాలూ నా కవితా చందనశాలా సుందర చిత్ర విచిత్రాలు' అని అభివర్ణించాడు.

తీలక్ కవితా విమర్శకుడిగా 'నవత-కవిత' ఖండికలో 'కవిత్వం ఒక ఆల్మైమి. దాని రహస్యం కవికే తెలుసు. కాళిదాసుకు తెలుసు. పెద్దన్నకు తెలుసు. శ్రీశ్రీకి తెలుసు' అని కవితాకళను రసవాద విద్యతో పోల్చాడు. కవిత్వ పరమావధిని వివరిస్తూ 'కవిత్వం అంతరాంతర జ్యోతిస్సీమను బహిర్గతం చేయాలి. విస్తరించాలి చైతన్యపరిధి/ అగ్ని చల్లినా / అమృతం కురిసినా అందం ఆనందం దాని పరమావధి కావాలని' వివేచించాడు. తీలక్ భావకవా? అభ్యుదయకవా? అనే చర్చ విమర్శకుల్లో సాగింది. కుందుర్తి చెప్పినట్లు, 'తీలక్ అభ్యుదయ భావాలకు రమ్యమైన శైలిని సమకూర్చడంలో కృతకృత్యుడయ్యాడు'. మొత్తం పరిశీలించి చూస్తే అభ్యుదయ భావన, కాలానికోద్యపు నాద శబ్ద సౌందర్యమూ రెండింటి మేళవింపు తీలక్ కవిత్వమన్న అభిప్రాయం సమంజసం. కృష్ణశాస్త్రి భావనాశక్తి, శ్రీశ్రీ అభ్యుదయాను రక్తి తీలక్ కవిత్వంలో అంతర్వాహినులుగా కనిపిస్తాయి. జీవితంలో సుఖం కోసం, శాంతి కోసం పరితపించే మానవ మనుగడను తలచి విలపించాడు.

తీలక్ కవితా విమర్శకుడిగా 'నవత-కవిత' ఖండికలో 'కవిత్వం ఒక ఆల్మైమి. దాని రహస్యం కవికే తెలుసు. కాళిదాసుకు తెలుసు. పెద్దన్నకు తెలుసు. శ్రీశ్రీకి తెలుసు' అని కవితాకళను రసవాద విద్యతో పోల్చాడు. కవిత్వ పరమావధిని వివరిస్తూ 'కవిత్వం అంతరాంతర జ్యోతిస్సీమను బహిర్గతం చేయాలి. విస్తరించాలి చైతన్యపరిధి/ అగ్ని చల్లినా / అమృతం కురిసినా అందం ఆనందం దాని పరమావధి కావాలని' వివేచించాడు. తీలక్ భావకవా? అభ్యుదయకవా? అనే చర్చ విమర్శకుల్లో సాగింది.

జీవితంలో బీభత్సానికి భయపడక జీవితాన్ని సాహసయాత్రగా భావించమని ప్రబోధించాడు.

2. నగర జీవిత చిత్రణ

ఆధునిక కవితాధోరణుల్లో నగర జీవిత చిత్రణం ఒకటి. ఆంగ్లకవులు టి.యస్. ఇలియట్, బ్రౌనింగ్ వంటి వారి ప్రభావంతో అభ్యుదయ కవులు అనినెట్టి, పరాథి, నారాయణరెడ్డి వంటి కవులు మద్రాసు నగరాన్ని వర్ణించారు. నారాయణ బాబు విశాఖ పట్టణాన్ని వర్ణించాడు. తీలక్ హైదరాబాదు నగరాన్ని స్త్రీతో పోల్చి 'నగరం మీద ప్రేమగీతం' ఖండిక రాశాడు. ట్యాంక్ బండ్స్ ని నడుంతో, అబిడ్సేని కళ్లతో పోల్చాడు. 'నా బత్ పహాడ్స్' నాగారంగా భావించాడు.

హైదరాబాదు నగరాన్ని 'పూర్వదల్ రహస్యాల్ని / నేటికీ దాచుకున్న / పుండ్రేక్షు కోదండంగా' నిరసించాడు. యాంత్రిక నాగరిక విలాసాల్లో మునిగి తేలుతున్న ప్రజల దుస్థితిని 'నగరంలో హత్య' ఖండికలో అధిక్షేపించాడు. 'రాజమండ్రి పాటలు' ఖండికలో గోదావరి వరదల్లో రాజమండ్రి స్థితిని 'అంచులు మోసిన గోదావరి ఆకాశం క్రిందికి

దిగినట్లు వుంది / ముచ్చటగా రైలు వంతెన ముత్యాల వడ్డాణంలా అమరింది' అని ఉత్పేక్షించాడు. రాత్రిపాట రాజమండ్రి వెళుతుంటే రమ్య గాతమీ జలాలలో / కొన్నివేల విద్యుద్దీపాల ప్రతిఫలిస్తాయి / ఎవరివిధ ధమ్మిల్లంతో యిన్ని / కాంతి లతాంతాల్ని తురిమారు' అని రాజమండ్రిని సుందరిగా భావించి భావ కవిత్వపు పోకడలో వర్ణించాడు.

3. స్మృతి కవితా చిత్రణ

పాశ్చాత్యుల ఎలిజీ ఆధారంగా తెలుగులో స్మృతికవిత్వం వచ్చింది. ఆత్మీయులు మరణించినప్పుడు రాసే స్మృతిగీతమే ఎలిజీ. తీలక్ ముచ్చటగా మూడు స్మృతి కవితా ఖండికలు రాశాడు. వాటిలో నెహ్రూ, కెనడీ మరణాలకు స్పందించి రాసినవే, దేశ నాయక స్మృతి ఖండికలు. కొనకళ్ల వెంకటరత్నం మరణానికి స్పందించి రాసిన ఖండిక ఆప్తస్మృతి.

జవహర్లాల్ నెహ్రూ మరణానికి స్పందించి కవులంతా స్మృతి కవితలు రాశారు. తీలక్ స్మృతిగీతం అత్యద్భుతం. నెహ్రూ మరణంతో ప్రపంచం దుఃఖసాగరంలో మునిగిన విషయాన్ని 'ఈవేళ పువ్వులన్నీ వాడిపోయిన రోజు/ ఏకాంతంలో భూమి ధృవ గళాలెత్తి ఏడ్చిన రోజు' అంటాడు. అమెరికా అధ్యక్షుడిగా ప్రపంచ దేశాల మన్ననలందిన కెనడీ మరణానికి స్పందించిన తీలక్ 'దుర్మరణవార్త' ఖండిక రచించాడు. కెనడీ మరణంతో 'నివ్వెరపడింది జగత్తు/ నిజం నమ్మలేకపోయింది/ చరిత్రకేదోశాపం వుందని' ఆవేదన వ్యక్తపరచాడు. కెనడీ హత్యేదంతం బాపూజీ విషాదగాధను ప్రతిధ్వనింపజేస్తూందని 'మహాత్ముల మహనీయుల రుధిరంతో మరకపడింది ధరిత్రీ వదనం' అంటూ విషాదాశ్రువులు చిందించాడు.

'బంగారు మామ' పాటల రచయిత కొనకళ్ల వెంకటరత్నం మరణానికి స్పందించి 'కొనకళ్లకు అక్షరంజలి' స్మృతిగీతం రాశాడు తీలక్. అందులో ఆయన నిబద్ధతను ప్రశంసించిస్తూ 'తెలుగుదనం, వెలుగుదనం' పంచిన రచయితగా అభినుతించాడు.

4. మధ్యతరగతి జన జీవిత చిత్రణ

అభ్యుదయ కవులు ఆరుద్ర, అనిశెట్టి, కుందుర్తి మధ్య తరగతి జన జీవిత చిత్రణను నిశిత పరిశీలనతో వర్ణించారు. తీలక్ మధ్య తరగతి జీవితాల్లో సమస్యలను పరిష్కరించుకోలేక గొంగళి పురుగులాంటి జీవితాలను గడిపే కోటేశ్వరరావు, వీరేశ్వరరావు, జోగేశ్వరరావుల వ్యధార్త గాధ యధార్థ చిత్రణను ఆర్థంగా చేశాడు. తపాలా వార్షికోత్సవం కోసం మిత్రుడు డా॥ తంగిరాల వెంకటసుబ్బారావు కోరిక మేరకు 'తపాల బంట్లోతు' ఖండిక రాశాడు తీలక్. అప్పటి కవుల దృక్పథాన్ని అన్యూపదేశంగా అధిక్షేపిస్తూ 'ఈ నీ ప్రార్థన కడుంగదు అసహ్యం సుబ్బారావు / ఉత్త పోస్ట్మేన్ మీద ఊహలు రాసే రావు' అంటూనే ప్రారభించి తపాలా బంట్లోతు స్థితిని, 'ఎందలో, వానలో ఎండిన చిలికిన చిన్న సైజు జీతగాడు/ చెవిలో పెన్సిల్, చేతిలో సంచి, కాకి దుస్తులు, అరిగిన చెప్పులు ఒక సాదా పేదవాడు/ ఇంటింటికి వీధి వీధికి తిరిగేవాడు ప్రైమ్మినిస్టరా? ఏం' అంటూ ఆరంభించి అతడి వృత్తిధర్మంలో నిబిడికృతమైన సేవాదృష్టిని గొప్పగా కవిత్వీకరించాడు. కమ్యూనికేషన్ వ్యవస్థ అభివృద్ధి చెందని రోజుల్లో పోస్ట్మేన్ ఉత్తరాల కోసం ప్రజలు ఎదురుచూసేవారు. 'వర్తకుడికి,

నర్తకుడికీ, ఉద్యోగశాస్త్రదేవ నవీన యక్షుడికీ, ఖైదులో దొంగకీ, హంతకుడికీ, మనిషికీ, రాక్షసుడికీ /నువ్వు దూరాల తీరాల విచిత్రంగా ఒకే నిమిషం అనే కండే చుట్టూ త్రిప్పుగల నేర్పరివి, కూర్చుండి/అదృష్టాధ్వం మీద నీ గమనం శుభాశుభాలకు నువ్వు వర్తమానం' అంటూ అతడి ఘనతను వినుతించాడు. అతడి ఆర్థిక దుస్థితికి సానుభూతి చూపిస్తూ 'ఇన్ని ఇళ్ళు తిరిగినా నీ గుండె బరువు దిండుకోవడానికి ఒక్క గడ్డవలేదు/ ఇన్ని కళ్ళు పిలిచినా ఒక్క నయనం నీ కోటు దాటి లోపలికి చూడదు' అని ఆర్థికతతో వర్ణించాడు.

ఆధునిక కవిత్వంలో పోస్ట్ మోడర్నిటీ గురించి ఇంత గొప్పగా రాసిన ఖండిక మరొకటి లేదు. భారతీయ భాషల్లో కూడా లేదంటే అతిశయోక్తి కాదు.

5. అట్టడుగు జన జీవిత చిత్రణ

అభ్యుదయ కవులంతా అట్టడుగు జన జీవిత చిత్రణను మానవతా దృష్టితో చేశారు. గురజాడ, రాయప్రోలు ప్రభావంతో ఆధునిక కవులంతా దేశభక్తి కవితలు రాసే సమయంలో, తిలక్ ఆర్థ హృదయాను భూతితో, కరుణ రసస్ఫూరకంగా, పాఠకుల గుండెలు పిండే సామాజిక దుర్భర సంఘటనలతో మానవతా దృష్టితో 'ఆర్థగీతం' రాశాడు. 'నా దేశాన్ని పాడలేను/ నీ ఆదేశాన్ని మన్నించలేను/ ఈ విపంచితలో శృతి కలుపలేను' అని ప్రకటించాడు. తన యెడదమ్రాడైన దుస్థితికి హేతువులను కవిత్వీకరిస్తూ, 'నేను చూశాను నిజంగా ఆకలితో అల్లాడి మర్రి చెట్టుకింద మరణించిన ముసలివాణ్ణి నేను చూశాను నిజంగా నీరంధ్ర వర్షాన వంతెన క్రింద నిండు చూలాలు ప్రసవించిన దృశ్యాన్ని / నేను చూశాను. నిజంగా తల్లి లేక, తండ్రి లేక తిండిలేక ఏడుస్తూ ముంజేతుల కన్నులు తుడుచుకుంటూ మురికికాలువ ప్రక్కనే నిద్రించిన మూడేళ్ల పసిబాలుణ్ణి / నేను చూశాను. నిజంగా పిల్లలకు గంజి కాసిపోసి తాను నిరాహారుడై రుద్ద బాష్పాకులిత నయనమై ఆఫీసుకు వచ్చిన వృద్ధుని పూయ్ వీరన్నని నేను చూశాను నిజంగా క్షయగ్రస్థ భార్య యిక బతకకదని డాక్టరు చెప్పినప్పుడు ప్రచండ వాతూల హతనీపశాఖ వలె గజగజ పణికిపోయిన అరక్త అశక్త గుమస్తాని / అయిదారుగురు పిల్లలు గలవాణ్ణి / నేను చూశాను నిజంగా మూర్తిభవిత దైన్యాన్ని హైన్యాన్ని క్షుభిత కల్లోల నీరధుల్ని గచ్చత్ శవాకార వికారుల్ని / ఇది ఏ నాగరికతకు ఫలశ్రుతి?' అని ఆవేదనతో ప్రశ్నించాడు. 'ఇది ఏ విజ్ఞాన ప్రకర్షకు ప్రకృతి? అని ఆశ్చర్యాన్ని ప్రకటించాడు. ఏ బుద్ధదేవుని జన్మభూమికి గర్వస్పృతి? అని అధిక్షేపించాడు. దుర్భర సంఘటనల దృశ్య మాలికలతో తిలక్ కుమిలిపోయాడు. పేదరికం సమసిపోయేంత వరకు తనకు మనశ్శాంతి లేదని అలమటించాడు. ఆధునిక కవిత్వంలో తిలక్ అట్టడుగు జనజీవిత చిత్రణ మానవతా దృక్పథంతో అద్భుతంగా చిత్రించాడు.

స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో మీ ఊరు, మీ ముందు తరాలు...

వాటి గురించి ఎవరికి వారు తలుచుకోవడం కాదు, మొత్తం తెలుగువారికీ కూడా తెలిసేటట్టు చేయడం మనందరి విధి. మీ ప్రాంతాలలో జరిగిన జాతీయోద్యమం గురించి రాసి పంపించండి. ఘటనలు, దేశభక్తుల గురించి రాయవచ్చు, ఏ పంథాలోని వారైనా చరిత్రలో ఎక్కవలసిన వారే. ఆ మహోద్యమంలో అన్నీ త్యాగం చేసినా వెలుగు చూడలేకపోయిన మహనీయుల గురించి, వారి ఘనత గురించి ఈ దీపావళి సందర్భంగా తీసుకువస్తున్న ప్రత్యేక సంచికలో పరిచయం చేయండి! చరిత్రకు సమగ్రతను తెచ్చే కృషిలో పాల్గొనండి!

నిబంధనలు

కచ్చితమైన ఆధారాలు ఉండాలి. ఫోటోలు ముఖ్యమే. ఏ ఉద్యమం, జైలు జీవితం ఎక్కడ, 1947 తరువాతి జీవితం వ్యాసాలలో స్పష్టంగా ఉండాలి. వ్యక్తిగత వివరాలకు తక్కువ చోటే ఇవ్వండి. వీటి గురించి నమోదైన పుస్తకాల పేర్లు ఉంటే మంచిది. ఏదో సందర్భంలో వచ్చిన వార్తా కథనమైనా పరవాలేదు. ఆత్మకథలు ఉంటే (ముద్రితం/ అముద్రితం) తప్పక ప్రస్తావించండి. అతిశయోక్తులకు చోటు ఇవ్వవద్దు. చరిత్ర రచన మీద అశ్రద్ధ, అవగాహన లోపం ఇప్పటికే చాలా నష్టం చేసింది. ఇప్పుడు అలాంటి లోపం జరగరాదు. ఆ మహనీయులను మళ్లీ అవమానించరాదు.

వ్యాసం డీటీపీ ఏ4లో ఒక పేజీ, చేతివ్రాతలో రెండు పేజీలకు మించరాదు. మెయిల్ సబ్జెక్ట్లో దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక కోసం అని రాసి చక్కగా స్కాన్ చేసి jagritiweekly@gmail.com కి పంపాలి. పోస్ట్ ద్వారా అయితే- ఇంటి నెం. 3-4-228/4/1, జాగృతి భవన్, కాచిగూడ, 500027కి పంపండి. కరోనా దృష్ట్యా తప్పనిసరి అయితేనే ఈ పద్ధతి వాడుకోగలరు. వ్యాసకర్త చిరునామా, ఫోన్ నెంబర్ మర్చిపోవద్దు.

రచనలు చేరాల్సిన చివరి తేదీ సెప్టెంబర్ 10.

6. యుద్ధోన్మాద నిరసన

అభ్యుదయ కవులంతా రెండో ప్రపంచ యుద్ధం వల్ల జరిగిన నష్టాన్ని అల్లకల్లోల స్థితిని నిరసించారు. 'ఒక బాంబు ఉరిమి ఊడి గుడ్డివాడి చేతిలో పడింది. వాడు మాదా కబళం' అని మహదానందంతో దోసిలి పట్టడంతో తల పగిలి వాడి కల చెదిరింది' - అని ప్రభుత్వ నిర్దిష్టతను, అమానుషత్వాన్ని ఆవేదనతో అధిక్షేపించాడు.

'సైనికుడి ఉత్తరం' - ఖండికలో సైనికుడు తన భార్య అనుభూతుల స్మృతులను స్ఫురణకు తెచ్చుకొని కొన్నివేల మైళ్ల దూరం మన మధ్య ఒక యుగంగా అడ్డు పడిందని ఆమె రూపం చేపా చలిలో వెచ్చగా తగిలిందన్న పలవరింపులతో ఉత్తరం ముగించాడు.

టులాన్ వట్టణపు గుండెల్లో 'పేలి జర్మనీ శతఘ్నిని, అది సృష్టించిన విధ్వంసానికి చలించి తిలక్ నరహంతక నాజీలను గుడ్డగూబలని అధిక్షేపించాడు. సైనికుల సమాధుల చుట్టూ తిరిగేవారి ఆత్మబంధువులను ఓడారుస్తూ సాను భూతితో 'శవాలు మాట్లాడవు, మృత్తిక గుర్తించదు. మృత్తికకు దయవుండదు' అందుకే మీరు వెళ్లిపోండి అన్నాడు.

"అమ్మా! నాన్న ఇంకా రేలేదేందని" ప్రశ్నించిన పిల్లాడిని పాకిస్తాన్ యుద్ధంలో వీరమరణం చెందిన సైనికుడి భార్య ఆవేదనతో అక్కున చేర్చుకొని రుద్ద కంఠంతో 'జైహింద్' అన్నది. వీరపత్నిగా, వీరమాతగా ఆమె ఆత్మ స్వయిర్యాన్ని తిలక్ ప్రశంసించాడు. యుద్ధోన్మాదాన్ని నిరసించాడు.

7. అధిక్షేపాత్మక కవితా చిత్రణలు

తిలక్ కవితా ఖండికల్లో అధిక్షేపాత్మకాలెన్నో ఉన్నాయి. 'స్వా సిలబస్' ఖండికలో భారతదేశంలో అధిక జనాభాను, ఆర్థిక దుస్థితిని అధిక్షేపిస్తూ "అమెరికాలో డాలర్లు పండును / ఇండియాలో సంతానం పండును" అంటాడు.

స్త్రీలపై జరిగే అత్యాచారాలను, వేధింపులను అధిక్షేపిస్తూ 'గజానికొక గాంధారి కొడుకు, గాంధీగారి దేశంలో' అంటాడు. ఆధునిక సమాజంలో అభినవ దుశ్శాసనులున్నారని ధ్వని పూర్వకంగా చెప్పాడు. రాజకీయ నాయకుల మానసిక స్థితిని అధిక్షేపిస్తూ 'మాలిన్యం మనసులో వున్నా మల్లెపూవులా నవ్వగల్గడం ఈనాటి తెలివి' వంటి పంక్తుల్లో అధిక్షేపాత్మక ధ్వనులు ఆలోచనాత్మకాలు. ★

ఎటు చూసినా చెట్లు.
ఒకపక్క కొండలు, మరోపక్క
సముద్రం. సముద్రానికి ఆనుకుని
రెండొందల గడపలున్న పల్లెటూరు
కొత్తూరు. “ఓలమ్మీ అంత అన్నం ముద్ద,
రేతిరి వండిన ఉప్పుసేపల కూర సత్తు
కేరేజీలో ఏసి గంపలో పెట్టు” పకాలి అన్నం
తింటున్న ఆదెమ్మ కూతురితో అంది. “నువు
కంచం కాడ్చుంచి బేగీ లెగు, వేనోచ్చే
టైమయింది” ఎండు నెత్తళ్లు, చావళ్లు
గంపలో సర్దుతూ అంది గంగ. “సరి సరే
అయిపోవచ్చింది” చీర చెంగుతో చేతులు
తుడుచుకుంటూ అంది ఆదెమ్మ.
గంపనెత్తిపెట్టుకుని గంపతోపాటు తల్లిని
వ్యాను ఎక్కించి ఇంటికొచ్చింది గంగ.
పలాసలో బస్సెక్కి పాతపట్నం
బయలుదేరింది ఆదెమ్మ.

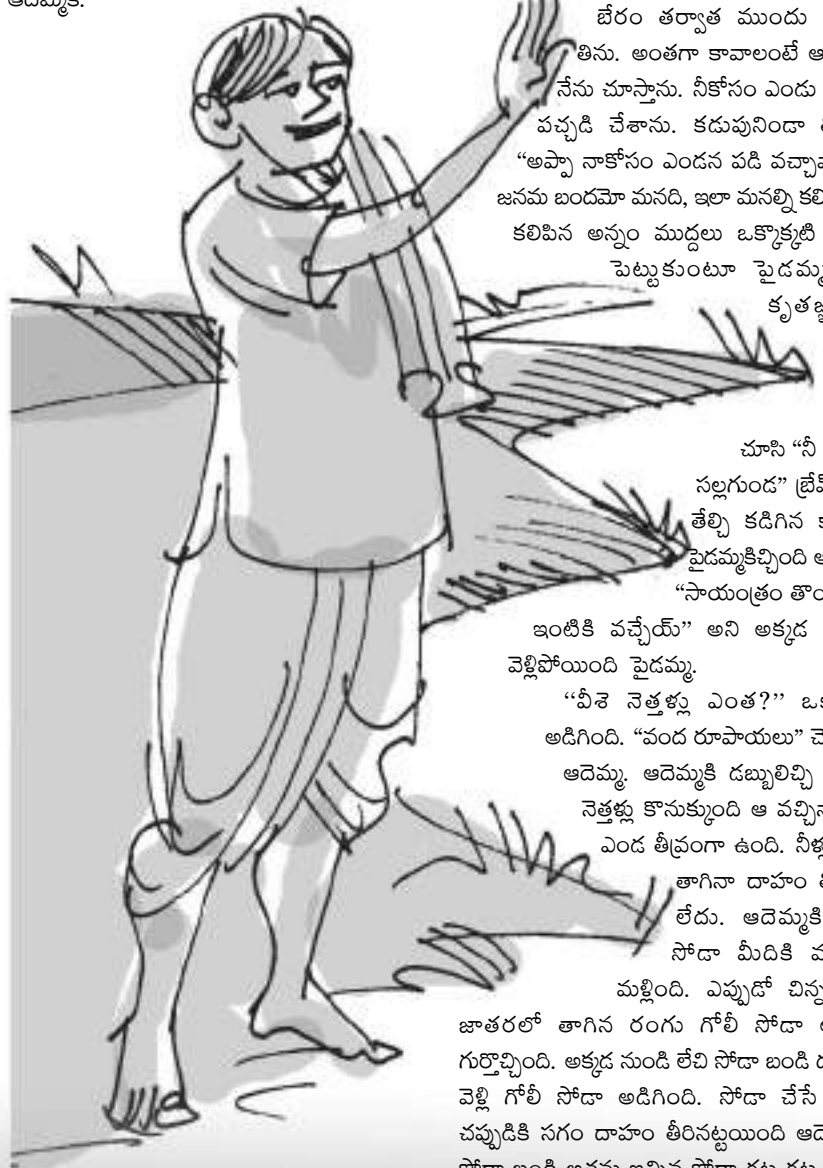
బిస్సు పాతపట్నం చేరుకోగానే దిగి, గంప
నెత్తిని పెట్టుకుని ఊరు చివరనున్న పైడమ్మ గడపలో
గంప దించింది ఆదెమ్మ. సంతకి వచ్చినప్పుడల్లా
ఆదెమ్మకి తన ఇంటిలో చోటిస్తుంది పైడమ్మ. అప్పా
అప్పా అంటూ పైడమ్మను ప్రేమతో పలకరించేది
ఆదెమ్మ. ఆదెమ్మ తనని అలా విలిచినప్పుడల్లా
పైడమ్మకు చెల్లెలు లేదన్న లోటు తీరేది.

“కేరేజు తెచ్చుకోకపోతే ఈ రాత్రికి నీకింత ముద్ద
పెట్టలేనా?” క్యారేజీలోని అన్నం తింటున్న ఆదెమ్మ
కేసి చూస్తూ అంది పైడమ్మ. “అది కాదప్పు ఈ ఊరిలో
ఉన్న రెండు రోజులు నీ ఇంటికాదే తింటున్నాను.
ఈ రేతిరింటే కేరేజు ఎలాగో ఉంది కద” కూరలో
ఉప్పుచేప అన్నంలో సంజుకుంటూ అంది ఆదెమ్మ.
“నేనున్నాను కద, నా చెల్లి అయితే ఇలాంటి పని
చేస్తుందా” ఆదెమ్మను నిందించింది. “ఊరుకో అప్పు
నేను నీ సెల్లినే కద. ఈ పాలికి తప్పు కాసేసాను”
క్యారేజ్ కడిగేసి అరుగు మీద పెట్టింది ఆదెమ్మ.
“ఇవిగో అప్పు సంధ్రపు ఇనకలో ఆరబెట్టిన ఎండు
నెత్తలు మాంచి రుసిగా ఉంటాయి, కూరొండుకో”
గంపలోంచి కాన్ని నెత్తలు తీసి పైడమ్మకి ఇచ్చింది.
“నువ్వు చేపలు ఇవ్వడమే గాని ఎప్పుడూ డబ్బులు
తీసుకోవు” పైడమ్మ అలా అనగానే “మన మద్దైన
డబ్బులెందుకు అప్పా... కడుపుకింత కూడు
పెడుతున్నావు మా అప్పకి ఈ మాత్రం ఇవ్వలేనా,
ఎక్కడ కొత్తూరు ఎక్కడ పాతపట్నం కడుపు జరగక
కుటుంబాన్ని వదిలేసి ఊళ్లు ఊళ్లు దాటి ఈ
ఊరొచ్చాను. ఈ రాత్రికి ఈ మా తల్లి తల

సంత

చొక్కర తాతారావు

దాసుకోడానికి కాస్త నీడివ్వగా సరిపోయింది లేదంటే
ఏ రామాలయం మెట్ల మీదో పడుకోవాలి. ఈ తల్లికి
మనసులోనే దండమెట్టుకోవాలి” అదెమ్మ కళ్లు
తడిసాయి. “ప్రయాణంలో అలిసి పోయింటావు,
ఉదయం సంతకెళ్లాలి, పడుకో” అంటూ పైడమ్మ
లోపలికి వెళ్లిపోయింది. బిస్సు కుదుపులకి ఒళ్లంతా
కదిలిందేమో అలా పడుకోగానే ఇలా నిద్ర పట్టేసింది
ఆదెమ్మకి.

ఆదివారం సంత వచ్చేపోయే జనంతో కిటకిట
లాడిపోతుంది. కూరగాయలు, మిరపకాయలు,
మినుములు, పెసలు, వసువుకొమ్ములు, బిట్టలు
ఒకటేమిటి ఆ సంతలో దొరకని వస్తువంటూ లేదు.
ఊర్లో ఎన్ని దుకాణాలున్నా సంతకొచ్చి సరుకులు
కొంటేనే పల్లె జనానికి అదో తృప్తి. అన్ని పాపులు
దాటి సంత చివర ఓ మూలన ఎండు చేపలు,
నెత్తళ్లు, చావళ్లు అమ్ముతూ కనిపించింది ఆదెమ్మ.
ఆ ఎండలో కాల్చిన కానాగర్ల చేపలా ముఖమంతా
మాడిపోయి ఉంది. అప్పుడొక బేరం అప్పుడొక బేరం
వస్తూ మధ్యాహ్నం భోజనాల టైంకి గంపలో సగం
సరుకు అమ్ముడైపోయింది. మధ్య మధ్యలో సీసాలోని
నీళ్లు తాగుతూ పాలిపోయిన ముఖం చీర చెంగుతో
తుడుచుకుంటోంది ఆదెమ్మ.

“ఇక్కడున్నావా చెల్లీ! నీకోసం అటు ఇటు
చూస్తున్నాను ఎక్కడున్నావో అని.
బేరం తర్వాత ముందు అన్నం
తీసు. అంతగా కావాలంటే ఆ బేరం
నేను చూస్తాను. నీకోసం ఎండు నెత్తలు
పచ్చడి చేశాను. కడుపునిండా తీసు”.
“అప్పా నాకోసం ఎండన పడి వచ్చావా? ఏ
జనమ బందమో మనది, ఇలా మనల్ని కలిపింది”
కలిపిన అన్నం ముద్దలు ఒక్కొక్కటి నోట్లో
పెట్టుకుంటూ పైడమ్మ కేసి
కృతజ్ఞతగా

చూసి “నీ కడుపు
సల్లగుండ” బ్రేవ్ మని
తేల్చి కడిగిన క్యారేజ్
పైడమ్మకిచ్చింది ఆదెమ్మ.
“సాయంత్రం తొందరగా
ఇంటికి వచ్చేయ్” అని అక్కడ నుండి
వెళ్లిపోయింది పైడమ్మ.

“వీశె నెత్తళ్లు ఎంత?” ఒకావిడ
అడిగింది. “వంద రూపాయలు” చెప్పింది
ఆదెమ్మ. ఆదెమ్మకి డబ్బులిచ్చి ఎండు
నెత్తళ్లు కొనుక్కుంది ఆ వచ్చినావిడ.
ఎండ తీవ్రంగా ఉంది. నీళ్లు ఎన్ని
తాగినా దాహం తీరడం
లేదు. ఆదెమ్మకి గోలీ
సోడా మీదికి మనసు
మళ్లింది. ఎప్పుడో చిన్నప్పుడు
జాతరలో తాగిన రంగు గోలీ సోడా ఆమెకి
గుర్తొచ్చింది. అక్కడ నుండి లేచి సోడా బండి దగ్గరకు
వెళ్లి గోలీ సోడా అడిగింది. సోడా చేసే గ్యాస్
చప్పుడికి సగం దాహం తీరినట్టయింది ఆదెమ్మకి.
సోడా బండి అతను ఇచ్చిన సోడా గట గట తాగేసి

వాకాటి పాండు
రంగరావు స్మారక
దీపావళి కథల
సాటికి
ఎంపికైనది

ఒక్కసారిగా ఊపిరి పీల్చుకుంది. “అమ్మయ్య ఇప్పటికి దాహం తీరింది” నుదుటి మీద పట్టిన చెమట తుడుచుకుంటూ అంది ఆదెమ్మ.

సాయంత్రానికి గంపలోని చేపలన్నీ అమ్మేసింది ఆదెమ్మ. వచ్చిన డబ్బుతో సంతలో గంపకు సరివడేంత వసుపు కొమ్ములు కొనుక్కుంది. వచ్చినప్పుడు ఎందుచేపలు తెచ్చుకుని తిరిగి

వెళ్లేటప్పుడు పసుపు కొమ్ములు కొని ఊరిలో మారు బేరానికి అమ్ముతుంది. అలా చేస్తేనే రాను పోను ఖర్చులతో పాటు తనకూ కొంత మిగులుతుంది. ఇన్నాళ్లు కొద్దో గొప్పో అలా సంపాదించబట్టే ఆదెమ్మ కుటుంబం వీధిన పడకుండా ఉంది. పసుపు గంపతో వచ్చిన ఆదెమ్మను చూసి గంప దించి అరుగు మీద పెట్టింది పైడమ్మ. “పగలంతా ఎండన పడి చెమటతో తడిసిపోయావు. పెరట్లోకి వెళ్లి స్నానం చేసి రా వేడి వేడి కూడు వడ్డిస్తాను తిందువుగాని” అంది పైడమ్మ. “మా వుట్టింట్లోనూ ఇలాంటి జరుగుబాటు జరగలేదు. ఏటిచ్చి నీ రుణం తీర్చుకోగలను” ఆదెమ్మ గొంతు గద్గదికమయింది. “నువ్వేమీ ఇవ్వద్దు, నేను ఉన్నంతవరకు ఈ అక్కను చూడ్డానికి వస్తుండు,

నాకంతే చాలు” పైడమ్మ గొంతు పూడుకుపోయింది. పైడమ్మకి పిల్లలు లేరు. భర్త చనిపోయి ఐదేళ్లయింది. అప్పటినుండి ఆమెది ఒంటరి బతుకే. ఆ ఒంటరి బతుకులోకి వసంతంలా

వచ్చింది ఆదెమ్మ. ఆదెమ్మను సొంత మనిషిలా చూస్తుంది పైడమ్మ. మొన్న పండక్కి పైడమ్మకి చీర పెట్టి గంగకి బట్టలు కొని ఇచ్చింది. ఆదెమ్మకి కష్టమొచ్చినప్పుడల్లా ఏదో రూపంలో సాయ పడుతుంది. మనిషికి మనిషే సాయపడతారని పైడమ్మను చూస్తే తెలుస్తుంది.

గంగని తీసుకుని రమ్మని ఎన్నోసార్లు తనతో చెప్పింది పైడమ్మ. కుదరక గంగను తనే తీసుకుని వెళ్లేదు. ముహూర్తాలు పెట్టాక పెళ్లికి సెప్పడానికి గంగని తనతో కూడా తీసుకొస్తానని చెబితే “నేను పోయాక తీసుకొస్తావా” అని నిష్ఠూరాలాడేది. “అంత మాటనకు. పది కాలాలు నువ్వు నల్లగా ఉండాలి, ఈ సెల్లిని నీ కడుపులో దాసుకోవాలి” అని ఆదెమ్మ గతంలో జరిగిన సంఘటన గుర్తు తెచ్చుకుని కళ్లు చెమర్చింది. “అప్పా ఎక్కోస్తాను. ఏట బాగా సాగితే వచ్చే నెల మళ్లీ సేపలు తీసుకుని సంతకొస్తాను” పైడమ్మ తోడురాగా పాతపట్నం బస్తాండీకి బయలు దేరింది ఆదెమ్మ. ఆదెమ్మను బస్సు ఎక్కించి దిగులు మేఘంలా ఇంటికి చేరుకుంది పైడమ్మ. పైడమ్మకి ఆ రాత్రి నిద్ర పట్టలేదు. ఆదెమ్మ మళ్లీ ఎప్పుడు వస్తుందా అని ఇప్పటినుంచే ఎదురు చూపులు చూస్తోంది పైడమ్మ.

అమ్మ తెచ్చిన వసువు గంపను వ్యాన్ నుంచి దించి ఇంటికి తీసుకొచ్చింది గంగ. “పైడప్ప నీ కోసం నువ్వండలు పంపింది” అని గంగ చేతికి పొట్ల మిచ్చింది. “సీన్నమ్మ బాగుందా?” నువ్వండల తింటూ పైడమ్మ గురించి అడిగింది గంగ. “బాగుంది, ఎప్పుడు నీ గురించే అడుగుతుంది. ఓ పాలి నిన్ను పాతపట్నం తీసుకెళ్లాలి” కూతుర్ని ప్రేమగా చేతుల్లోకి తీసుకుంటూ అంది ఆదెమ్మ.

ఆదెమ్మకి గంగ ఒక్కతే కూతురు. మనసు వేటకెళ్లే ఆ వేటలో వచ్చిన చేపలు ఆదెమ్మ బజార్లో

అమ్ముతుంది. ఇంటి పని, వంట పని అన్నీ గంగే చూసుకుంటుంది. గంగ మగపిల్లడైతే తనకి వేటలో సాయపడేవాడని మనసు ఎప్పుడు అంటుంటాడు. మనసుకి పెద్దవలలో ఓ భాగం ఉంది. ఆరోజు పడిన చేపల్లో తన వాటా చేపలు ఆదెమ్మ బజార్లో అమ్మేయగా, మిగిలిన చేపలు ఉప్పులో ఊర వేసి ఆనక ఎండబెడుతుంది. అలా ఎండిన చేపలు నెలకొకసారి పాతపట్నం సంతలో అమ్ముతుంది.

ఆరోజు ఎనిమిది గంటలకు సముద్రంలో పెద్ద వల వదిలారు. వలకి రెండువైపులా కట్టిన తాళ్లతో ఉన్న రెండు పక్కలు రెండు గంటల సేపు ఒడ్డుకి లాగితే వల ఒడ్డుకు చేరుతుంది. వల మొలలోతు నీటిలో ఉన్నప్పుడే మడి చుట్టూ నీటి పిట్టలు చేరి వల మడి కన్నుల్లోంచి చేపల్ని నోటితో కరిచి బయటకు తీసి తింటున్నాయి. నీటి పిట్టలు మడిని వదలకుండా ఉన్నాయంటే ఆరోజు మడి నిండా చేపలు ఉన్నట్టే. మడి ఒడ్డుకి రాగానే వల కన్నుల్లోంచి తేరిపార చూసిన మనసు పెదవి మీద ఒక నవ్వు నవ్వి “మడి ఒడ్డుకి లాగండిరా. ఇవాళ నెత్తలతో మడి నిండింది, మన పంటపండింది.” అంతా కలిసి ఒక్కసారి వల మడి ఒడ్డుకు లాగారు. బొడ్డు తాడు తప్పించి మడికేసి చూసాడు మనసు. తెల్లగా మెరిసిపోతూ నెత్తల్లు టప టప కొట్టుకుంటున్నాయి. రెండు పక్కల వేటగాళ్లు నలభై మంది కళ్లల్లో ఒకటే ఆనందం. మడిలో నెత్తలు టన్ను దాకా ఉంటాయి.

సహజంగా చేపలు గుంపులు గుంపులుగా నీటిలో వెళ్తుంటాయి. ముందు చేపలు ఎటు వెళ్తాయో వెనకాల వచ్చే చేపలు అటే వెళ్తాయి. అందుకే ఇతర చేపలేవీ లేకుండా కేవలం నెత్తలు చేపలే వలలో చిక్కుకున్నాయి. అడప దడప నెత్తలు చేపలు తినేందుకు వచ్చే పెద్ద చేపలు ఏవైనా ఉంటే వాటితో పాటు అవి వలలో చిక్కుకుంటాయి. అలా నెత్తలు

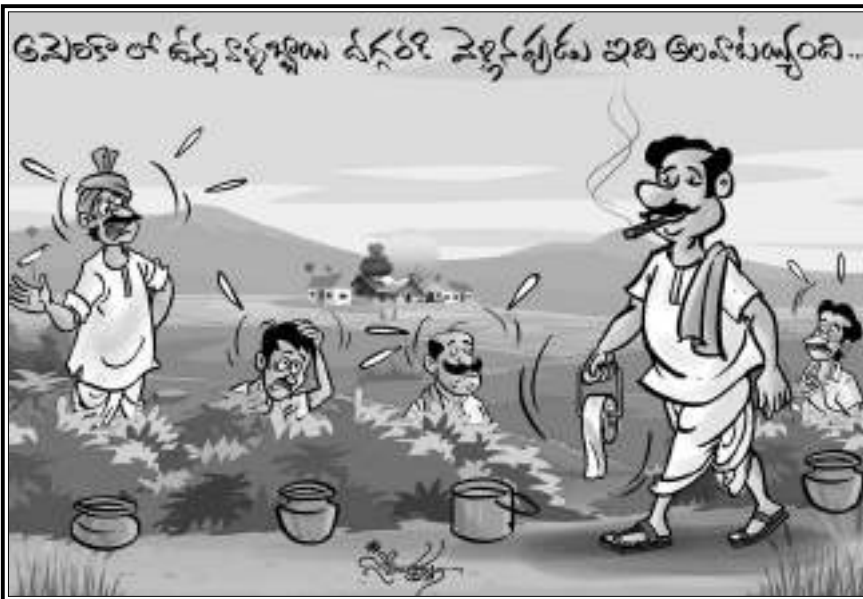
చేపలతో పాటు పొడవాటి మూతులున్న కదురు చేపలు కొన్ని వలలో వచ్చి చేరాయి. గంపలతో నెత్తలు ఒడ్డుకి మోస్తున్నారు వేటగాళ్లు. ఆదెమ్మ కూర్చుని గంపలన్నీ ఒక్కొక్కటి లెక్క పెడుతూ ఉంది. గంపలన్నీ మోయడం పూర్తయిన తర్వాత పోగు పడిన నెత్తలు రాశిని చూసి మనసు గంగమ్మ తల్లికి రెండు చేతులతో దండం పెట్టాడు.

ఒక్కొక్క గంప కొలుస్తూ బేరగాళ్లకు చేపలు అమ్ముతోంది ఆదెమ్మ. బేరగాళ్లు ఇచ్చిన డబ్బులు తీసుకుని తలపాగా చుట్టిన తువ్వాలు గుడ్డలో వేసుకుంటున్నాడు మనసు. బేరగాళ్లకు అమ్మేయగా మిగిలిన నెత్తలు చేపలు పది పాలు వేసి తన భాగానికి వచ్చిన చేపలు ఆదెమ్మకి అప్పగించాడు. ఆ నెత్తలు చేపలు గంగ సాయంతో మోసుకెళ్లి ఇసుక దిబ్బల మీద కల్లంలో ఆరబెట్టింది ఆదెమ్మ. వల ఒడ్డున ఆరబెట్టి, కుట్టు పడవ ఒడ్డు మీద పెట్టించాడు మనసు.

మిట్ట మధ్యాహ్నం. సూరీడు నెత్తి మీద భగభగ మందుతున్నాడు. ఉదయం తిన్న పకాలి అన్నం అరిగి పోయి కడుపు నకనకలాడుతోంది మనసుకి. మూడు క్యారేజీల్లో ఒకటి మనసుకిచ్చి మరొకటి గంగకిచ్చి మిగిలిన కేరేజ్ ముందు పెట్టుకుని అంతా కలిసి అన్నం తింటున్నారు.

“ఎదర గంగ పెళ్లి ఉంది. దాని పెళ్లికి నాలుగు కాసులు ఎనకెయ్యాలి” అన్నం ముద్దు నోట్లో పెడుతూ మనసుతో అంది ఆదెమ్మ. “ఇలాంటివి పది మడుల సేపలు వలకి తగిలాయంటే గంగ పెళ్లి గనంగా జరిగిపోదీ.” గంగ కళ్లల్లో వెలుగు చూసేసరికి ఆదెమ్మ, మనసు సంబరపడిపోయారు. “దాని బతుకుంతా మనతోనే గడిసిపోయింది. నడువు లేదు సంద్య లేదు. పొద్దన్నమాను మనతోపాటు కష్ట పడుతూనే ఉంది. రేపు పెళ్లయ్యాకైనా సుఖపడుతుంది” కూతురుకేసి జాలిగా చూస్తూ అంది ఆదెమ్మ. “నీ అల్లుడు ఆపీసరు కాదు ఏటాగుడు నువ్వా సంగతి మరిసిపోతున్నావు. అత్తారింట్లోనూ దాని బతుకు ఇంతే. మన బతుకులే అంత. ఇంటిల్లిపాది కష్ట పడితేనే కడుపుకింత కూడు దొరుకుతుంది” తండ్రి మాటలు ఆర్థంగా వింటోంది గంగ. “అబ్బాయి మంచోడే, గంగను బాగానే చూసుకుంటాడు” తల్లి పేగు కదిలించేమో కూతురు బతుకులో ఏ కష్టం రాకూడదని గంగమ్మ తల్లికి మనసులోనే మొక్కుకుంది ఆదెమ్మ.

కల్లాల్లో నెత్తలు చేపలు ఎండకి తళ తళ మెరిసి పోతున్నాయి. కనుచూపు మేర కల్లాలన్నీ చేపలతో నిండిపోయి నేలంతా తెల్లని తివాచీ పరిచినట్టుంది. చేపలు ఎండే వరకు వగలు రాత్రి కల్లాల దగ్గర మనుషులు కాపలా ఉంటారు. అశ్రద్ధగా ఉంటే కుక్కలు, నక్కలు వచ్చి చేపల్ని తినేస్తాయి. రాత్రి అన్నం తినేసి అందరితో పాటు గంగ కూడా తన

పాతపట్నంలో బస్సు దిగి గంపలు మోసుకుని పైడమ్మ గుమ్మం ముందు ఆగి “పైడప్పా” అంటూ పిలిచింది ఆదెమ్మ. ఎంతసేపటికీ తలుపు తీయక పోయేసరికి గంప అరుగు మీద పెట్టి తలుపు తట్టింది. రాంబాబు తలుపు తీసి అరుగు మీద గంపలు, ఎదురుగా ఆదెమ్మను చూసి “నీ పేరు ఆదిలక్ష్మి కదూ, నేను, పైడమ్మ తమ్ముడు రాంబాబుని. ఇంకెక్కడి పైడమ్మ.. మా అక్క చనిపోయి ఇరవై రోజులయింది. అన్ని కార్యక్రమాలు కూడా జరిగి పోయాయి.” అన్నాడు. ఆ మాట విని “పైడప్పా” అంటూ భోరున ఏడ్చింది ఆదెమ్మ. ఆ ఏడుపు విని రాంబాబు భార్య లోపల నుంచి వచ్చి వాళ్లను చూసి అక్కడే నిలబడి పోయింది. ఆదెమ్మకి దుఃఖం ఆగటం లేదు.

కల్లం దగ్గర కాపలా కాస్తోంది. వంతుల వారీగా కొంతమంది కల్లాల దగ్గర కాపలా కాస్తూ మరికొంత మంది నిద్ర పోతారు. మధ్య మధ్యలో వచ్చే నక్కల్ని, కుక్కల్ని అదిలిస్తూ చుట్టూ కొంతమంది గస్తీ తిరుగుతుంటారు. మూడు నాలుగు రోజులు కాపలా కాసిన తర్వాత ఎండిన చేపలు సంతల్లో, బజార్లల్లో అమ్ముతారు.

“గంగ... ఈసారి నువ్వు కూడా నాతో పాటు సంతకి బయలుదేరు, ఎప్పటి నుంచో పైడప్ప నిన్ను సూడాలంటుంది. ఆ ఊరు నువ్వు సూసినట్టుంటుంది, పెళ్లి కబురు ఆవిడతో సెప్పినట్టుంటుంది” అంది ఆదెమ్మ.

ఎప్పుడూ పొన్నూరు మొహం చూడని గంగ ఆ మాట విని ఎగిరి గంతేసినంత పని చేసింది. “అలాగే నేను వస్తానమ్మా” ఎప్పుడు పట్నం చూద్దామా అని మనసులో ఉవ్విళ్ళూరి పోయింది గంగ.

పాతపట్నంలో బస్సు దిగి గంపలు మోసుకుని పైడమ్మ గుమ్మం ముందు ఆగి “పైడప్పా” అంటూ పిలిచింది ఆదెమ్మ. ఎంతసేపటికీ తలుపు తీయక పోయేసరికి గంప అరుగు మీద పెట్టి తలుపు తట్టింది. రాంబాబు తలుపు తీసి అరుగు మీద గంపలు, ఎదురుగా ఆదెమ్మను చూసి “నీ పేరు ఆదిలక్ష్మి కదూ, నేను, పైడమ్మ తమ్ముడు రాంబాబుని. ఇంకెక్కడి పైడమ్మ.. మా అక్క చనిపోయి ఇరవై రోజులయింది. అన్ని కార్యక్రమాలు కూడా జరిగి పోయాయి.” అన్నాడు. ఆ మాట విని “పైడప్పా” అంటూ భోరున ఏడ్చింది ఆదెమ్మ. ఆ ఏడుపు విని రాంబాబు భార్య లోపల నుంచి వచ్చి వాళ్లను చూసి అక్కడే నిలబడి పోయింది. ఆదెమ్మకి దుఃఖం ఆగటం లేదు. “నా కూతురు గంగను తీసుకురమ్మని ఎప్పుడూ సెప్పే దానివి. నా కూతురు పెళ్లికి నిన్ను రమ్మని పిలవటానికి గంగను తీసుకుని వచ్చాను. సెప్పా పెట్టకుండా నువ్వు

ఎల్లిపోయావా అప్పా” అని గొంతు పెంచి ఏడ్చింది ఆదెమ్మ. “అంతా నన్ను ఆదెమ్మ అని పిలుస్తారు, నువ్వొక్కదానివే నన్ను ఆదిలక్ష్మి అని మనసారా పిలుస్తావు. ఇకనుంచి ఎవరు నన్నలా పిలుస్తారు” ఆదెమ్మ ఆ అరుగుమీద కుమిలి కుమిలి ఏడ్చి చెంగుతో కన్నీళ్లు తుడుచుకుంది.

“ఈ రాత్రికి ఇక్కడే ఉండండి. ఇప్పుడే కాదు ఎప్పుడొచ్చినా మా ఇంటికి రండి. మేము ఇక్కడే ఉంటాము. మా అక్క లేదని మీరు రావడం మానేయకండి. చనిపోయే ముందు అక్క మీ గురించి అంతా చెప్పింది. నేను మీ తమ్ముడులాంటి వాడిని. మీ ఇద్దరికీ భోజనాలు ఏర్పాటు చేయిస్తాను” రాంబాబు మాటలు విని ఆశ్చర్యపోతూ “ఈ రేతిరికి ఇద్దరికీ కేరేజీలు తెచ్చుకున్నాము” అంది ఆదెమ్మ. “ఈ చీర, ఈ డబ్బు అక్క మీకివ్వండి” చీరతో పాటు వెయ్యి రూపాయలు ఆదెమ్మ చేతిలో పెట్టాడు రాంబాబు. “మీరెవరో నేనెవరో... పైడప్పకి నా మీద ఎందుకు అంత పేమ” రాంబాబు ఇచ్చిన చీర, డబ్బులు గుండెల్లో దాచుకుంది. రెప్ప వేయకుండా అక్కడ జరిగిన దృశ్యం చూస్తూ స్తంభించిపోయింది గంగ. ఆ రాత్రి ఆదెమ్మకి ఆ అరుగు మీద నిద్ర పట్టలేదు. పైడమ్మ లేని ఆ ఇల్లు తనకి వింతగా తోచింది.

ఉదయాన్నే సంతలో సందడి మొదలయింది. అమ్మేవాళ్లు, కొనేవాళ్లతో సంత కళకళలాడుతోంది. ఎక్కడెక్కడి నుంచో తెచ్చిన సరుకులు ఆ సంతలో అమ్ముడుపోతున్నాయి. కొనుక్కునే వాళ్లకు సంత ఆహార భద్రతనిస్తుంది. రంగులరాట్నం మీద పిల్లలు గిరిగిరా తిరుగుతున్నారు. ఐస్ బండి దగ్గర పిల్లలు ఐస్ చప్పరిస్తూ అందరి నోళ్లు ఊరిస్తున్నారు. అప్పటికే ఆదెమ్మ, గంగ సగం కన్న ఎక్కువ చేపలు అమ్మేసారు. గంగకి ఐస్క్రూట్ తిని అని ఉంది. అమ్మను అడిగి ఐస్క్రూట్ కొనుక్కుని చప్పరిస్తూ ఉంది గంగ. ఎప్పుడూ బయట ప్రపంచం చూడని గంగకి సంతలో చూసిన ప్రతి విషయం చిత్రంగా కనిపిస్తోంది. మధ్యలో అమ్మతో చెప్పి గాజులు, రిబ్బన్లు కొనుక్కుంది గంగ. “చిన్న చిన్న కోరికలు ఆడపిల్లకి అమ్మే తీర్చాలి” గంగ వైపు చూసి నిట్టూర్చింది ఆదెమ్మ.

భోజనాల టైంకి అంత ఎండలో వాళ్ల కోసం రాంబాబు రెండు క్యారేజీలతో భోజనాలు తేవడం చూసి “ఎందుకు బాబు నీకింత సెమ. ఈ పూటకి ఇక్కడ దొరికిందేదో తినేవాళ్లం కద” ఆదెమ్మ అలా అందో లేదో “ఇంకెప్పుడు అలా అనొద్దు అక్కా... ఈ ఊర్లో నీకో తమ్ముడు ఉన్నాడన్న సంగతి మర్చిపోకు. అక్క పోయినా మా అక్కను నీలో చూస్తున్నాను” రాంబాబు కళ్లు చెమర్చాయి. “ఏనాటి రుణమో ఆ గంగమ్మ తల్లి మనల్ని ఇలా కలిపింది” ఆదెమ్మ మాట గొంతులోనే పూడుకుపోయింది. “తినన్నావా అయ్యా” రాంబాబుని అడిగింది. “నా భోజనం అయింది, ముందు మీరు తినండి. మీరు తిన్నంత సేపు బేరం నేను చూస్తాను” అలా అన్నాడో లేదో “అచ్చం అప్పు కూడా ఈ మాటే అనేది. నేను తిన్నంత సేపు ఇక్కడ బేరం చూసేది” అంటూ ఆదెమ్మ, గంగ క్యారేజీలు విప్పి అన్నం తిన్నారు.

“బతుకు తెరువు కోసం ఈ సంతకొచ్చి సేపలు అమ్మకపోతే మీరెవరో మేమెవరో... ఈ సంత మనల్ని కలిపింది. సేపలు అమ్ముడైపోయాక సాయంత్రం పలాన బస్సుకి ఎల్లిపోతాం తమ్ముడు” చెప్పింది ఆదెమ్మ. “అలాగే జాగ్రత్తగా వెళ్లి రండి” అని ఖాళీ క్యారేజీలు తీసుకుని అక్కడి నుండి వెళ్లిపోయాడు రాంబాబు. సాయంత్రానికి రెండు గంపలు చేపలు అమ్మేసి ఒక గంపలో పసుపుకామ్మలు, రెండో గంపలో సారకంద దుంపలు కొని పాతపట్నం బస్టాండ్కి చేరుకున్నారు ఆదెమ్మ, గంగ.

“అక్కా ఆగు నేనూ సాయం పడతాను” వెనక నుండి వచ్చి బరువుతో ఉన్న గంపలు పలాన బస్సుకి ఎక్కించాడు రాంబాబు. “పైడప్ప కూడా నన్ను బస్సు ఎక్కించి, బస్సు కదిలేదాక ఇంటికి వెళ్లేది కాదు” అంది. “నీకు ఇష్టమని నువ్వుండలు తెచ్చాను తీసుకో గంగా... నీ పెళ్లికి మీ ఊరొస్తానలే” గంగ చేతిలో మిఠాయి పొట్టం పెట్టి చేయి ఊపాడు రాంబాబు.

రాంబాబు వైపు కృతజ్ఞతగా చూస్తూ “ఎల్లొస్తాం తమ్ముడు” పలాన బస్సులో కూర్చుని వాలి పోయిన పొద్దులా ఇంటికి తిరుగు ముఖం పట్టారు ఆదెమ్మ, గంగ.

పరస్పర సమన్వయంతో కూడిన కుటుంబం అంటే మన దగ్గర ఆత్మీయత, గౌరవం, భక్తితో పాటు జీవితాన్ని కొనసాగించే ఒక కేంద్రం. దుర్బలుడయినా, యోగ్యుడయినా, గుణహీనుడయినా, గుణవంతుడయినా-వారంతా గౌరవంతో, శ్రద్ధతో, ఆత్మీయతతో జీవనాన్ని కొనసాగించేందుకు ఆశ్రయమిచ్చే స్థలం కుటుంబం. అందుకే ప్రాచీన కాలంలో మన వద్ద నిరాశ్రయులకు ఆవాసాల ఏర్పాటు అవసరం ఉండేది కాదు, అనాథ శరణాలయాల, వృద్ధాశ్రమాల అవసరం ఉండేది కాదు. వికలాంగులైన పిల్లలుగాని, ముసలి వారు గాని ప్రేమ పూర్వకమయిన ఆత్మీయతలతో, గౌరవ మర్యాదలతో, ఆనందంతో బ్రతుకుని వెళ్లదీసే అవకాశం ప్రతి ఇంట్లో ఉండేది. ఈ క్రమంలో అకస్మాత్తుగా నష్టం వాటిల్లే పరిస్థితి ఉత్పన్నమయి నప్పుడు అవసరమైన నిర్వహణకు కృత్రిమ వ్యవస్థలని ఏర్పాటు చేసుకోవలసి వస్తుంది. అందుకే మన పూర్వీకులు మనిషి వికాసాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ కుటుంబ వ్యవస్థని అద్భుతంగా మలిచారు.

మనిషి 'స్వ' అనగా స్వార్థం నుండి ముందుకెళ్లి పరమార్థం వైపు చింతన చేయటం మొదలుపెట్టాడు. ఇక్కడ మనం ఒకమాట చెప్పాల్సి వస్తే మనిషి అంటే 'నేను' అనే భావన నుండి 'మనం' అనే దాకా పరిణతి చెందటమే. దీన్నే శాస్త్రీయ పద్ధతిలో చెప్పాల్సి వస్తే 'అహం' నుండి 'బ్రహ్మ' దాకా కొనసాగించిన యాత్ర, నరుడి నుండి నారాయణుడిగా పరిణతి చెందటానికి కొనసాగించిన యాత్ర, జీవాత్మ నుండి పరమాత్మగా మారేందుకు చేసిన యాత్ర అనవచ్చు. వీటన్నిటికీ తొలిమెట్టు వికసించిన కుటుంబం. కుటుంబం లోపల చిన్న పిల్లవాడిని చూస్తే పరమస్వార్థిగా అగుపిస్తాడు. ఆ ఆట వస్తువు తనదే అంటూ మరెవరూ దానిని తీసుకోకూడదంటాడు.

అయితే వెల్ల వెల్లగా కుటుంబంలోని వాతావరణంతో వికాసం చెందు తాడు. వీళ్లు నీ సోదరులు, వీళ్లు నీ సోదరీమణులు అని చెప్పటంతో ఆత్మీయత మరింతగా విశాల మౌతుంది. నేను, నాది అనేదాని నుండి బయటపడి అన్నదమ్ములు, అక్కచెల్లెళ్లు, అమ్మానాన్నల దాకా అతని పరిధి చేరుకుంటుంది. ఈ పక్రియ ఇలా ముందుకు సాగుతుంది. అందుకే కుటుంబాన్ని మానవ వికాసానికి తొలి మెట్టుగా చెప్పుకోవాలి. ఈ దృష్టితో ఒకవేళ దీన్ని వ్యవహారంలోకి తేవాలంటే రెండు విషయాల ద్వారా ఇది సాధ్యమౌతుంది. అన్నిటికన్నా మొదలు మనిషి భావనాత్మక దృష్టితో, ఆలోచనా దృష్టితో పరిణతి చెందాలి. అప్పుడే తనలోని సంవేదన శీలత పెరుగుతుంది. తన ఆలోచనా పరిధిలో మమత్వంలోని నేను అనే భావన నుండి ఎదిగి, సృష్టి నుండి ఎంత అధికంగా తీసుకుంటే అంతే అధికంగా, అదే ప్రామాణికతలో ఇవ్వడానికి నేను ఉదారంగా వ్యవహరించగలగాలి. ఈ భావన దేనివల్ల

సాధ్యమౌతుందో, దాన్నే మనం 'సంస్కారం' అంటున్నాం. మనిషి దేవునిగా మారాలని మన కోరిక. కాని మనిషి సహజంగా స్వకేంద్రితుడు (నేను, నాది అనే భావన కలిగి ఉంటాడు). ఈ భావన నుండి బయట పడితేనే అది సంస్కారమవుతుంది.

అభిప్రాయం, ఆలోచన, క్రియశుద్ధి

సంస్కారం అంటే ఏమిటి? ఏ పనుల ద్వారా, ఏ ఏ పద్ధతుల ద్వారా, ఏదేని పదార్థం ద్వారా వ్యక్తి యోగ్యుడవుతాడో.. అది సంస్కారం. మన దగ్గర ప్రతి ఇంట్లో చెప్పిచ్చేదేమంటే మనిషికి కోరిక ఉంటుంది, మానవుడు పరమాత్ముడుగా మారాలనే ధోరణి మానవుడి సహజ స్వభావంలో ఒక భాగం. నేను, నాది అనే భావన కేంద్రితమై ఉండటం మూలాన ఇతడిని సంస్కారం వైపు తీసుకెళ్లాలి. ప్రాచీనకాలం నుండి ప్రతి ఇంట్లో 'షోడష (16) సంస్కారాల పద్ధతి కొనసాగుతూ వస్తోంది. ఇక్కడో విషయమిది, సంస్కారమన్నది భావనతో, ఆలోచనతో మనల్ని ఏకం చేస్తుంది. అయితే భావన, ఆలోచన మాత్రమే ఉంటే సరిపోదు, అది ఆచరణలోకి రావాలి, మన వ్యవహారాల్లో భాగం కావాలి... ఇది కూడా అత్యవసరం.

అందుకే మనవాళ్లు శుద్ధి కావాలని అంటుంటారు. జీవితంలో మూడు రకాలుగా శుద్ధిని పొందించాలి. భావ శుద్ధి కావాలనేది ఒకటి, అంటే వారి అభిప్రాయాలు స్వచ్ఛం కావాలి. ఒకవేళ ఎవరి పట్లయినా మన అభిప్రాయాలలో ద్వేషభావన ఉందనుకోండి, చెడుగా ఆలోచిస్తున్నామనుకోండి - అవతలి మనిషి కూడా అలానే మారతాడు. తులసీదాసు రామచరిత మానస్ లో ఓ చోట 'జాకీ రహీ భావనా జైసీ ప్రభు మూరత్ దేఖీ తిన్ తైసీ' అని చెబుతారు. రాముడు ఒక్కడే. అయితే తనని ఒకరు పుత్రుడిగా చూశారు, మరొకరు భర్తగా భావించారు, ఇంకొకరు మిత్రుడిగా చూస్తే, వేరొకరు శత్రువుగా భావించారు. అక్కడున్నది ఒక్కరే, కానీ తేడా భావనలో వ్యక్తమవుతోంది. కనుక భావ శుద్ధి కావాలని చెప్పారు. భావన తరువాత ఆలోచన వస్తుంది. అందుకే ఆలోచనా శుద్ధి కావాలంటారు. ఇక మూడవది క్రియా శుద్ధి. క్రియతో పరిశుద్ధమైన మనసు అవతరిస్తుంది. భావ శుద్ధి, ఆలోచనా శుద్ధికి సంబంధించిన పక్రియ సంస్కారం ద్వారా, ఆచారం ద్వారా అమలౌతుంది. దీన్నే యజ్ఞం అని కూడా చెబుతారు. అందుకే మన సమస్తాన్ని ఒకానొకప్పుడు ఒక చిత్తరువు చేసి నిలబెట్టడం జరిగింది. భారతీయ సమాజ జీవనం రెండు అనుభవాల ప్రపంచమని ఇవాళ కూడా పలువురు చెబుతుంటారు. ఈ ప్రపంచంలో ఇస్లాం మతావలంబులు ప్రబల మయ్యారు, ప్రపంచ వ్యాప్తంగా పాకిపోయారు.. ప్రపంచానికి కూడా వారి విషయం అనుభవంలోకి వచ్చింది. యూరోపియన్ల శక్తి కూడా ప్రబలమయింది,

వారు కూడా ప్రపంచవ్యాప్తంగా వ్యాపించారు. ప్రపంచానికి వారి విషయం కూడా అనుభవంలోకి వచ్చింది. ఈ రెండు అనుభవాలు ఎలాంటివి? ఇవి రెండూ ఒకే విధమైన అనుభవాలు.. అన్ని వైపులా దోపిడీలు జరిగాయి, కాలనీల నిర్మాణాలు జరిగాయి. అయితే వీళ్లు మేల్కొనడానికి మునుపే వేల ఏళ్ల క్రితం భారత ప్రజలు ప్రపంచవ్యాప్తంగా వెళ్లారు. అయితే ఎక్కడ కూడా భారతీయులు దోపిడీలకు పాల్పడలేదని, వినాశ కార్యాలకు పూనుకోలేదని, అక్కడ ఉన్న వారిని మరింత ఉన్నతస్థితికి తీసుకెళ్లారని

సంస్కారం

లోకులు చెబుతారు. అక్కడి వారికి వ్యవసాయం రాకపోతే మన వాళ్లు వారికి వ్యవసాయం నేర్పారు. ఎక్కడయితే విద్య లేదో అక్కడున్న వారికి మనవాళ్లు విద్య నేర్పారు. అదే విధంగా ఎక్కడయితే సాంస్కృతిక జీవన విలువలు లేవో వాటిని అక్కడి వారికి మనవాళ్లే బోధపరిచారు. అందుకే ఇవాళ కూడా ప్రపంచంలోని వివిధ దేశాలలో భారత్ తో ఉన్న అనుబంధాన్ని జ్ఞప్తికి తెచ్చుకుంటూ ఆదరణావాన్ని వ్యక్తం చేస్తుంటారు.

ఇదంతా ఎలా ఉత్పన్నమైంది?

యజ్ఞాలు

ఇది రెండు విషయాల ద్వారా సాధ్యమయింది. సంస్కారాల ద్వారా అలాంటి వ్యక్తిగా మారటం, కుటుంబాలను నిర్మాణం చేయటం, యజ్ఞం ద్వారా ఈ జీవన పద్ధతిలో ప్రవేశించటం, వ్యవహారాల్లో చొచ్చుకొని పోవటం జరిగింది. అందుకే వీటికి 'సంస్కారం', 'యజ్ఞం' అనే రెండు దీపస్తంభాలు ఆధారభూతమయ్యాయి. ఈ దృష్టితో మనం

యోచిస్తున్నప్పుడు 'యజ్ఞ' ప్రసావన రాగానే మన మనసులో ఒక చిత్రం కదులాడుతుంటుంది. ఒక యజ్ఞ కుండం ఉంటుంది, అందులో అగ్ని జ్వలిస్తూ ఉంటుంది, కొందరు వేద మంత్రాలను పఠిస్తుంటారు, మరికొందరు యజ్ఞకుండంలో ఆహుతులిస్తున్న దృశ్యం కళ్ళ ముందు ప్రత్యక్షమౌతుంది. అయితే ఇక్కడ యజ్ఞం అనే పదాన్ని విస్తృతార్థంలో చూడాలి. ఇక్కడ యజ్ఞ వాటికలో అగ్నిని జ్వలింపజేస్తూ యజ్ఞం చేస్తుంటారు, ఇది దీని ఒక రూపం. యజ్ఞంలో ఒక విశేషత ఉంది. ఆహుతి ఇచ్చే సమయాన వారేమి చెబు

అంటే ఏమిటి?

తుంటారో మీరంతా వినే ఉంటారు... అగ్గయే స్వాహా - 'ఇదం అగ్గయే ఇదం న మమ' అని ఆహుతి ఇచ్చే వ్యక్తి అంటూ ఉంటాడు. ఇదంతా అగ్నిదే, నాది కాదు అని అర్థం. ఇంకొందరు 'ఇంద్రాయ స్వాహా - ఇదం ఇంద్రాయ ఇదం న మమ' అని పలుకుతుంటారు. మనం మాత్రం 'రాష్ట్రాయ స్వాహా - ఇదం రాష్ట్రాయ ఇదం న మమ' అని చెబుతాం. ఆర్.ఎస్.ఎస్. ద్వితీయ సర్ సంఘచాలక్ పరమ పూజనీయ గురూజీ ఫోటో మనందరం చూసే ఉంటాం, అందులో గురూజీ యజ్ఞం ముందర కూర్చొని యజ్ఞ కుండంలో ఆహుతినిస్తూ ఉంటారు.. ఫోటో క్రింద 'ఇదం రాష్ట్రాయ ఇదం న మమ' అని వ్రాసి ఉంటుంది.

ఈ యజ్ఞ పరంపరలో వాస్తవానికి చూడబోతే యజ్ఞంలో కర్తవ్యం కర్మ రూపాన ఉంటుంది. శ్రీకృష్ణ భగవానుడు దీని గూర్చి చాలా చక్కగా భగవద్గీతలో బోధించారు. సమస్త విశ్వం అంటే ఏమిటి, అది ఎలా నిర్మితమైంది అనే విషయాన్ని భగవానుడు

వివరించాడు. 'సః యజ్ఞః ప్రజా శ్రేష్ఠవా పురోవాచః సృష్టి'. అంటే భిన్న భిన్న మానవ సమూహాలు తమ తమ కర్తవ్య కర్మలతో కూడి ఉన్నాయని అర్థం. అందుకే ప్రతి ఒక్కరికీ తమ తమ కర్తవ్య కర్మలుంటాయని యజ్ఞ రూపంలో చెప్పటం జరిగింది.

సమస్త జగత్తు యజ్ఞమయమని కూడా శ్రీకృష్ణ భగవానుడు ఇంకోసారి చెబుతారు. గీతలో ఒక కాల చక్రాన్ని (సైకిల్) వర్ణిస్తారు. 'అన్నాద్భవన్తి భూతాని', మనిషి ఉత్పన్నమైందకు అవుతాడు? అమృతాన్నల కలయికతో కదా.. అదెందుకు జరుగుతుందంటే అన్నం కారణంతో అని చెప్పాల్సి వస్తుంది. అంటే ప్రాణుల ఉత్పత్తి అన్నం కారణంగా జరుగుతుంది. 'పర్వన్యా దన్వసంభవః' వర్షంతో అన్నం ఉత్పన్నమవుతుంది. 'యజ్ఞాద్భవతి వర్షన్యో యజ్ఞః కర్మసముద్భవః' - వర్షం (మేఘం) యజ్ఞం వల్ల సంభవిస్తుంది. యజ్ఞం సత్కర్మ వలన కలుగుచున్నది.

'కర్మ బ్రహ్మాధ్వమం విద్ధి బ్రహ్మక్షరసముద్భవమ్ తస్మాత్కర్మగతం బ్రహ్మ నిత్యం యజ్ఞే ప్రతిష్ఠితమ్' వేదము అక్షర పరబ్రహ్మము వలన కలుగుచున్నది. కాబట్టి అంతా వ్యాపించియున్న బ్రహ్మము నిరంతరము యజ్ఞమునందు ప్రతిష్ఠింపబడిన దానినిగా తెలుసుకొనుము.

ఒకవేళ సంపూర్ణ సృష్టికి సంబంధించిన చక్రాన్ని చూస్తే అందరు అందులోనే నిబిడికృతమై ఉంటారు. ఒకరిపై మరొకరు ఆధారపడటం. ఒకరినొకరు పోషించుకోవటం వల్లే ప్రపంచం మనుగడ సాగుతోంది. ఒక్కసారిగా దాన్ని విడగొట్టి చూడండి, అందరూ సమాప్తమవుతారు. వనస్పతి జగత్తు కార్పన్ డయాక్సైడ్ తీసుకొని ఆక్సిజన్ ఇస్తుంది. ప్రాణి జగత్తు మాత్రం ఆక్సిజన్ తీసుకొని కార్పన్ డయాక్సైడ్ ని వదులుతుంది. ఇదొక చక్రం (సైకిల్) అందుకే జీవితమన్నారు. ఈ జీవితాన్ని మీరు తెగ్గొట్టండి, సమస్యలు ఒకదాని వెనుక మరొకటి ఉత్పన్నమవుతూనే ఉంటాయి. అందుకనే యజ్ఞమే సర్వమని అంటారు. దీన్నే మరో రూపంలో కూడా చెప్పవచ్చు - యజ్ఞ భావనతో చేసిన కర్మ బంధనాలకు కారణం కాబోదని. స్వార్థంతో చేసిన కర్మ మనల్ని బంధనాల్లో పడ వేస్తుందని శాస్త్రం చెబుచున్నది. పరమార్థంతో చేసే కర్మ మనల్ని దైవత్వం వైపుగా తీసుకెళ్తుంది, ముక్తివైపు తీసుకెళ్తుంది. దైవత్వాన్ని అందరూ కోరుకుంటారు. అయితే అందుకు అవసరమైన సాధనమేమిటి?

నిస్వార్థాన్ని పెంచండి. ఇదే సమయంలో స్వార్థాన్ని కొంత మేర తగ్గించండి. ఇలా చేస్తూ ఉంటే మీరు దైవత్వానికి దగ్గరలో చేరుకుంటారు.. 'యజ్ఞార్థాత్ కర్మన్యో అన్యత్ర లోకోయం కర్మ బంధనః' అని కృష్ణ భగవానుడు అంటాడు. యజ్ఞ భావనతో మీరు చేసే కర్మలు మిమ్మల్ని ముక్తి పథం వైపు తీసుకెళ్తాయి. అందుకు భిన్నంగా స్వార్థంతో చేసే

సురేష్ నాథ్

ఆర్ఎస్ఎస్-అఖిల భారత కార్యకారిణి సదస్యులు

కర్మలు మీ బంధనాలకు కారణమవుతాయని అర్థం. ఈ విషయాన్నే అర్జునుడితో చెప్పాడు భగవానుడు.. దీన్ని అవగతం చేసుకొని మీరు మీ జీవితంలో వ్యవహరించండి.

ప్రాచీనకాలంలోకి తొంగి చూసినప్పుడు యజ్ఞానికి సంబంధించి పలు పేర్లు ప్రస్తావనకొస్తుంటాయి. నేను చెప్పిన ఆహుతి సంబంధిత యజ్ఞాల విషయంలో పెక్కు వర్ణనలు కనిపిస్తాయి. యుద్ధిష్ఠిరుడు రాజసూయ యాగం (యజ్ఞం) చేశాడు. రాముడు కూడా రాజసూయ యాగం చేశాడు. నచికేతుడు - యమ ధర్మరాజు కథని మనం చదివినప్పుడు, అక్కడ కూడా యజ్ఞ ప్రస్తావన వస్తుంది. అశ్వమేధ యాగం, పుత్ర కామేష్ఠి యాగం, సోమ యాగం మొదలైన పలు యజ్ఞాలున్నాయి. వాటికి తగ్గట్టుగా అనేక విధాలైన యజ్ఞ శ్లోకాలూ ఉన్నాయి. కాని మనకిక్కడ ముఖ్య అంశం 'పంచ యజ్ఞాలు'. ఈ పంచ యజ్ఞాలేమిటి? మిగతా యజ్ఞాలకు, ఈ పంచ యజ్ఞాలకు మధ్య ఉన్న తేడాలేమిటి? ఇక్కడ ప్రస్తావించిన పంచ యజ్ఞాలను ఎలాంటి భేదభావం లేకుండా ప్రతి గృహస్థుడు అనివార్యంగా చేయాలి. ప్రతి గృహస్థుడు, ప్రతి కుటుంబం ఈ పంచ యజ్ఞాలను చేస్తే మనం ఒక సుందరమైన, సమన్వయయుక్త, సమృద్ధ సృష్టి కల్పనని చవి చూడగలుగుతాం, అది సాకారమౌతుంది కూడా. మరో ప్రత్యేక విషయముంది, ఇంతకు మునుపు నేను పేర్కొన్న రాజసూయ యాగం, అశ్వమేధ యాగం మొదలైన యజ్ఞాల పేర్లన్నీ యజ్ఞ శబ్దాలే. అయితే ప్రాచీనకాలం నుండి ప్రతి ఇంట్లో పంచ యజ్ఞాలు జరిగేవి, కాని వీటిని యజ్ఞాలు అనేవారు కాదు, పంచ మహాయజ్ఞాలని పిలిచేవారు. 'శతపథ బ్రాహ్మణ'మనే గ్రంథమొకటుంది. ప్రతి గృహస్థుడు అనివార్యంగా ఈ పంచ మహాయజ్ఞాలు చేయాలని ఈ గ్రంథం నిర్దేశించింది. వీటిని ప్రతి గృహస్థుడు, ప్రతి కుటుంబం గనుక పాటించినట్లయితే ఆశించిన అందమైన సమృద్ధివంతమైన సృష్టి సాకారమౌతుంది. వైదిక పరంపరలో 'తైత్తిరీయ ఆరణ్యక' మనే గ్రంథం కానవస్తుంది. ఈ నిత్య పంచ మహాయజ్ఞాలు వృద్ధి పొందుతూ నిరంతరం ముందుకు సాగాలని ఈ గ్రంథం పేర్కొంది.

అనువాదం :
విద్యారణ్య కామేశ్వర

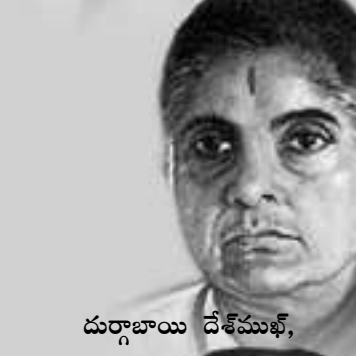
రూఫాస్ లక్ష్మిబాయి

అనీబిసెంట్

కస్తూరిబాగాంధీ

దుర్గాబాయి దేశ్ముఖ్,

సుచేతా కృపలానీ

మానవ జీవితం ఎప్పుడూ సంగ్రామ రంగమే! పీడకులు, పీడితుల నడుమ నిరంతరం పోరాటమే. నరుడికి నారితోడై ముందు నిలిస్తే, శంఖం పూరించి ఆయుధం ధరించి, కదన సీమలో కాలుమోపితే ఘన విజయం తథ్యం. అధికార అహంకార మదోన్మత్తుడై చెలరేగిన నరకుణ్ణి అనంత విక్రమధీర నారీమణి సాత్తాజితి నేలకూల్చింది. విస్తరించిన అంధకారంలో ప్రకాశించే వెలుగుదీపంలా మారి సర్వస్వతంత్ర జ్యోతిగా వెలిగింది. అంటే కర్తవ్య నిర్వహణలోని ఇంతి కటిక చీకటిపాలిట పెనుమంట. నవభారత మహోదయంలో అతివల పాత్ర ఎంత సమున్నతమో అవలోకిస్తే, సర్వ సహజంగానే నారీ భేరి నాదం ఇప్పటికీ మన వీనులకు విందు చేస్తుంది. విముక్తి సాధనకు 'లెమ్మిక మేలుకొమ్ము, కదలింపు క్రాంతి రథమ్ము శాంతి మార్గమున్, కాంతి పుంజముల ఖండములై నవజీవన ప్రభాతములు నింప....' అంటూ మహిళామణులు నాడు సకల జనచేతనను రంగీలించారు. సాగర ఘోషణను తలపిస్తూ పరపాలకుల ఎదుట రణాంగణ గర్జన చేశారు. సువిశాల దేశ విమోచన పోరు సీమలోకి సుడిగాలిలా చొరబడిన రూఫాస్ లక్ష్మి బాయి పేరు వింటేనే ఈనాటికీ ప్రతి భారతీయుడి హృదయమూ పులకరిస్తుంది. గెలుపు కోసం నిర్విరామంగా పోరాడటంలోనే బలిమీ తెగువా ఉన్నాయని నిరూపించిందామె. మన స్వాతంత్ర్య మహోద్యమాన రణచరిత్రలందరో! సత్యం, ధర్మం, శాంతి అనే మూడింటినీ ఏకోన్ముఖం చేసి ఆంగ్లేయుల గుండెలదగ్గరట్టిన సమరభీరులను ఈ శుభ తరుణంలో పేరు పేరునా తలచుకుందాం. సబలగా ప్రబలగా మున్నుండుకు దూకిన నారీమతల్లలకు ఘన అభివందనాన్ని అందరం సమర్పిద్దాం.

జాతి భక్తి...

అది స్వాతంత్ర్య సమర సమయం. భారత విప్లవ సందర్భం. పతికి హితవు పలికి యుద్ధభూమికి పంపిన మగువ అందరి మదిలోనూ మెదులుతోంది. 'ధాత్రి చిత్ర పవిత్ర చరిత్ర లగుచు/వీర విస్ఫూర్తి సద్యశోద్ధారులగుచు/ఓప్పిరొకనాడు మా మహనీయ' లన్న దీప్తిమంతత అంతటా వెల్లివిరుస్తోంది. ధైర్య సాహసాలకు తరతరాల చిరునామాగా రూపొందిన రూఫాస్ లాణి మొట్టమొదటి స్వతంత్ర సాధన పోరులో నిర్వర్తించిన నాయక పాత్ర ఆదర్శప్రాయమైంది. అంతకుముందు వీరాంగన రుద్రమదేవి ఎంతెంత ప్రళయకాల మహోగ్ర భాసుకిరణంగా చెలరేగిందో ప్రతి ఒక్కరి స్మృతి పథానా నిలిచే ఉంది. ఈ అన్నింటి మేళవింపుగానే కాక, అలనాటి స్వయంపాలన సాధనోద్యమ వనితారత్నంగా అనీబిసెంట్ పేరు ప్రస్తావించి తీరాలి. ఇండియన్ హోమ్ రూల్ లీగ్ సంస్థాపకురాలై 1906 నుంచే పోరుబాటలో సాగారు. హక్కులకు ఉద్యమించిన ఆ నేత 1933లో అస్తమించినా, ఆమె రంగిలించిన పోరాట అగ్ని మటుకు అటు తర్వాత కొనసాగింది. పోలీసుల దమనకాండకు నిరసనగా చేపట్టిన ఐక్యకార్యాచరణ తదుపరి సంవత్సరాల్లోనూ ఆదర్శవంతమైంది. మరో శూర లలన భీకాజీరుస్తుం కామా. తాను 1906లోనే విదేశమైన జర్మనీలో అంతర్జాతీయ సోషలిస్టు సమావేశ వేదికపైన భారత పతాక చిత్రణ రూపాన్ని ఆవిష్కరించింది. బ్రిటిష్ పాలకుల నిర్బంధాలకు గురైనా వెరవక, సభల్లో

ప్రసంగిస్తూ పత్రికల్లో రాస్తూ, ఉద్యమాన్ని సాగిస్తూనే వచ్చింది. అనంతర స్థితిలో భారతదేశానికి తిరిగి వచ్చి ఈ నేలపైనే శాశ్వతంగా నిద్రించింది. ఆమె అస్తమయం 1936లో సంభవించింది. దేశభక్తికి పర్యాయపదంగా వెలుగుబిసిన కారణంగానే, స్వాతంత్ర్యానంతరం 1962లో భారత ప్రభుత్వం తన పేరిట ప్రత్యేక తపాలా బిళ్లను వెలువరించి గౌరవ ప్రపత్తి చాటుకుంది.

సంకల్పమే మహాబలం

అందరికన్నా ప్రత్యేకం కస్తూరిబా గాంధీ. అప్పట్లో దక్షిణాఫ్రికాలోని ప్రవాస భారతీయుల్లో ఒకరిగా పోరు మార్గాన్నే ఎంచుకుంది. అటు తర్వాత భారత స్వాతంత్ర్య ఉద్యమంలోనూ భర్త ఉత్సాహ ప్రోత్సాహాలతో కలిసి సాగింది. సాధనకు మూడేళ్లముందు 1944లో తుదిశ్వాస విడిచేవరకూ ఆమెది ఆగని పోరాటమే! ఎప్పుడో 1913లోనే మరికొందరు స్త్రీలతోపాటు సత్యాగ్రహ దీక్ష పాటించిన ఘన చరిత్రురాలు. విదేశంలో కారాగార వాసం చేసిన సాహసముదిత. స్వదేశానికి తిరిగి వచ్చాకా ఆరేడు మార్లు నిర్బంధకాండను ఎదుర్కొంది. క్విట్ ఇండియా ఉద్యమ కాలంలోనూ నిర్బంధం పాలైంది. అన్ని అంతరాలూ మరిచి, అవాంతరాలను ఎదిరించి స్త్రీ శక్తి విజృంభించాలని పిలుపునిచ్చింది. 'నవభారత యువ భారత నరనారీ ప్రియ పతాక; జైహిందని జేకొట్టుడు, స్వాతంత్ర్య నిలబెట్టుడు' అన్నదే ఆ ధీర హృదయ మనోగతం. 'ధగధగమని నిగనిగమని ఎగురుచుండె గగన మందు; మువ్వన్నెల సొంపులతో ముద్దులీలుకు వంపులతో' అన్నదీ తన భావి సంకల్ప స్వప్నం.

అందరితోనూ మంచి అనిపించుకోవాలనే తపనతో చెడును ఏ దశలోనూ సమర్థించకూడదు. దాన్ని ఎదిరించి చెడ్డ అనిపించుకున్నా మంచిదే అనేది దుర్గాబాయి దేశముఖ్ అభిమతం. రాజమహేంద్ర వరంలో 1909లో ఆమె జననం. దరిదాపు 72 ఏళ్ల జీవితకాలం. అలుపెరుగని సమరయోధ, విదేశీ వస్త్ర బహిష్కరణ కార్యక్రమానికి తన ప్రాంత నేతగా నిలిచింది. ఆ వస్త్రాల ఇంటినీ కుప్పగా పోసి, తోటి మిత్రులతో కలిసి, దహనం చేసింది. బిగ్గరగా జయభారత నినాదాలిచ్చి అందరి లోపలా ఉత్తేజం పెంపొందించింది. అప్పటికి తన వయసు పట్టుమని పదేళ్లయినా లేదు! పోరాట పర్వతంలో భాగంగా వచ్చిన బాపూజీకి-తాను సమీకరించిన చందాల నందించి 'పిట్ట కొంచెం-కూతఘనం' గుర్తుకు తెచ్చింది. కాలానుగత పరిణామాల్లో వనితా

ధిక్కరించింది. అంతేగాక వీధి వీధినా వాదిన అమ్మి శాసనోల్లంఘన పర్వంలోనే చరిత్ర సృష్టించింది. 'ఇది మీ దేశమా? ఇక్కడ మీ పెత్తనమా? మా హక్కుల్ని తొక్కి పారేస్తారా, మమ్మల్ని దాసులుగా మారుస్తారా, పైగా నిలువరించిన మా ప్రజల ప్రాణాల్ని హరిస్తారా' అంటూ ప్రశ్నల అస్త్రాలను ఆగకుండా ప్రయోగించింది. మిమ్మల్ని క్షమించం, మీ దారుణాల్ని సహించం, తిరుగులేని రీతిలో గుణపాఠం చెప్పి తీరతామని గర్జించింది. అనంతరం 1949లో కన్నుమూసిన యోధురాలు గుర్తుగా భారత ప్రభుత్వం తపాలాబిళ్లను ముద్రించి విడుదల చేసింది. నారీభేరి మోగించిన అరుణ అసఫ్ అలీ ఆ రోజుల్లో గాంధీజీ నిర్బంధానికి గురైనప్పుడు 'మా దేశాన్ని విడిచి వెళ్లండి' ఉద్యమ ప్రక్రియకు నేతృత్వం వహించారు. అంతటితో ఆగకుండా ముంబయి ప్రాంతంలో బహిరంగంగా భారత జాతీయపతాక ఆవిష్కరణ జరిపారు. ఉపాధ్యాయురాలిగా జాతీయవాద భావనలకు విస్తార ప్రాచుర్యం కలిగించారు. ఉప్పు సత్యాగ్రహ ప్రదర్శనలకు నాయకురాలయ్యారు. కారాగారాల్లో రాజకీయ ఖైదీల పరంగా పాలన ధోరణిని తూర్పారపడుతూ; తోటివారితో కలిసి నిరసన కొనసాగించారు. స్వతంత్ర అనంతర రోజులకు సంబంధించి, ఢిల్లీ నగరానికి ఆమె ప్రథమ మేయర్. మరణానంతరం పరమోన్నత 'భారతరత్న' పురస్కృతురాలు.

సరోజినీ నాయుడు

అరుణ అసఫ్ అలీ

లక్ష్మి సెనాగత్,

భికాజీరుస్తంకామా

వనితా శక్తి

సాధికారతకు ఎనలేని కృషి సాగించిన ఢిల్లీదాత్ర. **ఎదురులేని భిక్షాగ్రస్థం**

స్వచ్ఛంద జాతి మనది అని ఎలుగెత్తి చాటిన అతివలెందరో! 'మన జాతీయత మంట కల్లుకొని నిర్మల్యం నీచప్రవర్తనకునే లోబడి, పారతంత్ర్య మనకునే దానుండవై, నీవురా/తన విజ్ఞాన విశేషశేముషి ననత్యంబంచు శంకింపగా/జనునే? నీప్రియ భారతావని ప్రపంచ ఖ్యాతి నార్జింపదే' అంటూ ముందస్తు హెచ్చరికలా చేసిన సందర్భాలవి. పరపాలకులారా, మా దేశాన్ని వీడి వెళ్లండని ఢిరగంభీర స్వరంలో నినదించిన వేరొక మహిళానేత సరోజినీ నాయుడు. దేశమంతటా సమరోత్సాహం నిండేలా రచనలు చేసిన, ఉపన్యాసాల జోరు పెంచిన భారతకోకిల. స్వతంత్ర దేశానికి తొట్టతొలి వనితా గవర్నర్ (ఉత్తరప్రదేశ్). హైదరాబాద్ లో పుట్టిన ఆ వీరనాయిక తదుపరి కాలంలో అఖిల భారత జాతీయ మహాసభలకు మొట్టమొదటి అధ్యక్షురాలు. దేశభక్తి నరనరాన నిండిన ఆమె.. స్వాతంత్ర్యోద్యమ గ్రంథాల్ని ఎవరూ విక్రయించరాదన్న తెల్లదొరల ఆదేశాన్ని

జంధ్యాల శేరత్ బాబు

సీనియర్ జర్నలిస్ట్

ఒక్కొక్కరూ మహాసేన

స్వతంత్ర భారతంలో ఉత్తరప్రదేశ్ కు మొదటి వనితా ముఖ్యమంత్రి నుచేతా కృపలానీ. జాతీయోద్యమంలో ప్రథమం నుంచీ ఆమెది అత్యంత క్రియాశీలక పాత్ర. ఉద్యమ వ్యూహరచనలో దిట్ట. ఏ కార్యక్రమం ప్రారంభించినా ముందే ఉండేవారు. పలు సలహా సంప్రదింపులందించిన ఆలోచనాశీలి. స్వాతంత్ర్య దినోత్సవాన రాజ్యాంగ సభలో వందే మాతర గీతాలాపన చేశారు. మహిళా నాయకుల్లో విలక్షణ వ్యక్తి లక్ష్మి సెనాగత్. నేతాజీ ప్రసంగధాటి ఫలితంగా ఆజాద్ హింద్ పౌజ్ మహిళా దళంలోకి చేరి నేతగా ఎదిగిన సుధీర. 'నడిపించినావు సైన్యములు వేలకు వేలు స్వాతంత్ర్య భారత సమరమునకు/ జడిపించినావు చంచచ్చంద్ర హాసంబు తెల్లవారల గుండె తల్లడిల్ల/విడిపించినావు జీవితమ్ముల బలిచేసి భరతపుత్రుల దాన్య బంధనములు/తుడిపించినావు జీవితమ్ముల బలిచేసి భరతపుత్రుల దాన్య బంధనములు/తుడిపించినావు నీ ఉడుకు నెత్తురు తోడ పారతంత్ర్య కళంక పంకరేఖ' భావస్ఫూర్తి ఈమెకీ వర్తిస్తుంది. బాల్యంలోనే మద్య నిషేధం, తదితర ఉద్యమాలకు నాయకురాలయ్యారు. రూహీన్ పేరున ఉన్న నేతాజీ దళానికి ప్రాతినిధ్యం వహించడం జీవిత విశేషం. ఇలా ఎందరెందరో. ఆ మహిళామ తల్లులందరికీ స్వాతంత్ర్య మహా ఉత్సవ అక్షరాభిషేకం. ★

మౌనవీయ సంస్కారాల, ఆచారాల
వికాసం నడులతీరాల్లోనే జరిగింది.
ఇందుకు చరిత్రే సాక్షి. నదీమతల్లుల వల్లే
భారతీయ సంస్కృతి పరిధివిల్లింది.
మనదేశంలో ఎన్నో నదులు
ప్రవహిస్తున్నాయి. మన ప్రాచీన నదులలో
అతి ప్రాచీనమైనది సింధు నది.
ప్రపంచంలోని అతి ప్రాచీన సంస్కృతి
కలిగిన దేశంగా భారతావనికి ఖ్యాతి దక్కేలా
చేసింది కూడా సింధు నదే.

సమస్త విశ్వానికి సామాజిక వ్యవస్థ అంతర్జాత్యాన్ని
విడమరచి చెప్పిన హరప్పా-మొహెంజోదారో సంస్కృతి
వికసించినది సింధు తీరంలోనే. సింధు లోయ ప్రజల
వికాసం ఎలా జరిగిందో, వారు ఎలాంటి
ఆవిష్కరణలు చేశారో, వాస్తూ, శిల్ప కళారంగాలలో
ఎలాంటి అద్భుతాలు సృష్టించారో చూసి నేటితరం
సంభ్రమాశ్చర్యాలకు లోనవుతున్నది.

క్రమేణా సంస్కృతి, ఆచార వ్యవహారాలు
వికసించాయి. జననంఖ్య పెరిగింది. యుగ
పరివర్తనం సాధ్యమైంది. ఇదే క్రమంలో భారత్
బలమైన, శక్తిమంతమైన దేశంగా రూపాంతరిస్తూ
వచ్చింది. భారత్ ను బంగారు పిచ్చుక అని పిలవటం
మొదలెట్టారు. దురాక్రమణదారుల చూపు పడింది.
వంతెమిటంటే ఆరంభంలో వచ్చిన దురాక్రమణ
దారులంతా సింధునదీని దాటి వచ్చినవారే. వీళ్లని
అడ్డుకునేందుకు సింధునది మాతృపూర్ణ పాత్రని
పోషించింది. కానీ భారత్ నుదుటిపై విధి
'పరాధీనత' అనే పదాన్ని లిఖించింది. భారత్ కు
స్వాతంత్ర్యం లభించినప్పుడు జరిగిన విభజనలో
భౌగోళికంగా దేశమే కాదు, సింధు నది కూడా కొంత
మేరకే దక్కింది. భారత్ లోని లద్దాఖ్ నుండి వెలువడి
పాకిస్తాన్ గుండా ప్రవహించి అరేబియా సముద్రంలో

(ఈ ఆగస్ట్ 7 నుంచి 10వ తేదీ వరకు జరుగబోయే 25వ సింధు
దర్శన్ యాత్రను 'ప్రథమ సింధు మహాకుంభ' పేరిట
నిర్వహించనున్నారు. ఆ సందర్భంగా ప్రచురిస్తున్న ప్రత్యేక వ్యాసం)

మూల సంస్కృతితో

కలుస్తున్న సింధు కొన్ని కిలోమీటర్ల వరకే భారత్ కు
పరిమితమయింది. ఈ కారణంగానే భారత ప్రజలు
ఆ నదిని మరచిపోతున్నారు. అందుకే స్వాతంత్ర్య
ప్రాప్తి తర్వాత ప్రజలకు భారతీయ సంస్కృతిని గుర్తు
చేసేందుకు పలు ప్రయత్నాలు జరిగాయి. గత పాతికేళ్ల
నుంచి సాగుతున్న 'సింధు దర్శన్ యాత్ర' అందులో
భాగమే.

భారత్ కు భారతీయ సంస్కృతి సంప్రదాయాలను,
ఆచార వ్యవహారాలను అందిస్తున్న నది పట్ల మన
భక్తిని వ్యక్తం చేసే ఉద్దేశంతో 1997లో 'సింధు
దర్శన్ యాత్ర'కు శ్రీకారం చుట్టారు. ఒక మహోన్నత
భావనతో ఆరంభించిన ఈ యాత్రను అనాటి కాంగ్రెస్
ప్రభుత్వం రాజకీయ దృష్టికోణంతో చూసింది. ఆర్థిక
సహాయాన్ని నిలిపివేసింది. 2004లో భారతీయ
జనతాపార్టీ నేతృత్వంలో కేంద్రప్రభుత్వం
ఎర్పాటయ్యాక సింధు దర్శన్ యాత్రకు మళ్లీ సంతోషం
దొరికింది. అదే సమయంలో నిర్వాహకులు ఇక
ముందు కేవలం ప్రభుత్వ ఆర్థిక సహాయంపై కాకుండా
జన యాత్రలా ఉత్సవాన్ని మలచాలని నిర్ణయించారు.

ఈ నిర్ణయం సఫలమయింది. ప్రస్తుతం ప్రజలు తమ
సొంత ఖర్చుతో సింధు దర్శన్ యాత్ర చేస్తున్నారు.
ఇప్పుడు ఈ యాత్ర కేవలం సింధు దర్శన్ యాత్రకు
మాత్రమే పరిమితం కాకుండా అయిదు రోజుల
సింధుదర్శన మహోత్సవంగా రూపాంతరించింది.
ప్రపంచవ్యాప్తంగా ప్రజలు పాల్గొంటున్నారు. కేవలం
సాంస్కృతిక పరంగానే కాకుండా ఏకాత్మతా భావనను
కూడా పెంపొందిస్తున్నది. ఇంతే కాదు, లద్దాఖ్ సాగు
వృద్ధికి ఈ యాత్ర చేయూత నిస్తున్నది.

నిజానికి 1983-84లోనే సింధు దర్శన్ యాత్రకు
బీజాలు పడ్డాయి. అదే సమయంలో జ్యేష్ఠ ప్రచారక్
ఇండ్రేష్ కుమార్ జిని జమ్ముకశ్మీర్ లో ఆర్ఎస్ఎస్
ప్రచారకంగా నియమించారు. 1984లో లేహ్ యాత్ర
సందర్భంగా సింధునదీ దర్శనం చేసుకున్న ఇండ్రేష్ జీ
భావుకతకు లోనయి, జీవితం ధన్యమైనట్లు
పులికించిపోయారు. కానీ, ఆయన ముందు ఎన్నెన్నో
ప్రశ్నలు. భారతీయులంతా మూలాలను ఎందువల్ల
మరచిపోయారు? మన మూలాలను మనం ఎలా
నిర్లక్ష్యం చేయగలం? ఇలాంటి ప్రశ్నలు మనసును
కల్లోలం చేశాయి. మనముందు ఎలాంటి విషమ
పరిస్థితులున్నాయంటే ఒకవైపు రాబోవు తరాల వారికి
మన మూలాల్ని, సింధు నాగరికత, సంస్కారాల
గుర్ని గర్వంగా చెబుతున్నాం. మరోవైపు చూస్తే
ఇక్కడి ప్రాంతం, ప్రజలు పూర్తి నిర్లక్ష్యానికి
గురవుతున్నారన్నది నిజం. కొన్ని మానెలు గడిచాక
ఇండ్రేష్ జీ మరో విషయం స్పష్టమయింది. ఒకప్పుడు
వైదిక మూలాల వల్ల గుర్తింపు పొందిన ఈ ప్రాంతం
మెలమెల్లగా బొద్దం వైపు, ఆ తర్వాత ఇస్లాం వైపు
మొగ్గు చూపింది. కనుక మనం మన సంస్కృతిని,
జాతీయభావననీ, సోదరభావాన్నీ, మైత్రీభావాన్నీ
మరింత విస్తృతం చేసి భారతీయత మన జీవనాడి
అంటూ భారతీయ సంస్కృతి వైపు చూసే యత్నం
చేయాలన్న సంకల్పం ఇండ్రేష్ జీలో అంకురించింది.
1989లో ఆర్ఎస్ఎస్ సంస్థాపకులు పరమ

సింధు యాత్రలో.. మోదీ
అంతర్ చిత్రం 2000 సం.లో అటల్, అద్వాణీ

మమేకం

పూజనీయ డాక్టర్ శతజయంతి సందర్భంగా ఆయన తన ఆలోచనలకు కార్యరూపాన్నిచ్చారు. ఆ సందర్భంగా సింధునదీ జలం సహా దేశంలో అన్ని నదుల జలాలను నాగ్ పూర్ కు తెచ్చారు. ఈ క్రమంలోనే సింధునది పవిత్రతని, గొప్పతనాన్ని పునరుద్ధరించే విషయమై చర్చ జరిగింది.

లాల్ కృష్ణ అడ్వాణీ 1996లో ఎన్నికల ప్రచారంలో భాగంగా లేహ్ కు వచ్చారు. లేహ్ లోక్ సభ నియోజకవర్గ అభ్యర్థి శ్రీమతి స్పెట్టిష్ అంగమో ఆయనను కలిశారు. తరుణ్ విజయ్ తో కలిసి అడ్వాణీ సింధు నదీ తీరాన ఉన్న విద్యుత్ శాఖ రెస్ట్ హౌస్ చౌగల్ నర్ లో ఉన్నారు. లేహ్ కార్యక్రమాల అడ్వాణీకి 'సింధ్ ఖాబ్' (సింధు జన్మస్థలం) గురించి చెప్పారు. వెంటనే తరుణ్ విజయ్, తాషి సైముల్, తాంగ్ థారిక్, సెరిగ్ తాషిలతో కలిసి ఆయన సింధు తీరానికి వెళ్లారు. ఆ జలంతో ఆచమనం చేసి తాదాత్మ్యతతో కూడిన అనుభూతికి లోనయ్యారు. 'నా జీవితంలో ఇవి అత్యంత దివ్యమైన క్షణాలు.. మా అమ్మ నాపై ఆశీర్వాదాలు కురిపిస్తోందన్నట్లుగా పులకరించిపోతున్నాను' అనే మాటలు అడ్వాణీ నోటి వెంట భావుకతతో వెలువడ్డాయి. తరువాత ఇండ్రోజీ, తరుణ్ విజయ్ తో కలిసి ఢిల్లీలో కేంద్ర హోమ్ మంత్రి అడ్వాణీతో భేటీ అయ్యారు. 'సింధు దర్హన్ యాత్ర' ప్రస్తావన తీసుకువచ్చారు. ఆయన అంగీకారం తెలిపారు. ఈ యాత్రలో బౌద్ధులను భాగస్వాములుగా చేస్తూ కార్యక్రమ రూపకల్పన జరిగింది. అయితే దీనిని కొందరు అపార్థం చేసుకున్నారు. ఆర్ఎస్ఎస్ వాళ్లు బౌద్ధులను మతం మార్చేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నారేమో నన్ను సందేహం కలిగింది. అయితే ఆ సందేహాలు నివృత్తి అయినాయి. మొదట్లో ఈ తీర్థయాత్ర పేరు 'సింధు దర్హన్ అభియాన్'. తర్వాత 'సింధు స్నాన్ పర్వ' అని మారింది.

ఇప్పటివరకు ఉన్న పేరుతో స్పష్టమవుతున్నదేమిటంటే వైదిక సంస్కృతితో పల్లవితమౌతున్న పవిత్ర నది సింధు. ఈ నదే మన దేశానికి పేరు ఇచ్చింది. మనకు, మన సంస్కృతికి గుర్తింపునిచ్చింది. 1997లో జరిగిన తొలి యాత్రలో 65 మంది, 1997లో జరిగిన మలి యాత్రలో 500 మంది భక్తులు పాల్గొన్నారు. మెల్లగా యాత్రికుల సంఖ్య వేలకు చేరింది. దేశంలో దాదాపుగా 12 రాష్ట్రాలకు చెందిన ప్రజలు సింధు దర్హన్ యాత్రలో పాల్గొంటున్నారు. 2000 సంవత్సరంలో నాటి ప్రధానమంత్రి అటల్ బిహారీ వాజపేయి సింధు దర్హన్ యాత్ర కోసం, లేహ్-లద్దాఖ్ అభివృద్ధి కోసం కొత్త మార్గాలు తెరిచారు. 2004లో ప్రభుత్వం మారటంతో ఈ యాత్రపై మళ్లీ రాజకీయ మబ్బులు ముసురుకున్నాయి. కానీ అవి త్వరలోనే వీడిపోయాయి కూడా. ★

'సమన్వయం సమరసతల సమ్మేళనం'

(కరోనా మహమ్మారిని దృష్టిలో పెట్టుకొని సింధు మహా కుంభలో నిర్వాహకులు కొన్ని ప్రత్యేక వ్యవస్థలను ఏర్పాటు చేయనున్నారు. ముస్లిం రాష్ట్రీయ మంచ్ మార్గ నిర్దేశకులు, సింధు దర్హన్ యాత్ర వ్యవస్థాపక సభ్యుల్లో ఒకరు మాననీయ ఇండ్రోజ్ కుమార్ ఈ విషయాలను హిందీ వివేక్ వత్రికకు చెప్పారు. వల్లవి అన్వేషకర్ చేసిన ఆ ప్రత్యేక ఇంటర్వ్యూలోని కొన్ని అంశాలు)

సింధు దర్హన్ యాత్ర ఎలా ప్రారంభమయింది?

లద్దాఖ్ లో ఒకప్పుడు శైవాన్ని సనాతన మతంగా పరిగణించేవారు. తరవాత బౌద్ధ మతం వచ్చింది. తరవాత మెల్లగా ఇస్లాం కూడా వచ్చింది. దీనితో మత కల్లోలాలు జరిగేవి. వాటిని ఆపడానికి 1994-95లో సింధు నది కేంద్రంగా ఒక యాత్ర ప్రారంభించాలనే ఆలోచన మొదలయింది. లద్దాఖ్ ను జాతీయ జీవన ప్రపంచానికి తెచ్చి అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతంగా తీర్చిదిద్దాలనే సంకల్పంతో 1997లో 'సింధు ఉత్సవ్' ప్రారంభించాం. అప్పుడే అదృష్టవశాత్తు కేంద్రంలో ప్రభుత్వం మారి, అటల్ బిహారీ వాజపేయి ప్రధానమంత్రి అయ్యారు. లాల్ కృష్ణ అడ్వాణీ కేంద్ర హోమ్ మంత్రి. అడ్వాణీ సింధ్ సామాజిక వర్గానికి చెందినవారు. అందుకే సింధునది అంటే ప్రేమ. ఆ నదిని కేంద్రీకృతం చేసి ఒక కార్యక్రమం చేపట్టాలని, అందులో జాతి యావత్తుని భాగస్వామిగా చేసి కొత్త చరిత్రకు శ్రీకారం చుట్టాలనే కోరిక ఆయనలో ఉండేది. ఈ క్రమంలోనే తరుణ్ విజయ్ జీ సహా మరికొందరు సంఘ అధికారులు కలిసి అడ్వాణీతో భేటీ అయ్యారు. యాత్ర ఆలోచన ఆయన ముందు పెట్టాం. ఆయన మా ప్రస్తావనకు ఆమోదముద్ర వేస్తూ, తానూ ఏకీభవిస్తున్నట్లు చెప్పారు.

'సింధు దర్హన్ యాత్ర'లో ఇండ్రోజ్ కుమార్

ఇండ్రజిత్ కుమార్

1997 నుంచి మొదలయిన యాత్ర రెండున్నర దశాబ్దాల కాలాన్ని పూర్తి చేసుకుంది. నాటి నుండి నేటి దాకా వచ్చిన పరిణామాలు ఏమిటి?

యాత్ర మొదలెట్టడానికి ముందే అక్కడ రాజకీయములున్నాయి. కాంగ్రెస్ వాళ్లున్నారు, మతోన్మాదులున్నారు. బొద్దులను హిందువులుగా మార్చే ఉద్దేశంతో యాత్ర మొదలు పెడుతున్నారని దుష్ప్రచారం చేస్తూ బురద చల్లడం మొదలెట్టారు. అక్కడ బౌద్ధ సమాజంలో కల్లోలం మొదలయింది. బొద్దుల్ని హిందువులుగా మార్చేందుకు సింధు దర్గాస్ యాత్ర చేపట్టారని కాంగ్రెస్ వాళ్లు తప్పుడు ప్రచారం మొదలెట్టారు. యాత్ర పేరిట బొద్దులను హిందువులుగా మార్చే ప్రక్రియని అడ్డుకుంటామని వారు ఒక తీర్మానం చేసి బౌద్ధ సమాజంలో మరింత అలజడి రేపారు. దుష్ప్రచారంతో వచ్చిన అనుమానాలను, సందేహాలను నివృత్తి చేసేందుకు పలు దఫాలుగా సమావేశాలను ఏర్పాటుచేయాల్సి వచ్చింది. దీంతో సాహిత్రపూరిత వాతావరణం ఏర్పడింది. యాత్ర కారణంగా ఆర్థికాభివృద్ధి జరుగుతుందని, మతాల నడుమ సమన్వయం ఏర్పడుతుందని, సమాజంలో శాంతి, సహనం-సోదరభావం పెంపొందుతుందనే విషయాలు అక్కడి ప్రజలకు స్పష్టం కావడంతో అన్ని విధాలయిన మద్దతు రావడం మొదలయింది. ఇదే సమయంలో సింధు నదీతీరంలో ఉత్సవం ఎక్కడ నిర్వహించాలన్న ప్రశ్న వచ్చింది. అందుకు శేర్షా గ్రామం బాగుంటుందని భావించారు. గ్రామస్థుల సంపూర్ణ సహకారం లభించింది. 1997లో అద్వాణీ నాయకత్వంలో ఈ యాత్ర ఒక రూపాన్ని సంతరించుకుంది. యాత్ర కొనసాగుతున్న సమయంలోనే అకస్మాత్తుగా రాజకీయ పరమైన దాడి జరిగింది.

2004లో కాంగ్రెస్ పార్టీ కేంద్రంలో ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటు చేసింది. మన్మోహన్ సింగ్ ప్రధానమంత్రి అయ్యారు. కానీ పెత్తనం సోనియా గాంధీ చేతిలో ఉండేది. యాత్రని ఆమె రాజకీయ దృష్టితో చూశారు. రాజకీయ ద్వేషంతో సింధు ఉత్సవ పేరుని మార్చి, 'సింఘే కె ఖబబ్' అని పెట్టారు. సింధు నది మూలాన్ని స్థానికులు 'సింఘే కె ఖబబ్' అని పిలుస్తారు. ఆ లోకల్ పేరుని ఉత్సవానికి పెట్టారు సోనియా. ప్రభుత్వ సహాయసహకారాలన్నిటినీ నిలిపేశారు. స్పష్టంగా చెప్పాలంటే రద్దు చేసింది. విశాల ప్రాతిపదిక కలిగిన ఆ యాత్రను స్థానిక జాతరగా మార్చేసింది. బొద్దులు మాతో ఉన్నప్పటికీ కేంద్ర-రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ద్వేషభావంతో వ్యవహరించాయి. అందుకే ప్రభుత్వ సహాయసహకారాలు తీసికోకుండానే యాత్ర కొనసాగించాలని నిర్ణయం తీసుకున్నాం. తొలి యాత్ర 60-70 మంది యాత్రికులతోనే మొదలయింది. 2005లో కూడా సొంత ఖర్చు పైనే 60-70 మంది యాత్రికులు యాత్ర చేశారు. ప్రస్తుతం ఆ సంఖ్య వేలకు చేరింది. **2014లో నరేంద్ర మోడీ నాయకత్వంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏర్పాటయిన తర్వాత ఎలాటి మార్పులు చోటు చేసుకున్నాయి?**

కేంద్రంలో ప్రభుత్వం మారింది. రాష్ట్రాలలో కూడా ప్రభుత్వాలు మారాయి. అందుకే సింధు దర్గాస్ యాత్రలో ఉత్సాహం ఉరకలేసింది. పెద్దసంఖ్యలో యాత్రికులు వస్తున్నారు. అయినా, మేము మునుపే తీసుకున్న నిర్ణయం మేరకే ముందుకు వెళ్లాలని అనుకున్నాం. కేంద్ర ప్రభుత్వం యాత్రకు సహాయ సహకారాలు అందించడలచుకుంటే అందించనీ. కానీ మేము ఈ యాత్రని సంపూర్ణంగా ప్రజలపై, యాత్రికులపై ఆధారపడే నిర్వహించడలచుకున్నాం. యాత్రికులు యాత్ర ఖర్చు వారే భరించాలి. ఈ విషయంలో మేము సంపూర్ణంగా సభివృత్తు లయ్యాం. ఆ కారణంగా 2014లో సింధు దర్గాస్ యాత్ర మహోత్సవంగా రూపాంతరించింది. లేహా, కార్గిల్ లద్దాఖ్లో ఉన్న రెండు జిల్లాలు. విదేశీ పర్యాటకుల సంఖ్య నాలుగు రెట్లు పెరిగింది. భారతీయ పర్యాటకుల సంఖ్య 15 నుంచి 30 రెట్లు దాకా పెరిగింది. లద్దాఖ్కు కోట్లాది రూపాయల ఆదాయం వస్తోంది. గ్రామీణ ప్రజలకు బాసట దొరికింది. స్థానిక వస్తువుల అమ్మకాలు పెరిగాయి. ఎక్కువ కృషి చేస్తున్నారు. హోటల్ ఇండస్ట్రీ పెరిగింది. ఔషధాల, స్థానిక ఫలాల అమ్మకాలు పెరిగాయి. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఉత్సవం పట్ల సకారాత్మకంగా వ్యవహరించుకుంటే పలు రాష్ట్రాల ప్రభుత్వాలు సింధు దర్గాస్ యాత్రికుల కోసం పెక్కు సౌకర్యాలు కల్పించే విధంగా ప్రకటనలు చేయడం మొదలెట్టాయి. మధ్య ప్రదేశ్, ఉత్తరప్రదేశ్, హిమాచల్, హర్యానా, గుజరాత్, మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వాలయితే యాత్రికుల కోసం 10

నుండి 15 వేల రూపాయల దాకా ఆర్థిక సాయాన్ని కూడా ప్రకటించాయి. లద్దాఖ్ అధికార యంత్రాంగం సహా కేంద్ర పరిధిలోని వివిధసంస్థలు, భారతీయసేన కూడా చేయూతనందిస్తున్నాయి. గతంలో కాంగ్రెస్ ద్వేషభావంతో వ్యవహరించిన ఫలితంగా లద్దాఖ్ ఆర్థికాభివృద్ధికి తగలిన దెబ్బను ప్రజలు గుర్తించారు. ఇప్పుడు లద్దాఖ్ ప్రజలు జాతి, మతం, భాషలను ప్రక్కన పెట్టి సింధు యాత్రకు బాసటగా నిలిచారు. యాత్రలో భాగస్వాములు కావాలని దేశ ప్రజలను కోరుతున్నారు.

'మహాకుంభ' కోసం ఎలాంటి ఏర్పాట్లు జరుగుతున్నాయి?

రైలు-రోడ్డు మార్గాల ద్వారా వచ్చే యాత్రికులకు ఈసారి ఢిల్లీ మీదుగా ప్రయాణించే వీలు కల్పిస్తున్నాం. ఢిల్లీ నుండి జమ్ము వస్తారు, జమ్ము నుంచి శ్రీనగర్, శ్రీనగర్ నుండి కార్గిల్ లేదా లేహా చేరుకుంటారు. ఇదే విధంగా యాత్రికుల రెండవ బ్యాచ్ ఢిల్లీ నుండి రోడ్డు మార్గంలో చండీగఢ్, కుల్లా-మనాలి నుంచి అటల్ టన్నెల్ మీదుగా ప్రయాణిస్తుంది. జమ్ము, శ్రీనగర్, కార్గిల్, చండీగఢ్, లేహా ప్రాంతాలకు వైద్య బృందాలను పంపడం మొదలైంది. అక్కడ ఆక్సిజన్, బెడ్స్, ఆక్సిమీటర్, అవసరమైన మందులు అందించే వ్యవస్థని ఏర్పాటు చేశాం. అలోపతి సహా హోమియో పతి, ఆయుర్వేద వైద్య చికిత్సా శిబిరాలను కూడా ఏర్పాటుచేశాం. కరోనా మహమ్మారిని దృష్టిలో పెట్టుకుని శుచికరమైన-ఆరోగ్యకరమైన భోజన వ్యవస్థని కూడా ఏర్పాటు చేస్తున్నాం. భౌతిక దూరం పాటించేలా చర్యలు తీసుకుంటున్నాం. యాత్రికులు తమతో పాటు మాస్కులు, శానిటైజర్లు తీసికొని రావాలని యాత్రని జయప్రదం చేయాలని కోరుతున్నాం.

యాత్ర వేళ భక్తులంతా సింధు జలం తీసుకుని సంకల్పం చెప్పాలి. కరాచీ, లాహోర్ లేని హిందుస్తాన్ అనంపూర్ణం. పీవోఛ్, గిల్గిట్, బాల్టిస్తాన్ మనదే. పాకిస్తాన్ వీటిని వదిలి వెళ్లిపోవాలి అనేదే ఆ సంకల్పం. కైలాష్ మానస సరోవర్ చైనాది కానే కాదు, మనదేనంటూ కూడా సంకల్పం చెప్పాలి.

1929లో రావీ జలాలను చేతుల్లోకి తీసికొని భారత స్వాతంత్ర్య సంగ్రామ వీరులు ఎలాగయితే 'పూర్ణ స్వరాజ్-అఖండ భారత్' సంకల్పం చేశారో అలానే యాత్రికులంతా సింధు జలాలను చేతుల్లోకి తీసుకుని అఖండ భారత్, సరిహద్దుల రక్షణ, కోల్పోయిన జనాన్ని-భూమిని తిరిగి సాధించాలంటూ సంకల్పం చేయాలి. ఇదే సందర్భంలో అక్కడ 10 గ్రామాల వెండి నాణేన్ని విడుదల చేయబోతున్నాం. యాత్రికులంతా ఈ నాణేన్ని కొనుగోలు చేసి ఇళ్లల్లో పూజాగృహాల్లో ఉంచుకోవచ్చు. దీనివల్ల సింధు చరిత్ర, భారత్ చరిత్ర సదా స్మరణకు వస్తాయి.

అనువాదం : విద్యారణ్య

సింధూ.. ఈ పేరు వినగానే బ్యాడ్మింటన్ మాత్రమే గుర్తుకు వస్తుంది. గత దశాబ్దకాలంలో తెలుగుతేజం పీవీ సింధూ సాధించినన్ని పతకాలు, అరుదైన విజయాలు మరే భారత క్రీడాకారుడు, క్రీడాకారిణి సాధించలేదంటే అతిశయోక్తి కాదు. ఒలింపిక్స్ నుంచి ప్రపంచ బ్యాడ్మింటన్ పోటీల వరకూ, కామన్వెల్త్ గేమ్స్ నుంచి ఆసియా క్రీడల వరకూ సింధూ విజయాలు అపూర్వం, అసాధారణం, అనితర సాధ్యం.

భారత బ్యాడ్మింటన్ శిఖరం

టోక్యో ఒలింపిక్స్ లో పీవీ సింధూ సరికొత్త చరిత్ర సృష్టించింది. ఒలింపిక్స్ లో రెండు పతకాలు సాధించిన భారత తొలి మహిళా అథ్లెట్ గా రికార్డు నెలకొల్పింది. 6వ సీడ్ గా బరిలోకి దిగిన సింధూ కాంస్యపతకం కోసం జరిగిన పోరులో చైనాకు చెందిన 9వ ర్యాంకర్ హీబింగ్ జియావోను వరుస సెట్లలో చిత్తుచేసింది. వరుసగా రెండో ఒలింపిక్స్ లో సైతం పతకం సాధించగలిగింది. ఐదేళ్ల క్రితం రియో వేదికగా ముగిసిన 2016 ఒలింపిక్స్ లో రజత పతకం నెగ్గిన సింధూ ప్రస్తుత టోక్యో ఒలింపిక్స్ లో కాంస్య పతకం గెలుచుకుంది. దీంతో పన్నెండు దశాబ్దాల ఆధునిక ఒలింపిక్స్ చరిత్రలో వరుసగా రెండు ఒలింపిక్స్ లో పతకాలు సాధించిన భారత రెండో అథ్లెట్ గా, తొలి మహిళగా రికార్డుల్లో చేరింది. ఒలింపిక్స్ లో రెండు పతకాలు సాధించిన భారత తొలి అథ్లెట్ గా మల్లయోధుడు సుశీల్ కుమార్ నిలిస్తే.. సింధూ అదే ఘనతను ఇప్పుడు దక్కించుకోగలిగింది.

క్రీడా కృష్ణ, 84668 64969

సీనియర్ జర్నలిస్ట్

బీజింగ్, లండన్ ఒలింపిక్స్ లో సుశీల్ పతకాలు సాధించాడు.

ఎన్నో రికార్డులు..

ప్రపంచ బ్యాడ్మింటన్ ఓ స్వర్ణంతో సహా ఐదు పతకాలు సాధించిన సింధూకు ఆసియా క్రీడలలో రెండు, కామన్వెల్త్ గేమ్స్ లో రెండు పతకాలు సాధించిన అరుదైన ఘనత ఉంది. ప్రపంచ బ్యాడ్మింటన్ టైటిల్ నెగ్గిన భారత తొలిమహిళగా రికార్డుల్లో చేరింది. ప్రపంచ బ్యాడ్మింటన్ భారత తొలి విజేత ప్రకాష్ పడుకోన్ సరసన నిలిచింది. స్విట్జర్లాండ్ లోని బాసెల్ వేదికగా ముగిసిన 2019 ప్రపంచ బ్యాడ్మింటన్ బంగారు పతకంతో తన కెరీయర్ లోనే అత్యుత్తమ ఘనత సాధించింది. జకార్తా వేదికగా ముగిసిన 2018 ఆసియా క్రీడల మహిళల సింగిల్స్ ఫైనల్స్ కు చేరడం ద్వారా ఈ ఘనత సాధించిన భారత తొలి బ్యాడ్మింటన్ ప్లేయర్ గా నిలిచింది. గత దశాబ్దకాలంలో ప్రపంచకప్ తో సహా 16 అంతర్జాతీయ టైటిల్స్ నెగ్గిన సింధూ గత తొమ్మిదేళ్లకాలంలో ఐదు ప్రపంచకప్ పతకాలు సాధించిన తొలి మహిళగా చరిత్ర సృష్టించింది.

2013, 2014 ప్రపంచ బ్యాడ్మింటన్ టోర్నీలలో కాంస్య పతకాలు; 2017, 2018 టోర్నీలలో రజత పతకాలు సాధించిన సింధూ 2019 టోర్నీలో మాత్రం బంగారు పతకంతో బ్యాడ్మింటన్ ఎవరెస్టును అధిరోహించగలిగింది. భారత పార్లమెంట్ ప్రశంసలు, ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ అభినందనలు అందుకొన్న సింధూ తెలుగు నేలపైన జన్మించడం మనందరికీ

గర్వకారణం.

ప్రతిష్టాత్మక ఆల్-ఇంగ్లండ్ ఓపెన్ టైటిల్ మినహా మిగిలిన ప్రధాన టోర్నీలలో సత్తా చాటుకొన్న సింధూ రానున్నకాలంలో ఆసియా క్రీడల, ఒలింపిక్స్, ఆల్-ఇంగ్లండ్ స్వర్ణాలు సాధించాలని కోరుకుందాం.

భారత హాకీ సరికొత్త రికార్డు

ఈ ఒలింపిక్స్ లో భారత పురుషుల, మహిళల హాకీ జట్లు అసాధారణంగా రాణించి దేశానికే గర్వకారణంగా నిలిచాయి. రెండు జట్లూ తమ తమ విభాగాలలో సెమీఫైనల్స్ చేరడం ద్వారా సత్తా చాటుకున్నాయి. పురుషుల విభాగంలో ఐదవ ర్యాంకు జట్టుగా బరిలోకి దిగిన భారత్ లీగ్ దశలో ఐదు రౌండ్లలో నాలుగు విజయాలు, క్వార్టర్ ఫైనల్స్ నాకౌట్ రౌండ్స్ గ్రేట్ బ్రిటన్ ను 3-1తో చిత్తు చేయడం ద్వారా నాలుగు దశాబ్దాల విరామం తర్వాత సెమీఫైనల్ అడుగుపెట్టింది.

మహిళా జట్టు సైతం స్ఫూర్తిదాయకమైన ఆటతీరుతో ఆకట్టుకున్నాయి. లీగ్ దశ ఆఖరి రెండు రౌండ్లలో ఐర్లాండ్, దక్షిణాఫ్రికా జట్లను అధిగమించిన భారత్.. క్వార్టర్ ఫైనల్స్ లో మూడుసార్లు విజేత, ప్రపంచ రెండో ర్యాంకర్ ఆస్ట్రేలియాపై 1-0 గోల్స్ తేడాతో సంఘన విజయం సాధించడం ద్వారా సెమీఫైనల్ అర్హత సంపాదించింది. భారత మహిళల జట్టు ఒలింపిక్స్ సెమీఫైనల్ చేరడం ఇదే మొదటిసారి. భారత మహిళా హాకీ చరిత్రలోనే ఇదో గొప్ప విజయంగా మిగిలి పోతుంది. ★

ఓ సమరసతా గ్రామం 'నాగులాపల్లి'

మాతృ సమ్మేళనం

ఎస్సీలు సేకరించిన నిధిని ఊరేగింపుగా బ్యాంక్ కు తీసుకెళ్తున్న దృశ్యం

నేను తూర్పుగోదావరి జిల్లా, పిఠాపురంకు దగ్గరలో, ఉప్పాడ కొత్తపల్లి మండలం, నాగులాపల్లి గ్రామంలో ఉంటాను. నేడు మా గ్రామ జనాభా సుమారు 10 వేలు, ఓటర్ల సంఖ్య 5,600. సామాజికంగా రెడ్లు ఎక్కువ. గ్రామంలో రెడ్లు, యాదవులు, బలిజ, నాయి బ్రహ్మణ, ఉప్పరులు, ఎస్సీలు అందరూ ఉన్నారు.

గ్రామంలో రామాలయం, శివాలయం, శ్రీకృష్ణ మందిరం, దుర్గామాత దేవాలయం, అయ్యప్ప దేవాలయం అన్ని కలిపి 20 దేవాలయాలున్నాయి. ఎస్సీ కాలనీలో 13 చర్చిలు ఉన్నాయి. గ్రామంలో 75% కుటుంబాలు వ్యవసాయ భూమి లేనివారే!

ఒకప్పుడు మిగిలిన గ్రామాలలో వలె మా గ్రామ జీవితంలో కుల అంతరాలు ఉండేవి. సుమారు 40 సంవత్సరాల క్రితం మా గ్రామంలో ఆర్.ఎస్.ఎస్. శాఖ ప్రారంభం అయింది. సంఘ శిక్షావర్గ (సంఘ ట్రైనింగ్ క్యాంప్) అయినవారు 30 మంది ఉంటారు. గ్రామంలో సామాజిక మార్పు కోసం స్వయంసేవకుల ద్వారా అనేక కార్యక్రమాలు నిర్వహింపబడ్డాయి. వివిధ కులాల మధ్య సోదరభావం ఏర్పడింది. అంటరానితనం లేదు.

నిర్వహించిన కొన్ని ముఖ్య కార్యక్రమాలు:

2002వ సంవత్సరం శ్రీకృష్ణ మందిరంలో కృష్ణాష్టమి సందర్భంగా గ్రామంలోని అన్ని కులాల వారిని సాదరంగా ఆహ్వానించాము. అందరూ ఉత్సవంలో పాల్గొన్నారు. అక్కడే కలసి భోజనం చేశారు.

అప్పటినుండి వివిధ వండుగలు, అన్ని

దేవాలయాల దగ్గర జరిగే కార్యక్రమాలలో కుల బేధం లేకుండా అందరూ పాల్గొంటున్నారు.

2006-07లో ఎస్సీ కాలనీలో స్వామిసాయి, రత్నకుమారిల వివాహానికి అన్ని కులాల వారిని ఆహ్వానించాం. అన్ని కులాల వారు రావడంతో పాటు, అందరూ ఆ ఎస్సీ కాలనీలో భోజనం చేశారు.

2014లో తూర్పుగోదావరి జిల్లా, ఆర్.ఎస్.ఎస్. కార్యకర్తల ఏడు రోజుల శిక్షణ శిబిరం నాగులాపల్లి గ్రామంలో జరిగింది. ఒకరోజు వివిధ కులాలకు చెందిన కుటుంబాల వారు భోజనం తమ ఇంటి నుండి తీసుకువచ్చారు. ఆర్.ఎస్.ఎస్. స్వయం సేవకులు వారు తెచ్చిన భోజనాన్ని వారితో కలసి చేశారు.

2015లో శివాలయం పునర్నిర్మాణం అయింది. శిఖర ప్రతిష్ఠ ఎస్సీ దంపతుల ద్వారా అయింది.

కులాంతర వివాహాలు:

గ్రామంలో సామాజిక సమరసత కోసం వివిధ కార్యక్రమాలు చేయడం ఒక ఎత్తు. కులాంతర వివాహాలు అందరి ఆమోదంతో జరగడం మరొక యెత్తు.

2019 నవంబర్ లో జరిగిన కులాంతర వివాహంలో వరుడు కాపు యువకుడు దుర్గాప్రసాద్ తరపున కృష్ణారెడ్డి దంపతులు, వధువు ఎస్సీ యువతి సుప్రియ తరపున దుర్గారెడ్డి దంపతులు పెళ్లి పీటలపై కూర్చున్నారు.

కాపు యువకునితో ఎస్సీ యువతి వివాహం గ్రామంలోని రామాలయంలో అందరి సమక్షంలో జరిగింది. నేడు అనేక కులాంతర వివాహాలు గ్రామంలో జరుగుతున్నాయి.

తాజాగా 2021 ఫిబ్రవరిలో అయోధ్య శ్రీరామ జన్మభూమి మందిర నిర్మాణం కొరకు గ్రామంలో అందరూ నిధిని సమర్పించారు. ఈ కార్యక్రమంలో

అన్ని కులాల మహిళలు చురుగ్గా పాల్గొన్నారు. నిధి సేకరణ అనంతరం గ్రామంలోని ఎస్సీలు నిధిని తమ తలపై పెట్టుకుని ఊరేగింపుగా గ్రామంలో ఉన్న స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా శాఖకు వెళ్లి వండుగ వాతావరణంలో జమ చేశారు. నిధిని సంగ్రహించిన ప్రతిసారి ఈ విధంగా ఊరేగింపుగా వెళ్లి బ్యాంకులో జమ చేయడం గ్రామస్థులందరికీ ప్రేరణ కలిగించింది.

మా గ్రామంలో రెండు హైస్కూళ్లు ఉన్నాయి. అన్ని కులాల విద్యార్థులు చదువుకుంటున్నారు.

వివిధ దేవాలయాల్లో, ఆట స్థలాల్లో ఎస్సీలతో సహా అన్ని కులాల యువకులు వాలీబాల్ వంటి ఆటలు కలిసి ఆనందంగా ఆడుకుంటారు.

గ్రామంలో వ్యవసాయ పనుల కొరకు బెంగాల్, ఉత్తరప్రదేశ్ నుండి ప్రతి సంవత్సరం సుమారు 200 మంది కూలీలు వస్తుంటారు. ప్రతి సంవత్సరం వారితో ఒకరోజు వారి యోగక్షేమాలు గురించి తెలుసుకొని, వారికి కావలసిన సహాయ సహకారాలు కొరకు వచ్చిన వారందరితో సహావేశం ఏర్పాటు చేస్తున్నాం. తర్వాత వారితో గ్రామపెద్దలు, స్వయం సేవకులు అందరూ కలిసి సహా పంక్తి భోజనాలు చేయడం 2015 నుండి ప్రారంభమై నేటికి కొనసాగుతుంది. ఈ సంవత్సరం జరిగిన కార్యక్రమంలో విభాగ్ బొద్దికి ప్రముఖ్ పాల్గొని అయోధ్య రామ మందిరం ఉద్యమంపై మాట్లాడారు. కార్యక్రమం అయిన వెంటనే వారందరూ మాట్లాడుకుని అయోధ్య రామ మందిర నిర్మాణం కొరకు 5116/- రూపాయలు నిధి సమర్పణ చేశారు. ఆర్.ఎస్.ఎస్. స్వయంసేవకులు చొరవ వల్ల మా గ్రామంలో వివిధ కులాల ప్రజల మధ్య సామరస్య వాతావరణం నేడు నెలకొన్నది.

- కూత సుధాకర్ రెడ్డి, నాగులాపల్లి

‘స్కెచ్ సిద్ధమేనన్నమాట!’ అన్నాడు రాహుల్ గాంధీ, కన్నుగీటుతూ.

‘ఎప్పుడో సిద్ధం. ఒక్క ఐడియా జీవితాన్ని మార్చినట్టు... ఒక్క ఐడియా పీఎంని కూడా మార్చేస్తోంది’ అన్నాడు ప్రశాంత కిశోర్. రాహుల్ కి కన్నుగీట్టడం హాబీయే తప్ప మరొకటి కాదని తెలిసినవాడు కాబట్టి బెదిరిపోకుండా చెప్పాడు.

‘చెప్పు!’ అంది సోనియా. అప్పుడే పీఎం మార్పు దృశ్యం ఆమె కళ్లల్లో.

‘బెంగాల్ లో మొన్న మమతా బెనర్జీకి 213 సీట్లు వచ్చాయి.’ అందుకున్నాడు పీకే.

‘నీ ఘనత!’ అంటూ రాహుల్ బాబు భుజం తట్టబోగా, కరోనా సంగతి గుర్తుకొచ్చి పక్కకి ఒరిగాడు పీకే.

కాల్చుకు తింటూ కూర్చున్నట్టు రేపు మమతని కూడా బయటి నుంచి మద్దతు పేరుతో నంజేసుకోవచ్చు అని చెప్పి ఒప్పించినవాడు, ఈ చిన్న సంగతి దగ్గర మొహమాటపడతాడా?

‘ఆ రాష్ట్రాలవాళ్లు వేళ్లు మళ్లీ కమలానే తాకుతాయంటారా?’ ఏడుపు గొంతుతో అన్నాడు రాహుల్. అలాంటి వేళ్లు నరికేస్తే పోలా అన్నంత ఉక్రోషం అందులో.

‘సరే.. స్కెచ్, అదే స్కెచ్ 2.బి. ఏమిటి?’ అడిగేసింది సోనియా, తట్టుకోలేనట్టు.

తన స్కెచ్ మీద పీకేకి ఎప్పుడూ అపార విశ్వాసమే.

‘గుజరాత్ లో ఏం వ్యూహం! మధ్యప్రదేశ్,

‘అదంతా ఒట్టి నాటకం అన్నారు బీజేపీ వాళ్లు!’ గుర్తు చేశాడు రాహుల్.

‘నాటకమో బూటకమో. దీనిని గెలిపించానా లేదా?’ అన్నాడు పీకే, తలెగరేస్తూ.

‘ఔను, గెలిచింది...’ అన్నాడు రాహుల్. తీక్షణంగా చూశాడు పీకే.

‘అదేలే, నువ్వే గెలిపించావ్. అయితే....’ అంది సోనియా.

‘అయితే ఏమిటి? 2024 మే నెలారంభంలో...’ అని ఆపేశాడు పీకే.

నెలారంభంలో... కొంపదీసి తన ప్రమాణ స్వీకారమని చెబుతాడా? రాహుల్ మొహం నిండా దింపుడుకళ్లం ఆశ.

కాంగ్రెస్ సీట్లు డబుల్ డిజిట్ కు తగ్గవు అంటాడా? సోనియా ఆశ.

‘ఒక కాలు మళ్లీ కారు డోరులో పడుతుంది.’ గొంతు తగ్గించి గుట్టు విప్పాడు పీకే.

అదిరిపడ్డారు తల్లికొడుకులు. ఆ క్షణంలోనే కాలు డోర్ లో ఉన్న అనుభూతి.

‘ఎవరిదో!’ బెదురుతూ అడిగింది సోనియా.

భయపడకండి, పీఎం చాన్సు ఎవరికి బలంగా ఉంటేవారు, అంటే దీని కాలే! అన్నాడు పీకే.

‘ఎడం కాలా! కుడి కాలా? కుడికాలైతే మంచిది!’ వెంటనే అన్నాడు రాహుల్.

‘మీ అభీష్టం, రెండోవారంలో రెండో కాలు, అంటే ఎడం కాలు మీద డోరు దభీమని పడుతుంది.’ ముందుకు వంగి అన్నాడు పీకే.

‘మొదటి డోరు పడినప్పుడు బాధకీ, రెండో డోరు పడినప్పుడు రోదనకీ కాస్తయినా తేడా ఉండాలని చెప్పడం మరచిపోవద్దు పీకే! తర్ఫీదులో లోపం ఉండకూడదు!’ హుషారుగా అన్నాడు రాహుల్.

నువ్వుండ్రాబాబూ! అన్నట్టు రాహుల్ ను వారించి నెమ్మదిగా అంది సోనియా, చిన్నపాటి శంకతో ‘అవి అసెంబ్లీ ఎన్నికలు కదా!’

‘ఏంటి మేడమ్! సభలు వేరైనా ఓటు ఒక్కటే. అది వేసే ఓటరు మనస్తత్వం కూడా ఒకటే’ నమ్మ బలికాడు పీకే.

‘ఒక కాలు ఈజీకొల్టా 213 అయితే, రెండు కాళ్లు ఈజీకొల్టా ఎంత?’

లెక్క ఇచ్చి బయటకెళ్లిన మాస్టారిలా లేచి వెళ్లిపోయాడు ప్రశాంత కిశోర్ శరద్ వవార్ ని కలవడానికి.

తామిద్దరి కాళ్లు కాకుండా, మమత కాళ్లనే పీకే నమ్ముకుంటున్నందుకు అప్పటికి విపరీతంగా ఆనంద పడ్డారు తల్లికొడుకులు.

స్కెచ్ టూవో

‘2019లో మోదీకి లోక్ సభలో వచ్చిన సీట్లు 303. మళ్లీ అవే పస్తే మమత గొప్పేమిటి? పెరగాలి. 213 కాదు, 416 రావాలి. పూజ్యులు రాజీవ్ గాంధీ రికార్డు బద్దలు కొట్టేస్తాం!’ అని చటుక్కున ఏదో గుర్తుకొచ్చి సోనియా కేసి చూశాడు పీకే.

ఎంతయినా ఎన్నికల వ్యూహకర్త! అంచనా నిజమైంది. రాజీవ్ రికార్డు బద్దలు అన్నమాటకే సోనియా ముఖం వాడిపోయింది. పార్టీలో చేరడం ఖాయమయ్యాక కృతజ్ఞతగా ఏదో ఒకటి చేయాలని పీకే ముందు నుంచి ఉబలాటపడుతున్నాడు. మరి సోనియా మనసు కష్టపెట్టడమెందుకు అనుకుని మళ్లీ అన్నాడు.

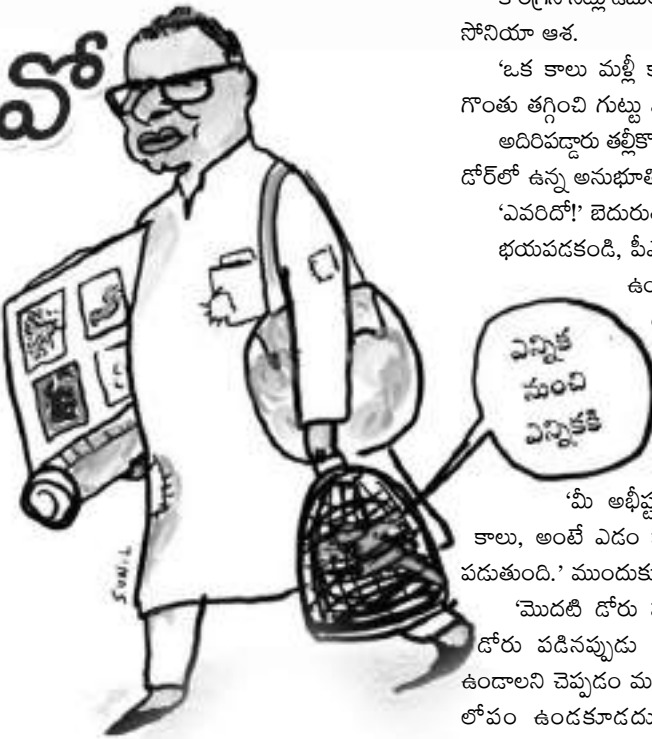
‘సరే, మోదీ కంటే 97 సీట్లు ఎక్కువ రాబట్టాలి.’ సర్ది చెప్పాడు.

‘అలా అన్నావ్ బావుంది!’ అంది సోనియా, తృప్తిగా.

రాహుల్ అన్నాడు, ‘మొన్ననే మా పార్టీ లెక్కమిటో తేల్చాం! అది పనికిరాదా!’

‘కాస్తయినా నమ్మేటట్టు ఉండాలి రాహుల్ జీ!’ బుజ్జగిస్తూ అన్నాడు పీకే.

‘మధ్యప్రదేశ్, రాజస్థాన్ మనం స్పీష్ చేస్తామంటే ఎవడైనా నమ్ముతాడా? గుజరాత్, హిమాచల్ ప్రదేశ్ ప్రజలు ఈవీఎమ్ లో చేతి గుర్తు మీద ఎప్పుడు వేలు పెడదామా అని ఎదురు చూస్తున్నారని చెబితే కిత్తితలు పెట్టినట్టు నవ్వురా?’ కాస్త నిర్మోహమాటం గానే అన్నాడు పీకే. మీరు పీఎం కావడం అసాధ్యం రాహుల్ జీ, ఆ చాన్సేదో ఈసారికి మమతకి ఇద్దాం, ఇప్పట్లాగే మీరు ఏ పదవీ లేకుండా కాంగ్రెస్ ను

రాజస్థాన్ లో ఏమిటి?’ కుర్చీలో నుంచి లేచిపోయి మరీ అడిగాడు రాహుల్.

గట్టిగా నవ్వేశాడు పీకే.

ఈ నవ్వు పరమార్థం ఏమిటి? పైకే అనేశారు తల్లికొడుకులు.

‘ఈ స్కెచ్ కి అంత సోషల్ ఇంజనీరింగ్ అక్కర్లేదు మరి!’ తాపీగా అన్నాడు పీకే. ఒక్క నిమిషం ఆగి గంభీరంగా అన్నాడు తానే.

‘దీని బెంగాల్ ఎన్నికల్లో ఎలా గెలిచింది!’

‘అదే తెలిసేడిస్తే మేమే గెలిచేవాళ్లం!’ అంది సోనియా, మూతి నాలుగు వంకర్లు తిప్పుతూ.

‘ప్రచారంలో దీని ఒక కాలు కారు డోర్ లో పెట్టి త్యాగం చేసింది!’ అన్నాడు పీకే.

బాల జాగృతి

తెలుసుకుందాం

శ్రీ లక్ష్మీనారాయణస్వామి ఆలయం-జైనర్స్

ఈ ఆలయం ఆదిలాబాద్ జిల్లాలోని జైనర్స్ గ్రామంలో ఉన్నది. అతి ప్రాచీన ఆలయం. ప్రకృతి సిద్ధంగా లభించే నల్లరాతితో నిర్మితమైన అతి పురాతనమైన ఆలయం ఇది. ఆలయ ప్రాంగణంలో ఉన్న శిలాశాసనాలను బట్టి దీనిని పల్లవులు నిర్మించినట్లుగా తెలుస్తుంది. ఏడాదిలో ఒకసారి సూర్య కిరణాలు స్వామివారి మూలా విగ్రహాన్ని తాకడం ఇక్కడి విశేషం. ప్రతిఏటా కార్తీకమాసంలో శుద్ధ అష్టమి నుంచి బహుళ సప్తమి వరకు బ్రహ్మోత్సవాలు ఘనంగా జరుగుతాయి.

కథ

మల్లయ్య తెలివి!

సూర్యాపురం జమీందారు గారు ఒకనాడు గోష్టిలో ఉండగా పొరుగుారి మల్లయ్య ఆయనను కలుద్దామని వచ్చాడు. తన కుమార్తె వివాహానికి మూడువేల రూపాయలు అప్పు ఇవ్వాలని జమీందారును కోరాడు మల్లయ్య.

‘ఈ మాత్రం అప్పు మీ ఊళ్లో పుట్టించే శక్తి నీకు లేదన్నమాట!’ అన్నాడు జమీందారు.

‘పరమలోభి నుంచి కూడా అప్పు పుట్టించే శక్తి నాకున్నది. కానీ తమ చేయి మహత్యం గురించి విని ఇంతదూరం వచ్చాను’ అన్నాడు మల్లయ్య.

‘మా ఊరి పోలయ్య నుంచి అప్పు తేగలిగితే, అయిదు వేలు విలువ చేసే నా కంకణం ఇచ్చేస్తాను’ అన్నాడు జమీందారు. ‘ఆ కంకణం ఏదో ఇప్పించెయ్యండి. పోలయ్య దగ్గర అప్పు

SRI

Apollo Opticians

Timings : 10 AM To 9 PM

EYE CLINIC | FRAMES | LENSES | CONTACT LENSES

#9-132, G-3, Sai Vijay Towers, Beside Saibaba Temple, Dilukh Nagar, Hyd.

జాతీయ చేనేత దినోత్సవ
(ఆగస్టు - 7)
శుభాకాంక్షలు..

స్వాతంత్ర్య దినోత్సవ
శుభాకాంక్షలు..

Cont : 9703406999, 8247442623

All Types of Debit, Credit Cards & Wallets Accepted.

సమరయే
పశ్చిమ
సత్వాగ్రహ
వ్యతిరే
ఉద్యమ

జిమ్మర్లు మీ కోసం
సరికొత్త ప్యాకింగ్‌లో
సరికొత్త రుచులతో

మేషం : అశ్విని, భరణి, కృత్తిక 1వ పాదం

పట్టుదలే అండగా ముందుకు సాగుతారు. సోదరులతో అన్యోన్యత, ప్రేమానురాగాలు పెరుగుతాయి. విద్యార్థులు కోరుకున్న అవకాశాలు దక్కించుకుంటారు. ఉద్యోగయత్నాలు సానుకూలం. వ్యాపారులకు ఎదురులేని పరిస్థితి నెలకొంటుంది. ఉద్యోగులకు ఊహించని ఆదరణ లభిస్తుంది. 9,10 తేదీల్లో చిక్కులు, వృధా ఖర్చులు. దూరప్రయాణాలు. దుర్గామాతను పూజించండి.

మృషభం : కృత్తిక 2,3,4 పాదాలు, రోహిణి, మృగశిర 1,2 పాదాలు

మెరుగైన ఫలితాలు పొందుతారు. ఏ కార్యక్రమం చేపట్టినా విజయవే. ఆశించిన ఆదాయం సమకూరుతుంది. ఇంటి నిర్మాణాల్లో అవరోధాలు తొలగుతాయి. చిరకాల స్వప్నం నెరవేరుతుంది. వ్యాపారులకు లాభాలు. ఉద్యోగులకు అనుకూల వాతావరణం. 12,13 తేదీల్లో మానసిక అశాంతి. అనారోగ్య సూచనలు. ఆంజనేయ దండకం పఠించండి.

మిథునం : మృగశిర 3, 4 పాదాలు, ఆర్ద్ర. పునర్వసు 1, 2, 3 పాదాలు

ఆదాయం తగ్గి అప్పుల కోసం యత్నిస్తారు. కొన్ని సమస్యలు మీ సహనాన్ని పరీక్షిస్తాయి. మొక్కవోని దీక్షతో ముందడుగు వేస్తే ఫలితం ముంటుంది. ఆలోచనలు అంతగా కలసిరావు. అంచనాలు తప్పుతాయి. ఆరోగ్యంపై దృష్టి పెట్టండి. వాహనాల విషయంలో నిర్లక్ష్యం వద్దు. ఉద్యోగులకు కొత్త బాధ్యతలు. 13,14 తేదీల్లో శుభవార్తలు, ఆకస్మిక ధనలబ్ధి. శ్రీరామస్తోత్రాలు పఠించండి.

కర్కాటకం : పునర్వసు 4వ పాదం, పుష్యమి, అశ్లేష

అనూహ్యమైన రీతిలో సొమ్ము అందుతుంది. చేపట్టిన పనుల్లో విఘ్నాలు తొలగుతాయి. ఆలోచనలు కార్యరూపం దాలుస్తాయి. ఉద్యోగయత్నాలలో పురోగతి కనిపిస్తుంది. ఉద్యోగులకు శ్రమ ఫలించి ఉన్నత పోస్టులు సాధిస్తారు. సాంకేతిక నిపుణులు, రాజకీయవేత్తలకు సంతోషకరమైన విషయాలు తెలుస్తాయి. 14,15 తేదీల్లో మానసిక ఆందోళన. కుటుంబంలో చికాకులు. గణేశాష్టకం పఠించండి.

సింహం : మఖ, పుష్య, ఉత్తర 1వ పాదం

సమాజంలో పేరుప్రతిష్ఠలు దక్కుతాయి. రాబడి ఆశాజనకంగా ఉండి అప్పులు తీరతాయి. అనుకున్న పనులు దిగ్విజయంగా కొనసాగుతాయి. వాహన, గృహ యోగాలు కలుగుతాయి. ఉద్యోగ ప్రయత్నాలలో పురోగతి కనిపిస్తుంది. వ్యాపారులకు అనుకున్న పెట్టుబడులు అందుతాయి. ఉద్యోగులు ఒత్తిళ్లు అధిగమిస్తారు. 9, 10 తేదీల్లో బంధువిరోధాలు. మన శ్వాంతి లోపిస్తుంది. శ్రీనారసింహ స్తోత్రాలు పఠించండి.

కన్య : ఉత్తర 2, 3, 4 పాదాలు, హస్త, చిత్త 1,2 పాదాలు

విచిత్రమైన సంఘటనలు ఎదురవుతాయి. రాబడి సంతృప్తినిస్తుంది. వాహన, కుటుంబసౌఖ్యం. శుభకార్యాల నిర్వహణలో పాలుపంచుకుంటారు. వ్యాపారులకు లాభాలు. ఉద్యోగులకు మరింత అభివృద్ధి కనిపిస్తుంది, తమ అధికృతను చాటుకుంటారు. రాజకీయవేత్తలకు పదవీయోగం. 14,15 తేదీల్లో వ్యయప్రయాసలు. ఆరోగ్య సమస్యలు. శివారాధన మంచిది.

తుల : చిత్త 3,4 పాదాలు, స్వాతి, విశాఖ 1,2,3 పాదాలు

ఎంతటి వారినినా వాగ్దాతీతో ఆకట్టుకుంటారు. సమస్యలు క్రమేపీ తొలగుతాయి. అనుకున్న పనులు విజయవంతంగా పూర్తిచేస్తారు. ఆశించిన రాబడి సమకూరి అవసరాలు ఇబ్బందులు తీరతాయి. వాహనాలు, స్థలాలు కొనుగోలు యత్నాలు ఫలిస్తాయి. ఉద్యోగులకు ప్రమోషన్లు ఉిరిస్తాయి. 10,11 తేదీల్లో మానసిక ఆందోళన. కుటుంబసమస్యలు. దత్తాత్రేయుని పూజించండి.

వృశ్చికం : విశాఖ 4వ పాదం, అనూరాధ, కృత్తిక

నిరుద్యోగులు ఉద్యోగాలు దక్కించుకుంటారు. రాబడి మెరుగ్గా ఉంటుంది. ఆరోగ్యం మెరుగు పడుతుంది. వ్యాపారులకు లాభాలు. నూతన పెట్టుబడులతో విస్తరిస్తారు. ఉద్యోగులు బాధ్యతలు సమర్థవంతంగా నిర్వహించి మెప్పు పొందుతారు. రచయితలు, క్రీడాకారులకు అంచనాలు నిజం కాగలవు. 14,15 తేదీల్లో వృధా ఖర్చులు. మానసిక ఆందోళన. నవగ్రహ స్తోత్రాలు పఠించండి.

ధనుస్సు : మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ 1వ పాదం

ధనుస్సు: ముఖ్య పనులు సకాలంలో పూర్తిచేస్తారు.

సింహంభట్ల సుబ్బారావు
6300674054

భూవివాదాల పరిష్కారం. పట్టుదల, నేర్పుతో కొన్ని సమస్యల నుంచి గట్టికృతారు. వాహనయోగం. రావలసిన సొమ్ము అందుతుంది. ఆరోగ్యం మెరుగు పడుతుంది. వ్యాపారులకు విస్తరణ కార్యక్రమాలు సజావుగా సాగుతాయి. ఉద్యోగులకు విధి నిర్వహణలో అవాంతరాలు తొలగుతాయి. 9,10 తేదీల్లో ఖర్చులు అధికం. శివస్తోత్రాలు పఠించండి.

మకరం : ఉత్తరాషాఢ 2,3,4 పాదాలు, క్రృతతిక, ధనిష్ఠ 1, 2 పాదాలు

విద్యార్థుల ప్రతిభ వెలుగులోకి వస్తుంది. ముఖ్యమైన కార్యక్రమాలు విజయవంతంగా సాగుతాయి. ఉద్యోగయత్నాలు ఫలిస్తాయి. ఆదాయం ఆశాజనకం. ఆవుల నుంచి ధనలాభ సూచనలు. ఉద్యోగులు బాధ్యతలు సక్రమంగా నిర్వహించి సత్తా చాటుకుంటారు. వైద్యులు, పరిశోధకులకు ఆహ్వానాలు. 13,14 తేదీల్లో వృధా ఖర్చులు. దూరప్రయాణాలు. హనుమాన్ ఛాలీసా పఠించండి.

కుంభం : ధనిష్ఠ 3,4 పాదాలు, శతభిషం, పూర్వాభాద్ర 1,2,3 పాదాలు

ఎంతటి వారినినా మాటలతో ఆకర్షిస్తారు. పలుకుబడి పెరుగుతుంది. ఆస్తి వ్యవహారాలలో చిక్కులు తొలగుతాయి. ఆర్థిక ఇబ్బందుల నుంచి బయటపడతారు. వివాహ, ఉద్యోగయత్నాలు ఫలిస్తాయి. వ్యాపారులకు లాభాలు. ఉద్యోగులకు కోరుకున్న మార్పులు ఉండవచ్చు. 14,15 తేదీల్లో మానసిక వేదన, కుటుంబంలో ఒత్తిళ్లు. ఆదిత్య హృదయం పఠించండి.

మీనం : పూర్వాభాద్ర 4వ పాదం, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి

ఆలోచనలు కార్యరూపం దాలుస్తాయి. వాహనాలు, ఆభరణాలు కొనుగోలు చేస్తారు. కోర్టు వ్యవహారాలు కొలిక్కి వస్తాయి. అదనపు ఆదాయం సమకూరుతుంది. ఆరోగ్యపరంగా కొంత ఉపశమనం లభిస్తుంది. వ్యాపారులు లాభాల దిశగా సాగుతారు. ఉద్యోగులకు కోరుకున్న మార్పులు తథ్యం. కళా కారులకు కొత్త అవకాశాలు దక్కుతాయి. 9,10 తేదీలలో అనారోగ్యం. స్నేహితులతో తగాదాలు. గణపతిని అర్చించండి.

ఆధారాలు

అడ్డం

1. మనదేశమే! (4)
3. స్వేచ్ఛ, ఆగస్టు 15, 1947న పొందినది (4)
7. అటుగా వేగము (2)
9. సూర్యుడు (3)
10. '....మేత గోదారి ఈత' అని సామెత (2)
12. శంకరం మధ్య ఓ సున్నా అదనంగా చేరింది (3)
14. వికసించు, ఉప్పొంగు (3)
15. ఒంటెపిల్ల (3)
16. దేవాలయము (2)
19. అడవి (2)
21. స్వాంతము, మనము (3)
22. గాఢాస్తవశతి రచయిత (3)
24. ఒడయదేవర, లింగడు (3)
27. మధ్యలో-కలిసిపోయింది పగమిగిలింది (2)
29. అరవిందుల కావ్యం (3)
30. పిల్లల కథ చివర తెలిపేదిగా ఉండేది (2)
32. 'బాల రామాయణం' చిత్ర నిర్మాత
ఎం.ఎస్.రెడ్డికి కవిగా కలంపేరు (4)
33. వక్రలు వేదికలపై, రేడియోలతో చేసేవి (4)

నిలువు :

1. మన రాజభాష ఏది? (4)
2. భగవంతుడు, వేలుపు (3)
4. బియ్యం (3)
5. గ్రంథి (2)
6. జెండా (3)
8. సోమసుందర్ కావ్యం ఇంద్రుని ఆయుధం (4)
11. నీటికాకికే ఈ పేరుంది (2)
12. కల్యాణము, శుభము (3)
13. వర్ణము (2)
17. దశ రూపకములలో ఒకటి మము కలిగినది (3)
18. వందేమాతర గీతంలో-సుమధురభాషిణీకు
ముందు (4)
20. నిక్కము, నిప్పు వంటిది (2)
23. తలక్రిందులైన మిక్కిలి (2)
25. అహం, పొగరు (3)
26. అచ్చువి తగ్గి ఇప్పుడు వెబ్బి
ఎక్కువవుతున్నది (4)
28. చలనచిత్రం (3)
29. '....సేయరా ఢింబకా' పాతాళభైరవి
దైలాగ్! (3)
31. తలక్రిందయిన బుద్ధి (2)

మా చిరునామా : పదరసం, జాగృతి వారపత్రిక,
3-4-228/4/1, కాచిగూడ, హైదరాబాద్-27

పదరసం-330

1		2		✠	3	4		5	✠
	✠		✠	6	✠		✠	7	8
9			✠		✠	10	11	✠	
	✠	✠	12		13	✠	14		
✠	15			✠	16	17	✠	✠	
18	✠	✠	19	20	✠	21			✠
22		23	✠	24	25		✠	✠	26
	✠	27	28	✠		✠	29		
30	31	✠		✠		✠		✠	
✠	32				✠	33			

పదరసం - 330

పేరు :

చిరునామా:.....

పిన్ కోడ్ : మొబైల్ :

సమాధానాలను పైగడులలో పూరించి, కత్తిరించి కవర్ పై పదరసం నెం. వేసి 2021 ఆగస్టు 23 లోగా జాగృతికి పంపండి. సరైన సమాధానాలు రాసిన వారిని విజేతలుగా ప్రకటిస్తాం. ఒకరిని లాటరీ ద్వారా ఎంపికచేసి నగదు బహుమతి అందచేస్తాం. తుది నిర్ణయం జాగృతి యాజమాన్యందే.

పదరసం - 326 సమాధానాలు

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

విజేతలు: పి.కిరణ్మయి, టి.ఉదయశ్రీ, డి.సుధాకర్ నాయక్, సి.గిరిజా శంకరరావు, బి.ఇందుశేఖర్, ఎం.కళ్యాణి - హైదరాబాద్, ఎమ్.విజయలక్ష్మి-కామారెడ్డి, ఎస్.వి.ఎస్.శర్మ-తూర్పుగోదావరి, పి.సీతామహాలక్ష్మి-తిరుపతి, కె.నరసింహస్వామి -భువనేశ్వర్, ఎస్.రాజు, కె.శివానందరావు, ఎస్.శ్రీనివాసరావు-కర్నూలు, ఇంకొల్లు బ్రహ్మాండస్వామి, టి.వెంకాయమ్మ-ఒంగోలు, వి.ఉమామహేశ్వరశర్మ-అనంతపురం, ఎస్.సుభాష్ చంద్రబోస్-విశాఖపట్నం, వి.నరన్వతి-కాకినాడ, ఎస్.క్రిష్ణమూర్తి -బెంగళూరు, యు.భాస్కరయ్య-చెన్నై.

బహుమతి పొందిన విజేత: ఎస్.సుభాష్ చంద్రబోస్-విశాఖపట్నం.

రామచంద్ర (సత్యదేవ్) లాయర్. ధనార్జనకు ప్రాధాన్యమివ్వకుండా కోర్టులో సత్యాన్ని

గెలిపించాలని తాపత్రయపడే వ్యక్తి. 'సహజంగా ఎవరైనా కేసు గెలిస్తే స్కూటర్ నుండి కారులోకి మారతారు, కానీ రామచంద్ర కారు నుండి స్కూటర్లోకి మారాడు' అంటూ అతని ప్రియురాలు అను (ప్రియాంక జవాలార్) అతన్ని ఆటపట్టిస్తూ ఉంటుంది. అలాంటి రామచంద్ర చేతిలోకి ఓ చిత్రమైన కేసు వస్తుంది. ఎనిమిదేళ్ల క్రితం క్యాబ్ డ్రైవర్ హత్యలో చేయని నేరానికి వాసు (అంకిత్) అనే కుర్రాడు శిక్ష అనుభవిస్తాడు. పెరోల్ పై బయటకు వచ్చిన అతనిపై క్యాబ్ కంపెనీ కాంపన్ సేషన్ కట్టమని

కొన్ని వచ్చాయి. ఈ యేడాది వచ్చిన 'నాంది' కూడా ఇదే పాయింట్ పై తెరకెక్కిన సినిమా. చేయని నేరానికి శిక్ష అనుభవించిన వ్యక్తికి సంబంధించిన కథలే రెండు. కానీ 'తిమ్మరుసు'ను కేవలం కోర్టు డ్రామాలా కాకుండా ఇన్వెస్టిగేటివ్ యాక్షన్ మూవీగా దర్శకుడు శరణ్ కొప్పిరెడ్డి మలిచాడు. కన్నడలో కంటే కూడా తెలుగులో కథ గ్రిప్పింగ్ గా సాగుతుంది. అయినా ప్రథమార్థంతో పోల్చితే ద్వితీయార్థం కాస్తంత బోర్ కొడుతుంది. మరీ ఎక్కువ వివరాల్లోకి దర్శకుడు వెళ్లాలనుకోవడం ప్రేక్షకుల సహనానికి పరీక్ష పెడుతుంది. దానితో పాటు ప్రతినాయకుడి పాత్ర బలంగా లేకపోవడంతో మూవీ తేలిపోయింది. క్లయిమాక్స్ లో ట్విస్ట్ ఇచ్చి ఆసక్తిని పెంచే ప్రయత్నం

నప్పలేదు. పైగా ఆమె పాత్రకు అర్థం లేకుండా నెగెటివ్ షేడ్స్ ను ఆపాదించారు. హీరో స్నేహితుడి పాత్రలో బ్రహ్మాజీ మెప్పించారు. పోలీస్ ఆఫీసర్స్ గా అజయ్, ప్రవీణ్, పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ వరాహమూర్తిగా రవిబాబు, న్యాయమూర్తిగా జయశ్రీ రాచకొండ, అంకిత్, రుహానీ, చైతన్యరావ్ తమ పాత్రల పరిధి మేరకు చక్కగానే నటించారు. అప్పు ప్రభాకర్ సినిమాటోగ్రఫీ బాగుంది. సహజంగా ఇలాంటి ఇన్వెస్టిగేటివ్ థ్రిల్లర్ మూవీస్ ను సంగీత దర్శకుడు శ్రీచరణ్ పాకాల కేరాఫ్ అడ్రస్ గా నిలిచాడు. ఇందులోనూ తన పనితీరు చూపించాడు. వేదవ్యాస్ రాసిన సంభాషణలు అర్థవంతంగా, ఆలోచింప చేసేలా ఉన్నాయి.

ఆరు సంవత్సరాల క్రితం పూరి జగన్నాథ్ దర్శకత్వం వహించిన 'జ్యోతిలక్ష్మి' చిత్రంతో తెలుగు ప్రేక్షకులలో గుర్తింపు తెచ్చుకున్నాడు సత్యదేవ్. దానికి ముందు కొన్ని సినిమాలలో చిన్నపాటి పాత్రలు చేసినా, అందరి దృష్టిలో అతను పడింది మాత్రం 'జ్యోతిలక్ష్మి' మూవీతోనే! ఆ తర్వాత కూడా కేవలం హీరో పాత్రలకే పరిమితం కాకుండా అందివచ్చిన అవకాశాలను వదులుకోకుండా క్యారెక్టర్ ఆర్టిస్టుగా నటించాడు. 'క్షణం, మనపూరి రామాయణం, అంతరిక్షం, బ్రోచేవారెవరూ' చిత్రాలలో మంచి పాత్రలు చేసిన సత్యదేవ్ ఈ మధ్య కాలంలో 'బ్లఫ్ మాస్టర్', '47 డేస్', 'ఉమామహేశ్వర ఉగ్రరూపస్య', 'గుప్త గోలింక' సినిమాలలో హీరోగా చేశాడు. విశేషం ఏమంటే చివరి మూడు సినిమాలు గత యేడాది వివిధ ఓటీటీలలో స్ట్రీమింగ్ అయ్యాయి. తాజాగా అతని సినిమా 'తిమ్మరుసు' కరోనా సెకండ్ వేవ్ ఉధృతి తగ్గిన నేపథ్యంలో థియేటర్లలో జూలై 30న రిలీజైంది.

అంతగా కనిపించని **తిమ్మరుసు** భీయుక్తి!

కేసు వేస్తుంది. అయితే... అసలు వాసు హత్య చేయలేదని తెలుసుకున్న రామచంద్ర, అతని తరపున వాదించడం కోసం కేసును తిరిగి తెరిపిస్తాడు. ఈ సందర్భంగా ఎలాంటి నిజాలు బయటపడ్డాయి? క్యాబ్ డ్రైవర్ ను అసలు ఎవరు హత్య చేశారు? వాసుపై ఆ హత్యానేరాన్ని ఎందుకు రుద్దారు? అనేది మిగతా కథ.

కన్నడ చిత్రం 'బీర్బల్'కు ఇది రీమేక్. అక్కడ మూడు భాగాలుగా 'బీర్బల్'ను తెరకెక్కించాలని రచయిత, దర్శకుడు, కథానాయకుడు ఎంజీ శ్రీనివాస్ భావించారు. అందులో మొదటి చిత్రం 'బీర్బల్: ఫైండింగ్ వజ్రముని'ని తెలుగులో 'తిమ్మరుసు'గా రీమేక్ చేశారు. అయితే మనవాళ్లు దీనికి కొనసాగింపు అనేది పెట్టుకోకుండా ఈ కథను ఇక్కడితో ఎండ్ చేశారు. నిజానికి ఇలాంటి కోర్టు డ్రామాలు గతంలో

చేయకపోలేదు. కానీ ద్వితీయార్థం పట్ల మరికొంత శ్రద్ధ చూపించి ఉండాలి.

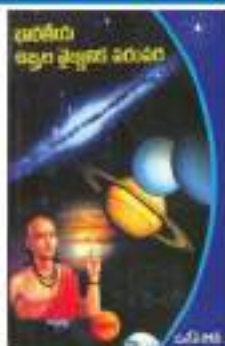
నటీనటుల విషయానికి వస్తే ఇటీవల సత్యదేవ్ రీమేక్ చిత్రాలపై ఎక్కువ మక్కువ చూపుతున్నాడు. తమిళ రీమేక్ 'బ్లఫ్ మాస్టర్', మలయాళ రీమేక్ 'ఉమామహేశ్వర ఉగ్రరూపస్య' తర్వాత అతను చేసిన మరో రీమేక్ మూవీ ఇది. అయితే ఇది కన్నడ చిత్రానికి రీమేక్. విశేషం ఏమంటే... ప్రస్తుతం సెల్ఫీపై ఉన్న 'గుర్తుండా శీతాకాలం' కూడా కన్నడ చిత్రానికి రీమేక్! 'తిమ్మరుసు'లో లాయర్ రామచంద్ర పాత్రకు సత్యదేవ్ న్యాయం చేకూర్చాడు. యాక్షన్ సన్నివేశాలలోనూ మెప్పించాడు. ముఖ్యంగా తెలుగు ప్రేక్షకుల నాడిని పట్టిన దర్శకుడు శరణ్ కన్నడ వర్షన్ ను బాగా మార్చారు. కథానాయిక పాత్రధారి ప్రియాంక జవాలార్ లాయర్ పాత్రకు అంతగా

దర్శకుడు శరణ్ కొప్పిరెడ్డికి ఇది రెండో సినిమా. మరో చిత్రం ఏమంటే, అతని తొలి చిత్రం 'కిరాక్ పార్టీ' కూడా కన్నడ రీమేక్! మహేశ్ కోనేరు, ఎర్రబోలు సృజన్ నిర్మించిన 'తిమ్మరుసు' గొప్పగా లేకపోయినా తీసియాల్సిన సినిమా కాదు. కోర్టు డ్రామాలను, ఇన్వెస్టిగేటివ్ థ్రిల్లర్ మూవీస్ ను ఇష్టపడేవారికి ఇది నచ్చుతుంది.

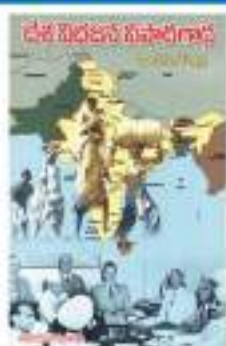
మరో ముఖ్య విషయం ఏమంటే... కన్నడం నుండి రీమేక్ చేసే క్రమంలో ఈ సినిమాకు 'బీర్బల్' అనే పేరు పెట్టేయకుండా, 'తిమ్మరుసు' అని పెట్టడం బాగుంది. అలానే ట్యాగ్ లైన్ గా 'ఎసైన్ మెంట్ వాలి' అని పెట్టారు. పౌరాణిక, చారిత్రక పురుషుల పేర్లు ఉపయోగించడంతో పాటు వారి లక్షణాలను సినిమా కథలో చివరగా వివరించడం బాగుంది.

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

జాతీయ భావాలను మేల్కొల్పే ఉత్తమ సాహిత్యం మీరు తప్పక చదివి, పదిమందిచే చదివించదగిన పుస్తకాలు

వెల : ₹. 200/-

వెల : ₹. 300/-

వెల : ₹. 200/-

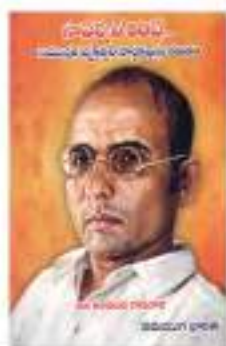
వెల : ₹. 60/-

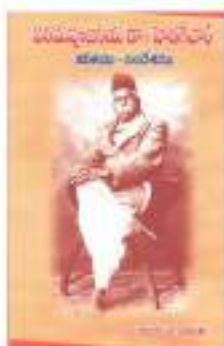
వెల : ₹. 120/-

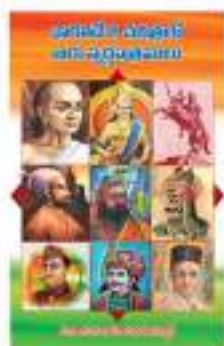
వెల : ₹. 100/-

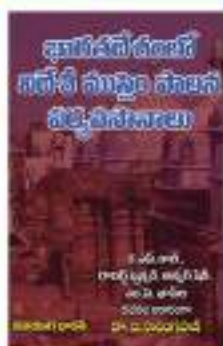
వెల : ₹. 90/-

వెల : ₹. 90/-

వెల : ₹. 250/-

వెల : ₹. 250/-

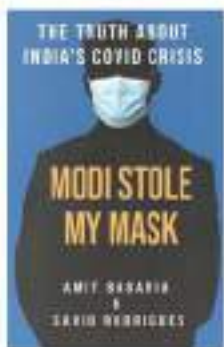
వెల : ₹. 149/-

వెల : ₹. 299/-

వెల : ₹. 395/-

వెల : ₹. 399/-

వెల : ₹. 499/-

పై పుస్తకములకు మరియు క్రొత్త, పాత నవయుగ భారతి ప్రచురణలకై సంప్రదించండి

ఫోన్ ద్వారా మీకు కావలసిన పుస్తకాలు తెలియజేయండి! లిజిష్టరు పోస్టులో అందుకోండి!!

సాహిత్య నికేతన్ : 3-4-852, కేశవనిలయం, బర్మిన్ఘరా, హైదరాబాద్ -27.

040-27563236, 9290127329

సాహిత్య నికేతన్ : ఏలూరు రోడ్, గవర్నరు పేట, విజయవాడ - 2, దూరవాణి : 63035 41244

From:

JAGRITI Telugu Weekly

Jagriti Bhavan, H.No.3-4-228/4/1,

Lingampally, Kachiguda, Hyderabad-500027

email : jagritiweekly@gmail.com, web : jagritiweekly.com

Date of Publication Every Monday : 09.08.2021

Date of Posting Every Friday & Saturday

Postal Regn. No. HSE/1052/2021-2023

RNI Regd. No. 3270/57

Volume : 73 Issue : 39

ASWINI®

మీ జాట్టు రాలటం మరియు చుండులను నియంత్రించటం...

మాకు ఛాలెంజ్

కుమారి శ్రీలత గారు ఎంతో కాలంగా జాట్టు రాలే సమస్యతో బాధ పడుతుండేవారు. అమె చాలా ప్రాధమిక వాదనలు జాట్టి ఏ ఫలితమూ కలిగించలేదు. చివరకు అమె అశ్వినీ బారి జాట్టు రాలరాన్ని నియంత్రించడం అనే ఛాలెంజ్ ను స్వీకరించారు. మరి ఫలితం...

అశ్వినీ వాడినాక చుండు ఇంకా జాట్టు రాలడం, మునుపటికంటే బాగా తగ్గింది...*

కుమారి శ్రీలత,
మెదక్, తెలంగాణ.

అశ్వినీ®

హెమామియో ఆర్టికల్ హెయిర్ ఆయిల్

Only pure coconut oil base
No mineral oil used
No preservative added

*Consumer's personal opinion

Customer Care Executive (Toll free) ☎ 1-800-8435599

customercare@aswini.com

www.aswini.com